Η ΟΔΟΣ

«Ἐγώ εἰμι ἡ ὁδός καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωή». (Ἰωάν. 14,6)

ΤΕΤΡΑΜΗΝΙΑΙΟ ΦΥΛΛΑΔΙΟ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΔΙΔΑΧΗΣ
ΕΚΔΟΣΗ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΡΟΔΟΥ
ΔΙΑΝΕΜΕΤΑΙ ΔΩΡΕΑΝ

ΦΥΛΛΟ 23 ΕΤΟΣ 7ο • 2012

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ
ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ
ΜΑΡΤΙΟΣ
ΑΠΡΙΛΙΟΣ

ΠΡΟΟΙΜΙΟ

ΙΕΡΑΤΙΚΕΣ ΚΛΙΣΕΙΣ

Ἡ πρόκληση «ἱερατικῆς κλίσεως», σημαίνει τήν παρώθηση σέ κάποιον νά ἀρχίσει νά ἐνδιαφέρεται γιά τήν ἱερωσύνη, ἕνα ἔργο μέ πολλές ἀπαιτήσεις, ἀφοῦ εἶναι ἔργο συνυφασμένο μέ τήν Βασιλεία τοῦ Θεοῦ, τήν διακονία τοῦ Εὐαγγελίου καί τήν ἐξαγγελία τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ. Κατά τήν εὐχή τῆς Χειροτονίας ἀπαιτεῖται ὁ Ἱερέας νά εἶναι ἄξιος: α) νά παρίσταται «τῷ ἁγίῳ θυσιαστηρίῳ»· β) νά κηρύσσει τό Εὐαγγέλιο· γ) νά ἱερουργεῖ τόν λόγο τῆς ἀληθείας· δ) νά προσφέρει δῶρα καί θυσίες στόν Θεό· καί ε) νά ἀνακαινίζει τόν λαό.

Στούς δύσκολους καιρούς μας ἡ πρόκληση ἤ καλλιέργεια ἱερατικῶν κλήσεων εἶναι ἔργο ἐπιτακτικό. Τά σύγχρονα δεδομένα ἔχουν ἐπιφέρει μεγάλες δυσκολίες. Ὁ λαός ἀπαιτεῖ ἐπιτακτικά τήν παρουσία τοῦ Ἱερέα ἀνάμεσά του, γιατί αὐτή εἶναι συνυφασμένη μέ τήν ζωή του, τήν προσωπική καί τήν κοινωνική. Αὐτό γίνεται ἰδιαίτερα ἐμφανές, ὅταν κάποια ἐκκλησιαστική κοινότητα στερηθεῖ αὐτή τήν παρουσία. Οἱ ἀντιδράσεις εἶναι πολλές καί ποικίλες. Ἡ ἀπαίτηση καθολική. Ἄλλωστε, κυρίως στά μικρά χωριά μας, ὁ μόνος πού παρέμεινε εἶναι ὁ Ἱερέας καί ἡ ἐκκλησιαστική σύναξη ἀποτελεῖ τήν μοναδική εὐκαιρία στούς κατοίκους νά βρεθοῦν ὅλοι μαζί. Τό χτύπημα τῆς καμπάνας σέ πολλά χωριά μας ἀποτελεῖ τήν μοναδική πρόσκληση στούς κατοίκους τους γιά κοινωνία. Ἡ αὐθόρμητη ἀπαίτηση τοῦ λαοῦ ἀποτελεῖ καί τήν κραυγαλέα ἀπάντηση σέ ὅλους ἐκείνους πού ἐκφράζουν ἀντίθετες ἀπόψεις θέλοντας νά ἀπομειώσουν τήν προσφορά τοῦ Ἱερέως καί νά συρικνώσουν τήν παρουσία του.

Τό πνεῦμα τῶν καιρῶν λειτουργεῖ ἀντίθετα στήν πρόκληση καί καλλιέργεια ἱερατικῶν κλίσεων. Τό θέλημα τοῦ Θεοῦ ὅμως εἶναι διαφορετικό. Τό διαπιστώνουμε πάλιν καί πολλάκις. Καί κάθε πρόκληση ἱερατικῆς κλίσεως ἀποτελεῖ πρόκληση γιά διακονία τοῦ λαοῦ. Εἶναι πρόκληση θυσίας καί προσφορᾶς καί ἀπάντηση στό ἀτομοκεντρικό μοντέλο τοῦ ἀνθρώπου τῆς ἐποχῆς μας. ■

Τό περιοδικό αὐτό ἀφιερώθηκε στή μνήμη τοῦ μακαριστοῦ π. Ἀλεξάνδρου Θεοδωρακοπούλου, Ἀρχιμανδρίτου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καί Πρωτοσυγκέλου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ρόδου, καθώς ἐφέτος συμπληρώθηκαν 30 ἔτη ἀπό τήν ἐκδημία του. Ὁ ἐκλεκτός αὐτός κληρικός ὑπηρέτησε τήν Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ ἐπί σαράντα ἔτη. Στήν τοπική Ἐκκλησία τῆς Ρόδου πρόσφερε τίς ὑπηρεσίες του ὡς Πρωτοσύγκελος ἀπό τό 1956 ἕως τό 1982.

Μέ ἀφορμή αὐτό τό ἀφιέρωμα ζητήσαμε καί παραθέτουμε διάφορες ἐργασίες ἀπό ἐκλεκτούς ἐργάτες τῆς Ἐκκλησίας πάνω στό θέμα τῶν ἱερατικῶν κλήσεων.

Ἡ ἀναζήτηση νέων μέ ἱερατική κλίση καθώς καί ἡ σωστή καλλιέργειά της ἀποτελεῖ γιά τήν Ἐκκλησία μία ἀπό τίς σημαντικότερες προϋποθέσεις γιά τήν ἀποτελεσματική διακονία της στήν κοινωνία. Ὁ ρόλος τοῦ ἱερέως στήν πνευματική καθοδήγηση τῶν πιστῶν εἶναι οὐσιαστικός καί μοναδικός.

Ἡ ἐποχή μας χαρακτηρίζεται ἀπό τόν ἄκρατο ὑλισμό καί τήν ἔμπρακτη ἀθεΐα. Σήμερα χρειάζονται κληρικοί μέ θεῖο ζῆλο καί ἄρτια κατάρτιση, γιά νά μπορέσουν νά μεταδώσουν τό μήνυμα τοῦ Εὐαγγελίου στίς σύγχρονες συνθῆκες.

Ὅλοι οἱ κληρικοί ἀπό τήν πεῖρα τους γνωρίζουν πώς ἐμπνευστής, συμπαραστάτης καί βοηθός στό ἔργο τους εἶναι ὁ ἴδιος ὁ Ἀρχιποιμένας τῆς Ἐκκλησίας μας, ὁ Χριστός.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἡ λειτουργική ζωή ὡς παράγων διαμόρφωσης τῶν ἱερατικῶν κλήσεων, *Παναγιώτη Ἰ. Σκαλτσῆ, Ἀναπλ. Καθηγητῆ Α.Π.Θ.* σελ. 2

Σύνδεσμος καί ἑνότητα κλήρου καί λαοῦ στή ζωή τῆς Ἐκκλησίας, *Βασιλείου Ἀθ. Τσίγκου, Ἀναπλ. Καθηγητῆ Α.Π.Θ.,* σελ. 5

Πρός τούς ἱεροσπουδαστές: Ἡ ἱερωσύνη εἶναι συνεργασία κλίσεως καί κλήσεως, χάριτος καί ἐλευθερίας, *Ἀρχιμ. Οἰκ. Θρόνου Μακαρίου Γρινιεζάκη,* σελ. 10

Σκέψεις γιά τήν ἱερατική κλίση *Πρωτ. Βασιλείου Θερμοῦ,* σελ. 12

Ὁ συγγραφέας τῆς Ἀποκάλυψης ὡς πρότυπο προφητικῆς ἱερωσύνης, *Ἰωάννου Γ. Σκιαδαρέση, Ἐπίκ. Καθηγητῆ Α.Π.Θ.,* σελ. 16

Κατηχητήριος λόγος τῆς Α.Θ.Π. ἐπί τῇ ἐνάρξει τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, σελ. 19

Καθαγιασμός τοῦ Ἁγίου Μύρου, σελ. 20

Πατριαρχική ἀπόδειξις ἐπί τῷ Ἁγίῳ Πάσχα, σελ. 21

Πασχάλιον μήνυμα Σεβ. Μητροπολίτου Ρόδου κ. Κυρίλλου, σελ. 22

Λεκτική ἐπιθετικότητα: Ἡ πιό διαδομένη μορφή ἐκδήλωσης τῆς ἐπιθετικότητας *Παρασκευῆς Μαντικοῦ, ἐκπαιδευτικοῦ,* σελ. 24

Σχοινιασθήκαμε; *Πρωτ. Εὐαγγέλου Παχυγιαννάκη* σελ. 26

Μνήμη τοῦ μακαριστοῦ Πρωτοσυγκέλλου κυροῦ Ἀλεξάνδρου Θεοδωρακοπούλου, σελ. 27

«Ἔψησις» καί καθαγιασμός τοῦ Ἁγίου Μύρου *Ἀρχιμ. Μαξίμου Παναγιώτου,* σελ. 29

Χρονικά-Εἰδήσεις Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, σελ. 31

Χρονικά-Εἰδήσεις Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ρόδου, σελ. 34

Ἱεροψαλτικά νέα Ἑνώσεως Ἱεροψαλτῶν Ρόδου καί περιχώρων, σελ. 39

Ἀπόψεις-Σχόλια, *Ἀρχιμ. Μαξίμου Παναγιώτου,* σελ. 40

Η ΟΔΟΣ

Κωδικός ἐντύπου ISSN 1790-6733

Τετραμηνιαία ἔκδοση
τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ρόδου
Τηλέφωνο: 22410 34300
Fax: 22410 73480
Internet: www.imr.gr
e-mail: imrodou@imr.gr
Συντάσσεται ἀπό ἐπιτροπή

Ἰδιοκτήτης
Ἱερά Μητρόπολις Ρόδου

Ἐκδότης
Μητροπολίτης Ρόδου
κ. Κύριλλος

Ὑπεύθυνος Σύνταξης
Ἀρχιμ. Μάξιμος Παναγιώτου

Προαιρετικές συνδρομές
Ἀριθμ. Βιβλ. Ἐθνικῆς Τραπέζης
461/296168-79

Ἐκδοτική Παραγωγή
ΕΠΤΑΛΟΦΟΣ Α.Β.Ε.Ε.
Ἀρδηττοῦ 12-16, Ἀθήνα
Τηλ. 210-9217513,
Fax: 210-9237033
www.eptalofos.gr
e-mail: info@eptalofos.gr

Ἡ λειτουργική ζωή ὡς παράγων διαμόρφωσης τῶν ἱερατικῶν κλήσεων

τοῦ Παναγιώτη Ἰ. Σκαλτσῆ, Ἀναπλ. Καθηγητῆ Α.Π.Θ.

Εἶναι γεγονός ὅτι ὁ κάθε ὀρθόδοξος χριστιανός τά πρῶτα λειτουργικά βιώματα τά ἔχει ἀπό τήν ἡμέρα πού διά τοῦ σαραντισμοῦ του ἐκκλησιάζεται καί προσφέρεται στό Χριστό, γιά νά καταξιωθεῖ σύμφωνα μέ τή σχετική εὐχή «*ἐν καιρῷ εὐθέτῳ καί τῆς δι' ὕδατος καί Πνεύματος ἀναγεννήσεως*». Τό ὅτι μάλιστα ἕνα ἀγόρι ἔχει τή δυνατότητα ὄχι μόνο νά εἰσέλθει στό ἱερό βῆμα, ἀλλά καί νά εὐλογηθεῖ μπροστά στήν Ἁγία Τράπεζα[1], μποροῦμε νά ποῦμε ὅτι ἀπό ἐκείνη τή στιγμή καλεῖται νά ὑπηρετήσει τό ἱερό θυσιαστήριο.

Ἡ ἱερατική γενικότερα διάσταση τῆς χριστιανικῆς ζωῆς ταυτίζεται καί ἀναδεικνύεται περισσότερο μέ τά τρία εἰσαγωγικά στό σῶμα τῆς Ἐκκλησίας μυστήρια. Τό βάπτισμα δηλαδή πού κατά τόν ἱερό Καβάσιλα χαρακτηρίζεται ὡς γέννηση, τό μύρο τό ὁποῖο «*ἐνεργείας καί κινήσεως ἐν ἡμῖν ἔχει λόγον*», καί ἡ θεία Εὐχαριστία ἡ ὁποία «*βρῶσις ἐστι καί πόσις ἀληθινή*»[2]. Τά τρία αὐτά μυστήρια συνιστοῦν καί θεμελιώνουν τή νέα ζωή πού ὁ Χριστός ἐγκαινίασε στόν κόσμο, καθόσον μᾶς συνδέουν μέ ὅλα ὅσα ὁ Χριστός ἔκαμε γιά μᾶς. Σαρκώθηκε, ἔπαθε καί ἀνέστη γιά τή σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου. Ὑπῆρξε προφήτης, βασιλεύς καί ὁ μοναδικός μέγας ἀρχιερεύς. Τοῦ κάθε βαπτισθέντος δέ καί μυρωθέντος πιστοῦ ἔργο καί ἀποστολή εἶναι νά μιμηθεῖ τόν Κύριο καί σ' αὐτό τό σημεῖο. «*Καί οἱ ἐν Χριστῷ βαπτισθέντες* –λέγει ὁ ἅγιος Συμεών Θεσσαλονίκης– *πάντες χριστοί Κυρίου γενόμενοι· διό καί δύναμιν ἔχουσιν οἱ πιστοί ἀπό τοῦ χρίσματος τούτου (εἰ μόνον τηροῦσιν ἑαυτούς ἐν ἁγιασμῷ) καί προφητεύειν καί ἰάματα ἐνεργεῖν καί μυρία ἄλλα πλουτεῖν θείου Πνεύματος χαρίσματα*»[3].

Μέ τίς παραπάνω ἀναφορές θέλουμε νά τονίσουμε ὅτι ὁ ἄνθρωπος, ὅπως σημειώνει καί ὁ μακαριστός π. Ἀλέξανδρος Σμέμαν, εἶναι βασιλεύς καί

ἱερεύς «*ἐκ φύσεως καί κλήσεως*»[4]. Στήν προσωπική του ζωή βεβαίως ὁ καθένας καί στή λογική τῆς κλήσεως καί κλίσεως μπορεῖ νά ἐπιλέξει τήν διά τῆς χειροτονίας ἱερωσύνη, ἡ ὁποία κατά τόν ἱερό Χρυσόστομο «*τελεῖται μέν ἐπί τῆς γῆς, τάξιν δέ ἐπουρανίων ἔχει ταγμάτων*»[5]. Ἡ Ἐκκλησία δίδει ἔτσι τή δυνατότητα σ' ἕνα μέλος της πού θέλει καί ἔχει ὅλες τίς προϋποθέσεις νά κηρύσσει τό εὐαγγέλιο τῆς βασιλείας, νά προσφέρει στό Θεό δῶρα καί θυσίες πνευματικές καί νά ἀνακαινίζει τό λαό τοῦ Θεοῦ διά τῆς τοῦ λουτροῦ παλιγγενεσίας[6].

Τό χάρισμα αὐτό ἀναμφίβολα καλλιεργεῖται καί ἀναπτύσσεται πρωτίστως στή λατρευτική ζωή τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ θεία Λατρεία, τήν ὁποίαν ἕνας ἱερεύς καλεῖται νά βιώσει προσωπικά καί ὡς ὑπηρέτης Χριστοῦ καί οἰκονόμος μυστηρίων Θεοῦ[7] νά ὑπηρετήσει χάριν τῆς σωτηρίας τοῦ λαοῦ, συμβάλλει τά μέγιστα στήν πνευματική ὁλοκλήρωση τοῦ ἀνθρώπου. Κάλλιστα ἡ Λατρεία θά μποροῦσε νά χαρακτηρισθεῖ ὡς ἐργαστήριο ἁγιότητος καί ἡ πλέον ἄριστη δυνατότητα συμμετοχῆς στή χαρισματική ζωή τῆς Ἐκκλησίας. Ἐάν ἡ ἀτομική προσευχή κάνει τόν ἄνθρωπο θεοειδῆ[8], πολύ περισσότερο αὐτό τό ἐπιτυγχάνει ἡ θεία Λατρεία ἡ ὁποία διά τῶν ἑορτῶν, τῆς καθημερινῆς λειτουργικῆς προσευχῆς καί πρωτίστως διά τῶν μυστηρίων ἐμπνέει στόν πιστό τό «*ἐν παντί καιρῷ καί πάσῃ ὥρᾳ*» βιούμενο ἐκκλησιαστικό ἦθος καί τοῦ δίδει τή δυνατότητα νά γίνει κοινωνός θείας φύσεως καί ζωῆς[9].

Ἕνας πού ἐκ νεότητος, μέ ἀγνά ἐλατήρια καί φόβο Θεοῦ, προσανατολίζει τά βήματά του στό δύσκολο ἀλλά ὡραῖο δρόμο τῆς Ἱερωσύνης, ἡ θεία Λατρεία εἶναι τό καλύτερο σχολεῖο γιά νά μορφωθεῖ ἐκκλησιαστικά, νά στηριχθεῖ πνευματικά ὅσον ἀφορᾶ τήν ἐπιλογή του αὐτή καί νά ἀναθερμαίνει συνεχῶς τό πρός τήν ἱερατείαν χάρισμα. Ὁ βιβλικός, ἀσκητικός, κατανυκτικός καί ἐσχατολογικός χαρακτήρας τῆς θείας Λατρείας[10] ἑλκύει τό ἐνδιαφέρον τοῦ πιστοῦ καί πληρώνει ὅλο του τό εἶναι. Τόν βοηθᾶ νά εἰσέλθει «*εἰς τό ἐνδότερον τοῦ καταπετάσματος*»[11], προκειμένου νά ἀνακαλύψει «*τά βάθη τοῦ Θεοῦ*»[12] καί νά διεισδύσει στό «*μυστήριον τοῦ Χριστοῦ*»[13], τό ἀποκαλυπτόμενο καί φανερούμενο στή θεία Λατρεία.

Ὁ ἑορτολογικός ἰδιαίτερα κύκλος, πού εἶναι μία ἀπό τίς σημαντικότερες πτυχές τῆς θείας Λατρείας, καθιστᾶ λειτουργικά παρόντα, στό «*σήμερον*», τά μεγάλα καί σωτηριώδη γεγονότα τῆς ζωῆς τοῦ Χριστοῦ. Καλλιεργεῖ τή συνεχῆ μνήμη τοῦ Θεοῦ καί συμβάλλει στή διατήρηση καί ἀνανέωση τῆς θεανθρώπινης καί ἀνθρώπινης κοινωνίας[14]. Ὅλα αὐτά γοητεύουν θά λέγαμε τόν ὑποψήφιο κληρικό καί τόν βοηθοῦν στήν κατανόηση τῆς ἑορτῆς ὄχι ὡς εὐκαιρίας κοσμικῶν ἐκδηλώσεων, ἀλλά ὡς γεγονότος οἰκοδομῆς τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ σώματος καί αὔξησής του στήν «*αὔξησιν τοῦ Θεοῦ*»[15] καί τῆς ἐσχατολογικῆς βασιλείας Του[16].

Ὁ λειτουργικός κύκλος τοῦ νυχθημέρου εἶναι ἐπίσης πραγματικό σχολεῖο στήν κοινή Λατρεία, τήν ἀδιάλειπτη προσευχή καί τόν διά τῶν καθημερινῶν συνάξεων ἁγιασμό τοῦ χρόνου. Μέσα ἀπό τήν πλούσια ὑμνολογία τῆς Παρακλητικῆς καί τῶν μνημῶν τῶν ἁγίων φωτίζεται ὁ νοῦς τοῦ ἀνθρώπου καί μαθαίνει νά ζεῖ τήν κάθε στιγμή τῆς ζωῆς του ὡς ἀφετηρία μετάνοιας καί ἀλλαγῆς τοῦ νοῦ. Εἰδικότερα ἕνας ὑποψήφιος κληρικός συμμετέχοντας στίς ἀκολουθίες τοῦ Ὄρθρου καί τοῦ Ἑσπερινοῦ ἤ καί τῶν Ὡρῶν ἐάν βρεθεῖ σέ Μοναστήρι μαθαίνει ἀφ' ἑνός τήν τάξη τῶν ἀκολουθιῶν αὐτῶν καί ἀφ' ἑτέρου παιδαγωγεῖται στήν ἐν Χριστῷ ζωή ἡ ὁποία ἀποτελεῖ τό κέντρο ὅλων ὅσων διαγράφονται κατά τήν τέλεση τῶν ἀκολουθιῶν τοῦ νυχθημέρου[17].

Ἀπό τά μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας ξεχωρίζουμε αὐτό τῆς θείας Εὐχαριστίας στό ὁποῖο κατά τόν ἱερό Καβάσιλα «*ὁρῶμεν τόν Χριστόν τυπούμενον*»[18], καθόσον ἔχει τή δύναμη νά φωτίσει καί ἐμπνεύσει ἀκόμη περισσότερο τά βήματα καί τή ζωή ἑνός ὑποψηφίου κληρικοῦ. Ἡ θεία Λειτουργία λέγει ὁ ἅγιος Ἰωάννης τῆς Κροστάνδης εἶναι μία πάντοτε ἐπαναλαμβανόμενη ἑορτή τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ πρός τό ἀνθρώπινο γένος καί παγκραταιά μεσιτεία γιά τή σωτηρία ὅλου τοῦ κόσμου καί τοῦ κάθε ἀνθρώπου χωριστά[19]. Ἡ αἴσθηση ὅτι ἕνας ἱερέας προΐσταται αὐτῆς ἀκριβῶς τῆς εὐχαριστιακῆς καί ἑόρτιας σύναξης, ἡ ὁποία φανερώνει τήν Ἐκκλησία ὡς κοινωνία ἁγίων, μεταμορφώνει τόν κόσμο καί καθιστᾶ τόν πιστό μέτοχο στή δόξα τῆς μυστικῆς ἀναστάσεως, δέν μπορεῖ παρά νά συγκλονίζει τόν μέλλοντα ἱερουργό τῆς ἀναιμάκτου ἱερουργίας.

Ἀκόμη καί τόν πειρασμό τοῦ ναρκισσισμοῦ πού διαμορφώνει ψευδεῖς ἱερατικές κλίσεις[20] μπορεῖ νά τιθασσεύσει καί προλάβει ἡ θεία Λειτουργία. Καί τοῦτο διότι ὁ ἀσκητικός καί νηπτικός της χαρακτήρας θέλει τόν πιστό νά συμμετέχει σ' αὐτήν «*ἐπιστημόνως καί νηφαλίως καί ἐγρηγορότως*»[21]. Ὅλες ἄλλωστε οἱ εὐχές πού προηγοῦνται τῆς θείας κοινωνίας ἀποτελοῦν μαθήματα ἐσωτερικῆς ζωῆς καί αὐτογνωσίας, ἡ ὁποία, ὅπως εὔκολα γράφτηκε, εἶναι τό πλέον ἀπαραίτητο ἐφόδιο τοῦ ὑποψηφίου, ἀλλά καί τό δυσκολότερο[22]. Ἔτσι βλέπουμε νά γίνεται λόγος γιά πνευματική πολιτεία (εὐχή Εὐαγγελίου) καί ἀκατάκριτη μετοχή στά ἅγια μυστήρια (εὐχή πιστῶν β΄), γιά καταυγασμό τοῦ ὄμματος τῆς διανοίας (εὐχή πιστῶν β΄, Προηγιασμένης) καί καθαρισμό τῆς ψυχῆς ἀπό συν-

ειδήσεως πονηρᾶς (εὐχή χερουβικοῦ ὕμνου), γιά ἀποστασιοποίηση ἀπό κάθε πονηρό ἔργο (εὐχή κεφαλοκλισίας) καί ὑποδοχή τῆς μερίδας τῶν ἁγιασμάτων εἰς ἐφόδιον ζωῆς αἰωνίου καί εἰς ἀπολογίαν εὐπρόσδεκτον τήν ἐπί τοῦ φοβεροῦ βήματος τοῦ Χριστοῦ (εὐχή πρό τοῦ Πάτερ ἡμῶν).

Συνοψίζοντας τίς παραπάνω σκέψεις μποροῦμε νά συμπεράνουμε ὅτι τό ζήτημα τῶν ἱερατικῶν κλήσεων περνᾶ μέσα ἀπό τήν ἐμπειρία καί τά βιώματα τῆς λατρευτικῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας μας. Ἐκεῖ ὁ ὑποψήφιος κληρικός συναισθάνεται τό μέγεθος τῆς ἀποστολῆς του καί προετοιμάζεται πνευματικά γιά τό λειτουργικό, κηρυκτικό καί διδακτικό ἔργο πού πρόκειται νά ἀναλάβει[23]. Ἐκεῖ δοκιμάζει τήν ἀντοχή καί τά ὅριά του, τά ὁποῖα σέ κάθε περίπτωση ἐξαντλοῦνται στήν ὑπέρβαση τοῦ ἑαυτοῦ του καί τήν «*μετά πάσης ταπεινοφροσύνης καί πραότητος*»[24] ἀφοσίωσή του στό ἱερό ἔργο τῆς διακονίας τοῦ Χριστοῦ καί τῆς Ἐκκλησίας Του. ■

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Συμεων Θεσσαλονικης, *Διάλογος...*, Κ΄, PG 155, 212B. Βλ. καί Ι. Μ. Φουντουλη, *Ἀπαντήσεις εἰς Λειτουργικάς Ἀπορίας,* τόμ. Α΄, Ἀθήνα [3]1988, σσ. 166-167.
2. Εἰς τήν θείαν Λειτουργίαν καί περί τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς, ἐν *Φιλοκαλία τῶν Νηπτικῶν καί Ἀσκητικῶν* 22, Πατερικαί Ἐκδόσεις «Γρηγόριος ὁ Παλαμάς», Θεσσαλονίκη 1979, σ. 312.
3. Συμεων Θεσσαλονικης, *Διάλογος...*, ΟΓ΄, PG 155, 244D-245A.
4. A. Schmemann, *Ἐξ ὕδατος καί Πνεύματος. Λειτουργική μελέτη τοῦ Βαπτίσματος,* ἐκδ. «Δόμος», Ἀθήνα [2]1990, σσ. 115-141.
5. *Περί Ἱερωσύνης* 3, 4, PG 48, 642.
6. β΄ εὐχή χειροτονίας.
7. Α΄ Κορ. 4, 1.
8. Γ. Μαντζαριδη, *Χριστιανική Ἠθική* ΙΙ, Θεσσαλονίκη 2003, σ. 173.
9. Β΄ Πέτρ. 1, 4.
10. Ι. Μ. Φουντουλη, «Τό πνεῦμα τῆς θείας Λατρείας», ἐν *Λειτουργικά Θέματα* Α΄, Θεσ/νίκη 1977, σσ. 13-37.
11. Ἀπό τήν εὐχή μετά τό ε΄ Εὐαγγέλιο τοῦ Εὐχελαίου.
12. Α΄ Κορ. 2, 10.
13. Ἐφ. 3, 9.
14. Π. Ι. Σκαλτση, «Θεολογική προσέγγιση τῆς χριστιανικῆς ἑορτῆς», ἐν *Λειτουργικές Μελέτες* Ι, Θεσσαλονίκη 1999, σσ. 183-207.
15. Κολ. 2, 19.
16. Α. Β. Νικολαΐδη, *Ἡ κοινωνική δυναμική τῶν ἑορτῶν. Κοινωνική προσέγγιση τοῦ Ὀρθοδόξου Ἐκκλησιαστικοῦ ἑορτολογίου,* ἐκδ. Γρηγόρη, Ἀθήνα 2002.
17. Π. Ι. Σκαλτση, «Ἡ θεολογία τῶν ἀκολουθιῶν τοῦ νυχθημέρου», ἐν *Λειτουργικές Μελέτες* Ι, σσ. 147-181.
18. *Εἰς τήν θείαν Λειτουργίαν,* ἐν Sources Chrétiennes 4bis, 60.
19. *Μετάνοια καί Μετάληψη,* μετάφρ. Χαραλ. Ἀσσιώτη, ἐκδ. «Τῆνος», Ἀθῆναι 1993, σ. 81.
20. Β. Θερμου (Πρωτ/ρου), *Ἡ ἱερατική κλίση ὡς ψυχολογικό γεγονός,* Ἀθήνα 1998, σσ. 214-216.
21. *Διαταγαί τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων,* 2, 57, Sources Chrétiennes 320, 316.
22. Β. Θερμου (Πρωτ/ρου), ὅ.π., σ. 246.
23. Ι. Μ. Φουντουλη, «Τό λειτουργικό ἔργο τοῦ ἱερέως», ἐν *Λειτουργικά Θέματα* Γ΄, Θεσσαλονίκη 1977, σσ. 9-20.
24. Ἐφ. 4, 1.a

ΑΠΟ ΤΗ ΣΟΦΙΑ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ

«Φιλοκαλία τῶν Ρώσων νηπτικῶν», Α΄ τεῦχος:

Διδαχές ὁσίου Σεραφείμ τοῦ Σάρωφ

Δ΄ Ἔκδοση, Ἀθήνα 1992 (σελ. 49-50).

ΔΑΚΡΥΑ

Ὅλοι οἱ ἅγιοι, πού ἀπαρνήθηκαν τόν κόσμο, πέρασαν ὅλη τή ζωή τους σέ μετάνοια, μέ τήν ἐλπίδα τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν, σύμφωνα μέ τή βεβαίωση τοῦ Σωτῆρος: «μακάριοι οἱ πενθοῦντες, ὅτι αὐτοί παρακληθήσονται» (Ματθ. 5,4). Πρέπει νά πενθοῦμε γιά τή συγχώρηση τῶν ἁμαρτιῶν μας. Τά λόγια τοῦ προφητάνακτα πρέπει νά μᾶς πείσουν γι' αὐτό: «πορευόμενοι ἐπορεύοντο καί ἔκλαιον βάλλοντες τά σπέρματα αὐτῶν· ἐρχόμενοι δέ ἤξουσιν ἐν ἀγαλλιάσει αἴροντες τά δράγματα αὐτῶν» (Ψαλμ. 125,6), ὅπως ἐπίσης καί τά λόγια τοῦ ἁγίου Ἰσαάκ τοῦ Σύρου: «Νά ὑγράνεις τά μάγουλά σου μέ τά δάκρυα τῶν ματιῶν σου, ὥστε τό Ἅγιο Πνεῦμα νά κατοικήσει μέσα σου καί νά καθαρίσει τό ρύπο τῆς κακίας σου. Συγκίνησε τόν Κύριο μέ τά δάκρυά σου, γιά νά σέ βοηθήσει».

Ὅταν κατά τή διάρκεια τῆς προσευχῆς ἔχουμε δάκρυα καί μᾶς ἐνοχλεῖ ὁ δαίμονας τοῦ γέλιου, γνώριζε ὅτι αὐτό προέρχεται ἀπό τίς πανουργίες τοῦ διαβόλου. Εἶναι δύσκολο νά ἀντιληφθεῖς τήν κρυφή καί λεπτή πονηριά τοῦ διαβόλου.

Ἡ καρδιά ἐκείνου πού χύνει δάκρυα ἀγάπης φωτίζεται μέ τίς ἀχτίνες τοῦ ἥλιου τῆς δικαιοσύνης, τοῦ Χριστοῦ καί Θεοῦ μας.

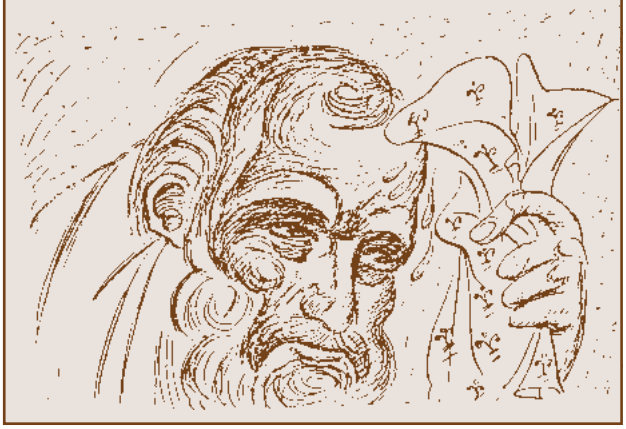

Σύνδεσμος καί ἑνότητα κλήρου καί λαοῦ στή ζωή τῆς Ἐκκλησίας

τοῦ Βασιλείου Ἀθ. Τσίγκου,
Ἀναπλ. Καθηγητῆ Α.Π.Θ.

Ἡ Ἐκκλησία ὡς «σῶμα Χριστοῦ»[1], ὡς χαρισματικό σῶμα, ἀποτελούμενο ἀπό μέλη τά ὁποῖα ὅλα ἔχουν προικισθεῖ μέ ποικίλα χαρίσματα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος[2], δέν μπορεῖ νά νοηθεῖ χωρίς τήν ὕπαρξη καί τήν ὀργανική σύνδεση καί ἑνότητα κλήρου καί λαοῦ. Τό σῶμα αὐτό συναπαρτίζουν οἱ κληρικοί (οἱ ἐπίσκοποι, οἱ πρεσβύτεροι καί οἱ διάκονοι), οἱ μοναχοί καί οἱ λαϊκοί.

Τό Ἅγιο Πνεῦμα «ὅλον συγκροτεῖ τόν θεσμόν τῆς Ἐκκλησίας»[3], βρίσκεται στήν Ἐκκλησία καί ἐνεργεῖ σέ ὅλες τίς ἐκφάνσεις της. Εἶναι «τό ἕν καί τό αὐτό Πνεῦμα» τό ὁποῖο, «καθώς βούλεται»[4], «ἐνεργεῖ» καί «διαιρεῖ» τά χαρίσματα «ἑκάστῳ», σέ κάθε μέλος τῆς κοινότητας κατ' ἰδίαν, σύμφωνα μέ τή μυστική Του βουλή. Τό Ἅγιο Πνεῦμα «ἀναθέτει» σέ κάθε ἕναν ἀπό τούς βαπτισμένους διάφορα λειτουργήματα καί διακονήματα «πρός καταρτισμόν τῶν ἁγίων, εἰς ἔργον διακονίας, εἰς οἰκοδομήν τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ»[5]. Ἡ διανομή τῶν χαρισμάτων γίνεται ἀπό τό Ἅγιο Πνεῦμα μέ σκοπό τήν κοινή ὠφέλεια, «πρός τό συμφέρον», πού εἶναι ἡ οἰκοδομή καί αὔξηση τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ σώματος. Σέ κάθε βαπτιζόμενο δίδεται ἕνα ἰδιαίτερο χάρισμα, μέ τό ὁποῖο φανερώνεται ἡ ἁγιοπνευματική ἐνέργεια, γιά τήν ὠφέλεια ὅλων τῶν μελῶν τῆς Ἐκκλησίας *«ἑκάστῳ δέ δίδοται ἡ φανέρωσις τοῦ Πνεύματος πρός τό συμφέρον»*[6].

Ὅλα τά χαρίσματα, πού ἀποτελοῦν χαρισματικές δωρεές καί φανερώσεις τῆς ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι κοινωνίας τῶν μελῶν τοῦ χαρισματικοῦ σώματος, ἐκδηλώνονται καί ἐλεύθερα ἐνεργοποιοῦνται ἀπό τούς πιστούς μέσα στή ζωή του. Ἡ ἀλληλοσυμπλήρωση τῶν χαρισμάτων, τά ὁποῖα ἔχουν λάβει τά μέλη τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ σώματος ἀπό τό Ἅγιο Πνεῦμα, ὁδηγεῖ στήν ἀλληλοσυμπλήρωση ὅλων τῶν μελῶν. Αὐτή γίνεται συγκεκριμένη πράξη καί νοηματίζεται πλήρως πρωτίστως καί κυρίως στήν εὐχαριστιακή ἐμπειρία τῆς Ἐκκλησίας[7]. Ὅλα τά χαρίσματα τῆς Ἐκκλησίας εἶναι λειτουργικά, καθώς συνδέονται μέ τό μυστήριο τῆς θείας Εὐχαριστίας. Ἀλλά καί ἡ ἴδια ἡ δομή τῆς Ἐκκλησίας προέρχεται ἀπό τή θεία Εὐχαριστία καί αὐτό σημαίνει ὅτι τά χαρίσματα καί λειτουργήματα συνιστοῦν δομικά συστατικά τῆς Ἐκκλησίας.

Τό γεγονός ὅτι ἡ Ἐκκλησία περιγράφεται ὡς χαρισματικό σῶμα μέ μοναδική καί ἀναντικατάστατη κεφαλή της τόν Χριστό δέν σημαίνει ὅτι δέν ὑφίσταται καί δέν διακρίνεται εὐκρινῶς καί σαφῶς ἡ μυστηριακή καί ἱεραρχική-θεσμική του διάσταση. Καί τοῦτο διότι ἡ Ἐκκλησία ὡς σῶμα Χριστοῦ δέν εἶναι μία ἄναρχη καί χαώδης κοινότητα, χωρίς δομές, ὀργάνωση, ἱεραρχική διάρθρωση καί θεσμούς. Ἀπεναντίας, ὅλα αὐτά τά «στοιχεῖα» δέν εἶναι ἀνεξάρτητα καί ἀπομονωμένα ἀπό τή ζωή τῆς ἐκκλησιαστικῆς κοινότητας.

Ἐντός αὐτῆς ὁ ἐπίσκοπος (ὡς προεστώς τῆς εὐχαριστιακῆς σύναξης) ἐκφράζει καί ἐγγυᾶται τήν πίστη καί ζωή τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ σώματος. Ἐξάλλου, καί ὁ ἴδιος δέν μπορεῖ νά εἶναι ἀσώματος κεφαλή, ὅπως καί ἡ κοινότητα δέν μπορεῖ νά νοηθεῖ ὡς ἄναρχο καί ἀκέφαλο σῶμα. Παρά ταῦτα δέν μπορεῖ νά ὑπάρξει κανένα δίλημμα γιά τό ποιός εἶναι πιό ἀπαραίτητος στή ζωή τῆς Ἐκκλησίας, ὁ κλῆρος ἤ ὁ λαός. Σημειώνουμε παρενθετικά ὅτι στή λειτουργική ὁρολογία «λαός» εἶναι ὅλοι οἱ μετέχοντες στά λειτουργικά δρώμενα τῆς θείας λατρείας, οἱ ἀποκαλούμενοι «περιεστῶτες», πού εἶναι καί συνιερουργοῦντες.

Στήν ὀρθόδοξη παράδοση ὁ κλῆρος (ἤ ἄλλως τό ἱερατεῖο) δέν ἀποτελεῖ ξεχωριστό σῶμα ἔξω ἤ πάνω ἀπό τήν Ἐκκλησία, ἀλλά εἶναι ὀργανικά ἐνταγμένος στό ἕνα σῶμα της. Κλῆρος καί λαός συναπαρτίζουν τό ἕνα καί κοινό σῶμα, τήν Ἐκκλησία. Ὁποιοδήποτε χάρισμα ἤ λειτούργημα κατέχουν τά μέλη της ἔχει λόγο ὕπαρξης μόνον ὅταν τά ὁδηγεῖ στήν ἑνότητά τους καί συμβάλλει στήν οἰκοδόμηση τοῦ σώματος. Ὅπως στόν ἀνθρώπινο ὀργανισμό ὅλα τά μέλη συνεργάζονται γιά τήν ὕπαρξη, εὐεξία καί

κανονική λειτουργία του, κατά τόν ἴδιο τρόπο καί οἱ λαϊκοί (ὁ λαός) στήν Ἐκκλησία ὀφείλουν, σύμφωνα μέ τόν ἱερό Χρυσόστομο, νά μή ρίχνουν *«τό πᾶν ἐπί τούς ἱερέας, ἀλλά καί αὐτοί»* νά φροντίζουν γιά ὁλόκληρη τήν Ἐκκλησία μιά καί ἀμφότεροι συναποτελοῦν τό κοινό σῶμα (*«ὥσπερ κοινοῦ σώματος»*)[8].

Στό ἕνα κοινό σῶμα κληρικοί καί λαϊκοί διακρίνονται μέ βάση τό γεγονός ὅτι ἔχουν ἀναλάβει διαφορετικά λειτουργήματα καί ἐξ αὐτοῦ δέν μπορεῖ νά ὑπάρξει διάκριση σέ ἀνώτερα καί κατώτερα μέλη, παρά μόνον οὐσιαστική ἰσοτιμία ὅλων τῶν μελῶν τοῦ σώματος. Συνεπῶς, δέν ἔχουν ἔρεισμα οἱ ἀξιολογικές κρίσεις σέ κλῆρο πού θεωρεῖται ἀνώτερος καί σέ λαό πού ὑστερεῖ. Δέν ὑφίσταται καμία τέτοιου εἴδους διάκριση. Ὑπάρχει ἁπλῶς ἰσότιμη καί ζωντανή κοινωνία ἱερέων καί λαοῦ, ἀρχόντων καί ἀρχομένων, ποιμένων καί ποιμαινομένων, καθώς ὅλοι συναποτελοῦν μέλη τοῦ κοινοῦ σώματος τῆς Ἐκκλησίας. Σέ κάθε περίπτωση, κλῆρος καί λαός εἶναι ἰσότιμα μέλη τοῦ ἑνός καί τοῦ αὐτοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ, ἀδιασπάστως ἑνωμένα μέσα σέ πνεῦμα σύμπνοιας καί ἀγάπης. Εἶναι πάντως εὐνόητο ὅτι χωρίς λαό δέν ἔχουμε ἱεραρχία ἀλλά καί χωρίς ἱεραρχική διάρθρωση καί δομή ὁδηγούμεθα σέ μία προτεσταντική, δηλαδή σέ μία ἀκραία πνευματοκρατική θεώρηση τῆς Ἐκκλησίας.

Οἱ Πατέρες ἐπιμένουν στήν ἐνσυνείδητη καί ὁλόψυχη συμμετοχή ὅλων στά λειτουργικά δρώμενα (ὡς ἔργον τοῦ λαοῦ), γιατί ὁ ἱερέας δέν προσφέρει μόνος του τή θεία Εὐχαριστία ἀλλά ὁλόκληρη ἡ ἐκκλησιαστική κοινότητα, ὅλος ὁ λαός τοῦ Θεοῦ. Οἱ λαϊκοί δέν παρευρίσκονται στή λατρευτική σύναξη ὡς ἁπλοί θεατές κάποιων τελουμένων, ἀλλά ὡς κύριοι συντελεστές καί μέτοχοι σ' αὐτά. Γι' αὐτό καί δέν ἐπιτρέπεται νά διακρίνονται (κατά τή σύγχρονη διατύπωση) οἱ "τελοῦντες" λειτουργοί τῆς θείας λατρείας ἀπό τούς παθητικά "παρακολουθοῦντες" λαϊκούς. Ἐξάλλου, δέν προσεύχονται μόνον οἱ ἱερεῖς γιά τό λαό, ἀλλά καί οἱ λαϊκοί ὀφείλουν νά εὔχονται γιά τούς ἱερεῖς τους.

Ἡ ἑνότητα τῶν μελῶν τῆς Ἐκκλησίας δέν νοεῖται ἄλλως παρά μόνον ἐν Χριστῷ καί εἶναι δυνατή μόνον ὡς χαρισματική ἐνέργεια ἐν Χριστῷ. Ἡ ἰσότιμη καί ζωντανή κοινωνία ὅλων ἀδιακρίτως τῶν μελῶν, κληρικῶν καί λαϊκῶν, προεστώτων καί ἀρχομένων συναπαρτίζει ἕνα καί τό αὐτό σῶμα Χριστοῦ, στό ὁποῖο ὅλοι ἀνεξαιρέτως ἀπολαμβάνουν τήν ἴδια τιμή καί ὅπου ὅλοι ἔχουν κληθεῖ «εἰς διακονίαν» στήν Ἐκκλησία, ἀλλά ὁ κάθε ἕνας σέ διαφορετικό βαθμό, θέση καί διακόνημα.

Στή χαρισματική ἑνότητα τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ σώματος θεμελιώνεται καί ἡ σχέση κληρικῶν καί λαϊκῶν. Ἀπό τούς Πατέρες κατ' ἐξοχήν ὁ ἱερός Χρυσόστομος σέ ἀρκετές Ὁμιλίες του ἐπιχειρηματολογεῖ γιά τήν ἰσότιμη κοινωνία ἱερέων καί λαοῦ. Ἡ διαφορετικότητα καί διαβάθμιση τῶν διαφόρων λειτουργημάτων ἔχει ὡς στέρεη βάση τό γεγονός τῆς πραγματικῆς ὁμοτιμίας ὅλων τῶν μελῶν τοῦ σώματος καί αὐτό ἀκριβῶς συνιστᾶ δομικό, ἐκ τῶν ὧν οὐκ ἄνευ, χαρακτηριστικό τῆς Ἐκκλησίας. Ἐφόσον ἡ σχέση κληρικῶν καί λαϊκῶν θεμελιώνεται στή χαρισματική ἑνότητα καί πληρότητα χαρισμάτων τῶν μελῶν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ σώματος, εἶναι φυσικό καί οἱ διαφορετικές βαθμίδες τῆς ἱερωσύνης νά μήν ὑποδηλώνουν οὐσιαστικές, παρά μόνο λειτουργικές διακρίσεις ἀνάμεσα στούς κληρικούς τῆς Ἐκκλησίας.

> *Ἡ ἑνότητα τῶν μελῶν τῆς Ἐκκλησίας δέν νοεῖται ἄλλως παρά μόνον ἐν Χριστῷ καί εἶναι δυνατή μόνον ὡς χαρισματική ἐνέργεια ἐν Χριστῷ.*

Εἶναι ἀξιοσημείωτο ὅτι οἱ Πατέρες δέν θεωροῦν ὅτι ὑπάρχει μεγάλη «ἀπόσταση» μεταξύ τῶν διαφόρων λειτουργημάτων, ὅπως γιά παράδειγμα μεταξύ ἐπισκόπου καί πρεσβυτέρου. Γι' αὐτό ἀκριβῶς θεολογικά δέν μπορεῖ καί δέν ἐπιτρέπεται νά θεμελιωθεῖ μία διάκριση, σέ κυριαρχικά ἀνώτερη καί κατώτερη ἱεραρχία, ὅπως ἐμφανίζεται λανθασμένα στήν κηρυγματική κυρίως πράξη ἐνίοτε δέ καί γραπτῶς. Εἶναι ἀπολύτως σαφές καί πλήρως τεκμηριωμένο στήν πατερική παράδοση, ὅτι ἡ ἱερωσύνη εἶναι ἐνιαία, ἀσκούμενη αὐθεντικῶς ἀπό τόν ἐπίσκοπο καί ἀπό τούς πρεσβυτέρους. Ἄλλωστε ἡ ἱεραρχία (οἱ ἐπίσκοποι) δέν ἀποτελεῖ κάποιο ἰδιαίτερο σύνολο ὑπερκείμενο τοῦ λοιποῦ σώματος τῆς Ἐκκλησίας. Γι' αὐτό καί δέν ὑφίσταται καμία διάκριση μεταξύ «ποιμαίνουσας», «ἐπίσημης» ἤ «διδάσκουσας» Ἐκκλησίας, γιατί αὐτή εἶναι μία, ὅπως διακηρύσσεται στό Σύμβολο τῆς πίστεως: «Πιστεύω εἰς μίαν... Ἐκκλησίαν», καί ἀσφαλῶς τό σῶμα τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἕνα καί ἀδιαίρετο.

Ἀπό τά λειτουργήματα, ἡ ἱερωσύνη, δηλαδή ἡ διακονία τῶν «οἰκονόμων τῶν μυστηρίων τοῦ

Θεοῦ»[9], εἶναι ἀπολύτως ἀπαραίτητη γιά τήν ὕπαρξη τῆς Ἐκκλησίας καί τό ἔργο, πού ἐπιτελοῦν ἐντός αὐτῆς, γιατί *«εἰ μηδέν ἐνεργεῖ ὁ Θεός εἰ μή δι' αὐτοῦ [τοῦ ἱερέως], οὔτε λουτρόν ἔχεις, οὔτε μυστηρίων μετέχεις, οὔτε εὐλογιῶν ἀπολαύεις· οὐκ ἄρα χριστιανός εἶ»*[10]. Συνεπῶς, χωρίς τό λειτούργημα τοῦ ἱερέως δέν μπορεῖ τίποτε στήν κυριολεξία νά γίνει στήν Ἐκκλησία. Πολύ δέ περισσότερο, δέν μπορεῖ ἡ Ἐκκλησία νά ὑπάρχει χωρίς ἐπίσκοπο.

Στήν ὀρθόδοξη παράδοση εἶναι σαφές ὅτι τό λειτούργημα τοῦ ἐπισκόπου δέν ὑφίσταται ἀπομονωμένο, περίκλειστο καί αὐτονομημένο, καθώς ἀσκεῖται πάντοτε μέ κέντρο ἑνότητας τή σύναξη τῆς κοινότητας καί τή μυστηριακή της ζωή. Ὁ ἐπίσκοπος ὑπάρχει καί ἐνεργεῖ «εἰς τόπον καί τύπον Χριστοῦ» μόνον ὅταν βρίσκεται σέ πλήρη κοινωνία μέ τά μέλη τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας, ὅπου προΐσταται, καί σέ πλήρη κοινωνία μέ τήν καθόλου Ἐκκλησία[11]. Ὁ ἐπίσκοπος εἶναι τό ὁρατό σημεῖο ἑνότητας μέ τούς ἱερεῖς του καί τούς ἄλλους ἐπισκόπους. Στοιχεῖα ἑνότητας τῶν κατά τόπους Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν εἶναι κυρίως τό κοινό ποτήριο, ἡ ἀνταλλαγή εἰρηνικῶν ἐπιστολῶν, ἡ μνημόνευση (τά γνωστά ὡς δίπτυχα) στίς ἱερές ἀκολουθίες.

Εἶναι ἀπολύτως ἀπαραίτητο νά ἐπισημανθεῖ ἐμφατικά ὅτι στήν ὑπάρχουσα σαφή διάκριση λειτουργημάτων καί στή διάκριση μεταξύ βαπτισματικῆς (δυνάμει τοῦ μυστηρίου τοῦ βαπτίσματος), γενικῆς ἱερωσύνης (τοῦ βασιλείου ἱερατεύματος) καί μυστηριακῆς εἰδικῆς ἱερωσύνης, οἱ λαϊκοί δέν μποροῦν καί δέν τούς ἐπιτρέπεται νά τελοῦν ἱερά μυστήρια, οὔτε βεβαίως ἐπιτρέπεται νά ἀλλάξουν τά λειτουργήματα, ἔτσι ὥστε ὁ λαός νά ὑποκαταστήσει τόν ἱερέα. Ὁ λαός στερεῖται τοῦ εἰδικοῦ χαρίσματος τῆς μυστηριακῆς ἱερωσύνης. Ἡ ἱερωσύνη πηγάζει ἀπό τήν ἱερωσύνη τοῦ Χριστοῦ, ὁ ὁποῖος ὡς κεφαλή τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ὁ μόνος τελετάρχης καί ἀρχιερέας της. Ἀπό τήν στιγμή κατά τήν ὁποία μόνον ὁ Χριστός εἶναι μεσίτης, τελετάρχης καί ἀρχιερέας δέν μπορεῖ νά ὑπάρξει μεσιτική ἱερωσύνη, γεγονός πού σημαίνει ὅτι οἱ κληρικοί δέν εἶναι μεσίτες Θεοῦ καί κόσμου. Ὅ,τι ἐπιτελεῖ ὁ ἱερέας, τό πράττει ἀκριβῶς ἐπειδή μετέχει στήν ἱερωσύνη τοῦ Χριστοῦ.

Οἱ λαϊκοί δέν μποροῦν νά τελοῦν μυστήρια, ἀλλά καί οἱ ἱερεῖς δέν μποροῦν νά ἐνεργοποιήσουν τό χάρισμά τους μόνο γιά τόν ἑαυτό τους. Ἡ ἀλληλεξάρτηση τῶν ἐκκλησιαστικῶν λειτουργημάτων συνεπάγεται ὅτι οἱ ἱερεῖς, οἱ ποιμένες τῶν λογικῶν προβάτων, ἔχουν ἀνάγκη ἀπό τήν ἐνεργό παρουσία καί μετοχή τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ στή ζωή τῆς Ἐκκλησίας. Καί τοῦτο, διότι χωρίς τήν παρουσία καί μετοχή τοῦ λαοῦ εἶναι ἀδύνατο νά τελεστεῖ κάποιο μυστήριο.

Σέ κάθε μυστηριακή σύναξη εἶναι ἀπαραίτητη ἡ ἐνεργός παρουσία τοῦ λαοῦ, ἔστω καί ἑνός ἐκ τῶν λαϊκῶν μελῶν τῆς Ἐκκλησίας, γιά νά «ἀπαντήσει» μέ τό λειτουργικό «ἀμήν»[12], ὡς δηλωτικό ἐνεργητικῆς συγκατάνευσης καί κατάφασης, ἀλλά καί συνειδητῆς συμμετοχῆς του στά τελούμενα. Ἔτσι μόνο θά μπορέσει νά γίνει μέτοχος τῶν δώρων τῆς εὐχαριστιακῆς τράπεζας.

Σέ κάθε μυστηριακή σύναξη εἶναι ἀπαραίτητη ἡ ἐνεργός παρουσία τοῦ λαοῦ, ἔστω καί ἑνός ἐκ τῶν λαϊκῶν μελῶν τῆς Ἐκκλησίας, γιά νά «ἀπαντήσει» μέ τό λειτουργικό «ἀμήν».

Οἱ ἱερεῖς τελοῦν τά μυστήρια στή σύναξη τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ σώματος ὡς χαρισματικοί καί συνάμα θεσμικοί λειτουργοί. Ὁ δέ λαός τοῦ Θεοῦ δέν εἶναι ἁπλῶς παρών, ἀλλά ἐνεργός καί μέτοχος σέ ὅλες τίς λειτουργικές συνάξεις καί «συνιερουργεῖ» μέ τόν ἱερέα. Μέσα στό ἐκκλησιαστικό σῶμα ὁρισμένοι μόνον ἔχουν ἀναλάβει τό λειτούργημα τοῦ ἱερέα, ὡστόσο, μέ τή μετοχή τους στά ἱερά μυστήρια, ὅλοι μποροῦν νά ὀνομασθοῦν «ἱερεῖς», ὄχι βεβαίως μέ τήν κυριολεκτική, ἀλλά μέ τή μεταφορική σημασία, ὡς ἱερεῖς τῆς ὕπαρξής τους, ἀποδίδοντας πνευματική λατρεία καί προσφέροντας τή ζωή τους ὡς ὑπηρεσία στόν Θεό. Οἱ λαϊκοί, ὡς ἐνεργά μέλη τῆς Ἐκκλησίας, εἶναι καί αὐτοί «χειροτονημένοι», ὑπό τήν ἔννοια ὅτι εἶναι ἐπιφορτισμένοι μέ τή διακονική προσφορά καί τήν παραδειγματική τους ζωή, γιά τήν οἰκοδομή καί τή λειτουργία ὅλης τῆς κοινότητας, γιά τήν εὐεξία, προκοπή καί αὔξηση ὅλου τοῦ σώματος.

Μέ βάση τά ἀνωτέρω, θά πρέπει οἱ λαϊκοί νά ἀντιληφθοῦν καλύτερα τή θέση τους στό ἐκκλησιαστικό σῶμα καί οἱ κληρικοί νά κατανοήσουν σαφέστερα τήν ἀποστολή τους μέσα σέ αὐτό. Ἔχοντας ὡς παράδειγμα τό ἀνθρώπινο σῶμα, στό ὁποῖο οἱ διάφορες λειτουργίες του συνδέονται εἰδικά μέ τά διάφορα μέλη τοῦ σώματος, κατά τόν ἴδιο τρό-

πο, καί στήν Ἐκκλησία τά διάφορα χαρίσματα καί λειτουργήματα θά πρέπει νά μένουν στά δικά τους ὅρια καί νά μήν περιφέρονται ἀπό τό ἕνα μέλος στό ἄλλο, χωρίς αὐτό νά σημαίνει ὅτι δέν ὑπάρχει κοινωνία καί ἀντίδοση χαρισμάτων χάριν τῆς ζωῆς, τῆς εὐεξίας καί τῆς αὔξησης ὅλου τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ σώματος.

Ἀναμφιβόλως ἡ θεσμική βάση χρειάζεται καί ἀποτελεῖ τό τεκμήριο τῆς κατά Θεόν «ἀρχῆς» καί ὑπακοῆς, ἔτσι ὥστε τά χαρίσματα νά λειτουργοῦν ἐκκλησιαστικῶς καί ὄχι ἰδιωτικῶς καί ἀτομικῶς. Γι' αὐτό ἄλλωστε καί οἱ ποικίλες χαρισματικές φανερώσεις ἐντάσσονται στήν ὑπακοή καί τήν τάξη, δηλαδή στούς θεσμούς τῆς Ἐκκλησίας. Στή ζωή τῆς Ἐκκλησίας ἀκόμη καί ἡ ἀποκαλούμενη ἐξουσία τοῦ λειτουργήματος τῶν προεστώτων καί λοιπῶν θεσμικῶν φορέων της νοεῖται ὡς λειτούργημα. Αὐτό σημαίνει ὅτι δέν μπορεῖ παρά νά ἐκδηλώνεται ὡς χαρισματική διακονία χάριν τῆς κοινότητας καί τοῦ τρόπου ζωῆς τῶν μελῶν της.

Ἡ αὐθεντία, ἐπί παραδείγματι, τῶν ἐπισκόπων γίνεται ἀντιληπτή ὡς χαρισματικό γεγονός τῆς ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι κοινωνίας τους. Ἡ συγκεκριμένη αὐθεντική ἐξουσία ὁρισμένων μελῶν τῆς Ἐκκλησίας ἔχει ἐσωτερική δική της δομή καί διάρθρωση στό ἐκκλησιαστικό σῶμα καί, τελικά, ὑπηρετεῖται ἀπό τήν ἴδια τή ζωή τοῦ σώματος. Λαμβάνοντας αὐτά ὑπόψη ἡ ἐκκλησιαστική ἐξουσία καί γενικά κάθε ἐκκλησιαστικός θεσμός πρέπει νά θεμελιώνονται πάνω στήν ἀσφαλέστατη βάση πού εἶναι ἡ ἔκφραση καί ἡ ἐνεργοποίηση ὅλων τῶν ποικίλων χαρισμάτων καί λειτουργημάτων τῶν πιστῶν στό ἐκκλησιαστικό σῶμα.

Στό σημεῖο αὐτό μία ἀκόμη θεμελιώδης ἐκκλησιολογική θέση χρήζει ἰδιαίτερης ἀναφορᾶς. Ὅλα τά ἐκκλησιαστικά λειτουργήματα καί διακονήματα ἀντλοῦν ἀπό τόν Χριστό τήν ὕπαρξη, τή θεσμική θέση, τήν ἐξουσία καί τήν αὐθεντία τους. Τίποτε ἀπό αὐτά δέ ὑφίσταται, χωρίς τήν ἄμεση ἀναφορά καί τήν ὀργανική σύνδεσή τους μέ τό πλαίσιο ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας καί τήν κεφαλή της, τόν Χριστό. Ὅλοι ἀνεξαιρέτως, κληρικοί καί λαϊκοί, ποιμένες

καί ποιμαινόμενοι ποιμαίνονται ὑπό ἑνός ποιμένος, τοῦ ἀρχιποίμενος Χριστοῦ. Ὡς ἐκ τούτου, στήν Ἐκκλησία δέν νοεῖται νά ὑπάρχει ἀπόλυτος διαχωρισμός μεταξύ θεσμικῆς ἐξουσίας καί χαρισματικῆς λειτουργίας, καθώς ὅλα συνυπάρχουν καί συλλειτουργοῦν μέσα στή ζωή τοῦ σώματος.

Ἀπό τή στιγμή πού ἀκόμη καί αὐτή ἡ ἐξουσία καί ἡ αὐθεντία νοοῦνται ὡς χαρισματικές ἐκφάνσεις τοῦ συγκροτούμενου ὑπό τοῦ Ἁγίου Πνεύματος «θεσμοῦ τῆς Ἐκκλησίας», δέν μπορεῖ νά ὑπάρξει καί νά ἀσκηθεῖ κάποια ἐξωτερική ἐξουσία καί κυριαρχική αὐθεντία ἤ ἀκόμη νά ἐνεργοποιηθεῖ ὁποιοσδήποτε θεσμός καί λειτούργημα ἔξω ἀπό τό πλαίσιο τῆς ζωῆς τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ σώματος. Ἡ σημασία αὐτοῦ εἶναι τεράστια, καθώς δέν μπορεῖ νά ἐπιβεβαιωθεῖ ἡ ἐξουσία καί κυριαρχικότητα κάποιου μεμονωμένου προσώπου (ἀκόμη καί ἄν αὐτός εἶναι ἐπίσκοπος, μητροπολίτης, πατριάρχης ἤ καί ὁ πάπας) ἤ κάποιας αὐτονομημένης «τάξης» εἰς βάρος τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ σώματος.

Στό πνεῦμα αὐτό πρέπει νά ἑρμηνευθεῖ, ὡς ἐκκλησιαστικό διακόνημα, καί τό λειτούργημα τοῦ προϊσταμένου, τοῦ πρώτου, καί ὁ χαρακτήρας τοῦ πρωτείου, πού προσιδιάζει στή ζωή τῆς Ἐκκλησίας[13]. Στό σῶμα τοῦ Χριστοῦ δέν μπορεῖ νά ὑπάρξει κάποια ἄλλη κεφαλή ὡς πρῶτος, ἐκτός ἀπό τή μία κεφαλή τοῦ σώματος, πού εἶναι ὁ Χριστός[14]. Στή συνάφεια αὐτή ὑπομιμνήσκεται ὅτι ἡ διδασκαλία τῶν Προφητῶν, τῶν Ἀποστόλων καί τῶν Πατέρων ἔχει σαφέστατα χαρακτήρα ἀντιεξουσιαστικό. Ὅλοι τους παγίως ἀντιτίθενται καί στηλιτεύουν μέ δριμύτητα τήν ποικιλότροπη κατάχρηση, τήν ἀλαζονεία ἤ τήν εἰδωλοποίηση καί ἀπολυτοποίηση κάθε ἐγκόσμιας ἐξουσίας, ἡ ὁποία συνδέεται μέ τήν κυριαρχικότητα καί τήν καταδυνάστευση τῶν ἀρχόντων, ἀλλά γιά τήν Ἐκκλησία ἐπιβάλλεται νά ἔχει τά χαρακτηριστικά τῆς διακονίας, τοῦ λειτουργήματος καί τῆς προσφορᾶς γιά τούς ἄλλους, κατά τήν προτροπή καί τό πρότυπο διακονίας τοῦ Χριστοῦ[15].

Δι' ὅλων ὅσων ἐξετέθησαν ὁδηγούμεθα στό συμπέρασμα ὅτι στή ζωή τῆς Ὀρθόδοξης Ἐκκλησίας εἶναι ἄρρηκτος ὁ σύνδεσμος καί ἡ ἑνότητα κλήρου καί λαοῦ, ἀκριβῶς γιατί ἡ ζωή της εἶναι διαρκής χαρισματική πραγματικότητα. Τό ζήτημα τῶν χαρισμάτων καί λειτουργημάτων, στή βάση τῶν ὁποίων θεμελιώνεται πλήρως ἡ ἁρμονική συνύπαρξη, συναρμογή καί ἑνότητα κλήρου καί λαοῦ, δέν εἶναι μία πρόσφατη ἀνακάλυψη τῶν Προτεσταντῶν, ὅπως ἐπίσης δέν εἶναι προνόμιο τῆς ἀρχέγονης Ἐκκλησίας, ἀλλά ἐξακολουθεῖ νά εἶναι μία παροῦσα πραγματικότητα στή ζωή της, ἀδιαλείπτως ἀπό τήν ἀποστολική περίοδο μέχρι καί τίς ἡμέρες μας. Ὡς ἐκ τούτου, ἡ Ἐκκλησία δέν εἶναι τίποτε λιγότερο παρά σῶμα μέ χαρισματικές λειτουργίες ὅλων ἀνεξαιρέτως τῶν μελῶν της. Ἀντιθέτως, ἡ ἄποψη ὅτι ἡ Ἐκκλησία μπορεῖ νά «ὁρισθεῖ» ὡς κάτι ἄλλο (ὡς καθίδρυμα) καί δέν εἶναι πρωτίστως χαρισματικό σῶμα ὄχι μόνο δέν συνάδει ἀλλά προδήλως διαστρεβλώνει τήν ὀρθόδοξη περί Ἐκκλησίας διδασκαλία[16]. ■

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Βλ. Α΄ Κορ. 12, 27· Ἐφεσ. 1, 23· 4, 12· 5, 30· Κολοσ. 1, 24.

2. Βλ. σχετικά στή μελέτη μας, *Θεσμική καί χαρισματική διάσταση τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ ἑνότητα Χριστολογίας καί Πνευματολογίας στήν Ἐκκλησιολογία Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου*, ἐκδ. Πουρναρᾶ, Θεσσαλονίκη 2010, σ. 115 κ. ἑξ.

3. Στιχηρόν Ἑσπερινοῦ Πεντηκοστῆς.

4. Α΄ Κορ. 12, 11.

5. Ἐφεσ. 4, 12 Α΄ Κορ. 12, 4-12. Βλ. Εἰς τήν πρός Ἐφεσίους 11, 3, PG 62, 83.

6. Α΄ Κορ. 12, 7.

7. Βλ. Ἰωάννου Δ. Ζηζιούλα, *Ἡ ἑνότης τῆς Ἐκκλησίας ἐν τῇ θείᾳ Εὐχαριστίᾳ καί τῷ ἐπισκόπῳ κατά τούς τρεῖς πρώτους αἰῶνας*, ἐκδ. Γρηγόρης, Ἀθῆναι ²1990, σ. 44-45.

8. Ἰωάννου Χρυσοστόμου, Εἰς τήν Β΄ πρός Κορινθίους 18, 3, PG 61, 527.

9. Βλ. Α΄ Κορ. 4, 1.

10. Ἰωάννου Χρυσοστόμου, Εἰς τήν Β΄ πρός Τιμόθεον 2, 2, PG 62, 610.

11. Γιά τήν ἑνότητα τῆς Ἐκκλησίας στήν εὐχαριστιακή σύναξη ὑπό τόν ἐπίσκοπο, βλ. Ἰωάννου Δ. Ζηζιούλα, *Ἡ ἑνότης τῆς Ἐκκλησίας ἐν τῇ θείᾳ Εὐχαριστίᾳ καί τῷ ἐπισκόπῳ κατά τούς τρεῖς πρώτους αἰῶνας*, ²1990, σ. 63-148.

12. Γιά τή λειτουργική χρήση τοῦ "ἀμήν" στή λατρευτική ζωή τῆς Ἐκκλησίας, βλ. Σταύρου Ε. Καλαντζάκη, «Βιβλική χρήση τοῦ ὅρου ἀμήν», *Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς* 72, τχ. 727 (1989), σ. 188 κ.ἑξ. καί 200 κ.ἑξ.

13. Περί τοῦ «πρώτου» βλ. ἐνδεικτικά τόν λδ΄ ἀποστολικό κανόνα. Γιά τό χαρακτήρα τοῦ πρωτείου πού προσιδιάζει στήν Ἐκκλησία, βλ. στή μελέτη μας, *Ἐκκλησιολογικές θέσεις τοῦ ἁγίου Θεοδώρου τοῦ Στουδίτου. Αὐθεντία καί πρωτεῖο*, ἐκδ. Ὀρθόδοξος Κυψέλη, Θεσσαλονίκη 1999, σ. 348-351.

14. Ὁ ἅγιος Θεόδωρος Στουδίτης στή θέση τοῦ μονοπρόσωπου πρωτείου τῆς ἐξουσίας τοῦ ἑνός, τό ὁποῖο ἀποτελεῖ χαρακτηριστικό γνώρισμα τῶν κοσμικῶν ἀξιωμάτων, ὁμιλεῖ γιά τό «πεντακόρυφο ἐκκλησιαστικό σῶμα», βλ. *Ἐκκλησιολογικές θέσεις τοῦ ἁγίου Θεοδώρου τοῦ Στουδίτου. Αὐθεντία καί πρωτεῖο*, σ. 325.

15. Βλ. Ματθ. 20, 25-28: «Οἴδατε ὅτι οἱ ἄρχοντες τῶν ἐθνῶν κατακυριεύουσιν αὐτῶν καί οἱ μεγάλοι κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν... ἔσται ὑμῶν διάκονος... ὥσπερ ὁ υἱός τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθεν διακονηθῆναι, ἀλλά διακονῆσαι».

16. Περισσότερα βλ. *Θεσμική καί χαρισματική διάσταση τῆς Ἐκκλησίας*, σ. 150.

Πρός τούς ἱεροσπουδαστές: Ἡ ἱερωσύνη εἶναι συνεργασία κλίσεως καί κλήσεως, χάριτος καί ἐλευθερίας

τοῦ Ἀρχιμανδρίτου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου Μακαρίου Γρινιεζάκη

Ἡ καλλιέργεια, ἡ δημιουργία καί ἡ προώθηση ἱερατικῶν κλίσεων εἶναι ἕνα γεγονός πού ἀπασχόλησε διαχρονικά τήν Ἐκκλησία μας. Καί αὐτό διότι, ὅταν οἱ κλίσεις καλλιεργηθοῦν ὀρθόδοξα, συνδυαζόμενες μέ τήν κλήση, μέ τό κάλεσμα δηλαδή τοῦ Θεοῦ, δίδουν αὐτό πού λέγεται ἔνταξη στήν ἱερωσύνη καί ποιμαντική μαρτυρία, πού τόσο ἔχει ἀνάγκη ἡ Ἐκκλησία μας σήμερα. Ἀντίθετα ὅταν ὑπάρχει τό κάλεσμα τοῦ Θεοῦ χωρίς ὅμως νά καλλιεργεῖται ἀπό ὅλους τούς ὑπευθύνους (ἀρχιερεῖς, πνευματικούς, διδασκάλους καί καθηγητές, γονεῖς, κατάλληλο περιβάλλον καί ἀντίστοιχα συνυποψηφίους καί συναδέλφους) μία σωστή ἱερατική κλίση, μέ πνευματικές καί ὄχι ἀνθρώπινες καί κοσμικές προοπτικές, τότε δέν δημιουργοῦνται ποιμένες ἀλλά «κατασκευάζονται» δημόσιοι ὑπάλληλοι, πού θά καλύψουν ἁπλά τά ἐφημεριακά κενά τῶν κατά τόπους Μητροπόλεων. Τότε δημιουργοῦμε ἐκκλησιαστικές καί ποιμαντικές παρεκτροπές γιά τό λαό τοῦ Θεοῦ. Εἶναι σοφό αὐτό πού συνήθως λέγεται: "ὅταν ἕνα χωριό δέν ἔχει ποιμένα, τό ποιμαίνει ὁ Θεός, ὅταν ὅμως ἕνα χωριό ἔχει κακό ποιμένα, τό ποιμαίνει ὁ διάβολος".

Μεγάλη εὐθύνη στήν καλλιέργεια τῶν ἱερατικῶν κλίσεων ἔχουν οἱ ἐκκλησιαστικές καί θεολογικές μας σχολές, ἀλλά καί οἱ ὑπεύθυνοι φορεῖς τῆς Ἐκκλησίας. Γι' αὐτό πρέπει νά νιώσουμε ἄμεση καί βαριά τήν εὐθύνη μέσα μας, μήπως ὡς δάσκαλοι τῶν ἐκκλησιαστικῶν σχολῶν διδάσκομε μία ἀκαδημαϊκή γνώση, ἡ ὁποία δέν θά ὠφελήσει πουθενά ἕναν ὑποψήφιο κληρικό, ἀλλά καί μήπως ὡς πνευματικοί πατέρες καί κληρικοί ἐμπνέουμε ἐνδιαφέρον γιά μία θύραθεν ἐκκλησιαστική σταδιοδρομία καί ὄχι γιά τή σωστή διακονία τῶν ἀνθρώπινων ἐμπειριῶν, πού εἶναι ἡ ἀγάπη, ἡ ζωή, ὁ θάνατος, τό θαῦμα, ἡ οἰκογένεια, ἡ θλίψη, καί ὅ,τι ἄλλο ἀποτελεῖ προϋπόθεση τῆς κατά Θεόν ζωῆς.

Γιά νά ἀσχοληθεῖ κανείς σοβαρά μέ τό θέμα τῶν ἱερατικῶν κλίσεων, θά πρέπει πρωτίστως νά ἀναρωτηθεῖ γιά τό ποιοί εἶναι τελικά οἱ ὑποψήφιοι τῆς ἱερωσύνης νέοι μας. Θεωρεῖται αὐτονόητο καί λογικό ὅτι οἱ ἱεροσπουδαστές πού φοιτοῦν στίς ἐκκλησιαστικές καί θεολογικές μας σχολές εἶναι αὐτοί πού θά προσφερθοῦν στό μέλλον νά γίνουν οἱ ἱερεῖς τῆς Ἐκκλησίας μας. Ὅπως, γιά παράδειγμα, εἶναι ἀδιανόητο ἕνας φοιτητής τῆς Ἰατρικῆς σχολῆς νά μή θέλει νά γίνει ἰατρός ἤ ἕνας φοιτητής τῆς Ἀρχιτεκτονικῆς νά μή θέλει νά γίνει ἀρχιτέκτονας, ἔτσι μποροῦμε νά θεωρήσουμε αὐτονόητο καί πολύ φυσικό ὅτι οἱ φοιτητές τῶν ἐκκλησιαστικῶν μας σχολῶν ἐπιθυμοῦν νά καταστοῦν οἱ μελλοντικοί ἱερεῖς τῆς Ἐκκλησίας.

Ὅμως αὐτό τό αὐτονόητο δέν συμπίπτει μέ τήν σημερινή πραγματικότητα. Ὅλοι οἱ ἱεροσπουδαστές καί φοιτητές τῶν θεολογικῶν μας σχολῶν δέν ἔχουν ἤ ἁπλά δέν ἐπιδιώκουν νά ἔχουν σχέση μέ τήν ἱερωσύνη. Μάλιστα προκαλεῖ ἐντύπωση τό γεγονός ὅτι πολλοί ἀπόφοιτοι τῶν Θεολογικῶν σχολῶν προτιμοῦν νά ἀκολουθήσουν μίαν ἄλλη ἀποκατάσταση πέρα ἀπό αὐτή τῆς ἱερωσύνης. Βέβαια ἡ ἱερωσύνη δέν εἶναι ἁπλά μία «ἀποκατάσταση», οὔτε πρέπει νά συνιστᾶ μία ἐπαγγελματική ἐπιδίωξη. Ὡστόσο δέν πρέπει νά ξεχνοῦμε ὅτι ἡ θεολογία πραγματώνεται, ὁλοκληρώνεται καί βιώνεται μέσω τῆς ἱερωσύνης. Τό πιό φυσιολογικό γιά ἕναν θεολόγο εἶναι νά ἱερωθεῖ παρά νά γίνει δημόσιος ὑπάλληλος ἤ ἐπαγγελματίας ἤ νά ἀσχοληθεῖ γιά παράδειγμα μέ τό ἐμπόριο.

Ἄς μᾶς ἐπιτραπεῖ λοιπόν στό σημεῖο αὐτό νά διακρίνουμε τρεῖς κατηγορίες σπουδαστῶν καί φοιτητῶν τῶν ἐκκλησιαστικῶν σχολῶν καί τῶν θεολογικῶν μας ἀκαδημιῶν. Ἡ πρώτη εἶναι αὐτῶν πού ἔχουν ξεκαθαρισμένη τήν πορεία τους πρός τήν Ἐκκλησία. Ἐκείνων, δηλαδή, πού ξέρουν, γιατί

πῆγαν στήν ἐκκλησιαστική ἤ θεολογική σχολή, καί φυσικά γνωρίζουν ποῦ θά καταλήξουν. Αὐτοί φαίνεται ὅτι εἶναι οἱ πιό ὥριμοι. Καλλιεργοῦν τήν κλίση τους, προετοιμάζονται γιά τήν ἱερωσύνη, προσπαθοῦν νά ἀποκτήσουν ὅ,τι θά τούς φανεῖ χρήσιμο, γιά νά μπορέσουν νά σταθοῦν ὡς μελλοντικοί ἱερατικοί λειτουργοί στήν κοινωνία. Ἔχουν πνευματικό, ἐξομολογοῦνται, ζοῦν τή μυστηριακή καί λατρευτική ζωή τῆς Ἐκκλησίας μας, μελετοῦν πατερικά καί πνευματικά βιβλία, νηστεύουν, εἶναι κατά πεποίθηση φιλακόλουθοι. Αὐτοί ὅμως δυστυχῶς, εἶναι ἡ μειονότητα τῶν φοιτητῶν στίς ἐκκλησιαστικές καί θεολογικές μας σχολές. Ὡστόσο, πρέπει νά σημειωθεῖ ὅτι ἀκόμα καί μέσα σέ αὐτή τήν μερίδα τῆς μειονότητας, πού τή θεωρῶ ἐκλεκτή, κατά καιρούς καί κατά περίπτωση δημιουργοῦνται πνευματικές ἐκτροπές, ὅπως εἶναι ἡ προσωπολατρία τοῦ γέροντα, ὁ εὐσεβισμός καί ὁ ἐκκλησιαστικός φανατισμός.

Ἡ δεύτερη κατηγορία εἶναι αὐτή τῶν ἱεροσπουδαστῶν πού δέν ἔχουν σχεδόν καμία σχέση μέ τήν Ἐκκλησία καί τήν κλίση τῆς ἱερωσύνης. Ἐξωτερικοί παράγοντες, χρησιμοθηρικοί ἤ καί τυχαῖοι, τούς ὤθησαν νά βρεθοῦν σέ μία ἐκκλησιαστική ἤ θεολογική σχολή. Καί αὐτοί, ἐπειδή δέν μποροῦν νά προσαρμοστοῦν σ' ἕνα τέτοιο περιβάλλον, ἀποβαίνουν ξένα σώματα μέσα στίς κοινότητες τῶν σχολῶν καί ὄχι σπάνια ἐπιδιώκουν νά παρασύρουν καί νά προσαρμόσουν τούς ἄλλους στά δικά τους μέτρα. Γι' αὐτό ἀρέσκονται στό νά βροῦν κάτι στραβό στόν εὐρύτερο χῶρο τῆς Ἐκκλησίας, διότι μέ τόν τρόπο αὐτό δικαιολογοῦν καί τή δική τους ἀκαταστασία. Αὐτοί γίνονται συνήθως οἱ ἀντιδραστικοί καί οἱ διαβρωτικοί τῶν ἐκκλησιαστικῶν καί θεολογικῶν σχολῶν, οἱ ὁποῖοι θέλουν νά ἀλλάξουν τά δῆθεν «κατεστημένα» καί νά δημιουργήσουν ἀνατρεπτικές, κατ' αὐτούς, τομές στήν Ἐκκλησία.

Ἡ μερίδα αὐτή τῶν ἱεροσπουδαστῶν, ὅταν πρωτοπηγαίνει στίς θεολογικές ἤ τίς ἱερατικές σχολές, ἐπιθυμεῖ νά βρεῖ ἐκεῖ τίς τέλειες κοινότητες καί τούς ἁγιότερους ἀνθρώπους, χωρίς ὅμως αὐτοί νά συμμετέχουν στήν προσπάθεια τελειοποιήσεως καί ἁγιοποιήσεως τοῦ ἑαυτοῦ τους. Θεωροῦν ὅτι τό περιβάλλον τῆς σχολῆς θά πρέπει νά εἶναι ἀγγελικό. Ἀλλά ὅταν εὑρίσκονται ἐκεῖ, φρονοῦν ὅτι ἀντί νά συναντήσουν ἀνθρώπους καλύτερους ἀπ' αὐτούς, εὑρίσκουν κάποιους σάν τούς ἴδιους ἤ καί χειρότερους καί χαίρονται ἀπερίγραπτα γι' αὐτή τή διαπίστωση[1].

Ὑπάρχει καί μία τρίτη κατηγορία πού συγκεντρώνει τήν πλειοψηφία τῶν ἐκκλησιαστικῶν φοιτητῶν. Εἶναι ἡ μερίδα τῶν ἀναποφάσιστων, τῶν μπερδεμένων. Αὐτῶν δηλαδή πού εἶναι καί δέν εἶναι μέ τήν Ἐκκλησία. Θέλουν καί δέν θέλουν νά γίνουν ἱερεῖς. Ξέρουν καί δέν ξέρουν, γιατί πῆγαν στήν ἐκκλησιαστική σχολή.

Ὅταν σήμερα μιλοῦμε γιά ὕπαρξη κρίσεως στίς ἱερατικές κλίσεις, ἀναφερόμαστε κυρίως σ' αὐτή τή μερίδα τῶν ἱεροσπουδαστῶν. Καί πρέπει νά ξεκαθαρίσουμε ὅτι ἡ κρίση αὐτή δέν μαρτυρεῖ τόσο τή σιωπή τοῦ Θεοῦ, ὅσο τή σκληροκαρδία τοῦ ἀνθρώπου, ὁ ὁποῖος πολλές φορές ἀποφασίζει νά μένει κωφός στήν κλήση αὐτή τοῦ Θεοῦ[2]. Ἡ κλήση τοῦ Θεοῦ ὑφίσταται. Ἡ κλήση Του μᾶς «καλεῖ», ἀλλά ἐμεῖς προτιμοῦμε νά τήν ἀγνοοῦμε. Μᾶς προκαλεῖ νά τήν ἐνστερνισθοῦμε, ἀλλά ἐμεῖς προτιμοῦμε τόν κόσμο καί τήν ἄνεση. Ὁ Θεός εἶναι παρών, ἀλλά ἐμεῖς δέν Τόν βλέπουμε. Μᾶς προσφέρει τήν τιμή, διότι *«οὐχ ἑαυτῷ τις λαμβάνει τήν τιμήν, ἀλλά καλούμενος ὑπό τοῦ Θεοῦ»*[3]. Ἀλλά ἐμεῖς τήν ἀρνούμαστε. Ὁ Θεός μᾶς ἐπιλέγει: *«οὐχ ὑμεῖς με ἐξελέξασθε, ἀλλ' ἐγώ ἐξελεξάμην ὑμᾶς καί ἔθηκα ὑμᾶς»*[4]. Καί τελικά γυρίζουμε πρός τήν ἄλλη πλευρά, διότι ἡ κλήση τοῦ Θεοῦ δέν εἶναι ἡ πρώτη καί μοναδική μας ἐπιλογή. Περιφρονοῦμε τή φωνή καί τά καλέσματα τοῦ Θεοῦ καί ἔτσι δέν ἀξιοποιοῦνται, δέν ἐπαυξάνονται, δέν ὁλοκληρώνονται οἱ ἱερατικές μας κλίσεις.

Τό πρόβλημα αὐτῆς τῆς κατηγορίας τῶν ἱεροσπουδαστῶν πρωτίστως ἔγκειται στό γεγονός, ὅτι κατά ἕνα μεγάλο ποσοστό εἶναι ἐκκλησιαστικῶς ἀνέραστοι. Φοβοῦνται νά ἀγαπήσουν, νά δώσουν τήν καρδιά τους ὁλοκληρωτικά στήν Ἐκκλησία ἤ σέ ἕναν ἐπίσκοπο ἤ σέ ἕνα μοναστήρι ἤ σέ ἕνα γέροντα ἤ σέ μία ἐνορία ἔστω. Ἐπηρεασμένοι ἀπό τή δίνη τοῦ σύγχρονου κόσμου, πού τά ἀγαπᾶ ὅλα, ἀλλά οὐσιαστικά δέν ἀγαπᾶ τίποτε, προσπαθοῦν νά συνδυάσουν καί Ἐκκλησία καί κόσμο. Καί πνευματική ζωή καί κοσμική. Καί θεολογία καί ἐξουσιαστική γνώση. Καί ἀφοσίωση καί διεκδίκηση. Καί ὑπακοή καί θέλημα. Περισσότερο καφετέρια καί λιγότερο Ἐκκλησία. Τελικά ὅμως δέν ἔχουν πολλές ἐπιλογές, ὅπως νομίζουν. Ἡ μία ἐπιλογή γιά ὅλους μας εἶναι ὁ Θεός. Ἡ ἄλλη εἶναι ὁ διάβολος. Ἤ θά ἐπιλέξουμε τόν Τριαδικό Θεό ἤ θά ἐπιλέξουμε τό διάβολο. Ἤ θά ἐπιλέξουμε τό πλήρωμα ἤ θά ἐπιλέξουμε τό τίποτα. Δέν ὑπάρχει τρίτη ὁδός.

Πολλοί ἐκ τῶν ὑποψηφίων πού εἶναι ἀναποφάσιστοι, δέν ἀποδέχονται τήν κλήση τοῦ Θεοῦ, διότι δέν ἔμαθαν νά παίρνουν ὑψηλές πρωτοβουλίες στή ζωή τους, οὔτε ποτέ σήκωσαν τό βάρος μιᾶς ἀπο-

Σκέψεις γιά τήν ἱερατική κλίση

τοῦ Πρωτ. Βασιλείου Θερμοῦ

Ὁ Κύριος μᾶς παρέδωσε τό μυστήριο τῆς ἱερωσύνης ὁρίζοντας νά τελεῖται μέν ἐπί τῆς γῆς ἀλλά νά ἔχει «τάξιν ἐπουρανίων πραγμάτων», ὅπως ὡραῖα τό διατύπωσε ὁ ἱερός Χρυσόστομος. Οἱ Πατέρες μας στή συνέχεια ἀγωνίσθηκαν γιά νά κρατήσουν ἀλώβητη αὐτή τή θεανθρώπινη ἰσορροπία, ἔτσι ὥστε νά *«ἐνεργεῖται τό μυστήριον τῆς Αὐτοῦ ἐνανθρωπήσεως ἀεί καί ἐν πᾶσι»*, κατά τήν μνημειώδη ἔκφραση τοῦ Ἁγίου Μαξίμου.

Ἡ θεανθρώπινη ἰσορροπία αὐτή διαταράσσεται ὅμως ὅταν λησμονοῦμε ἤ παραθεωροῦμε τήν προσωπικότητα τοῦ κληρικοῦ, τόν τρόπο μέ τόν ὁποῖο λειτουργεῖ τό ἐκκλησιαστικό μας σῶμα, τίς συνθῆκες ὑπό τίς ὁποῖες ἀσκεῖται τό λειτούργημα τῆς ἱερωσύνης καί γενικά ὅλους ἐκείνους τούς παράγοντες πού διαμορφώνουν τό ἀνθρώπινο πλαίσιο τοῦ μυστηρίου αὐτοῦ. Τότε ἡ ἐκκλησιαστική μας νοοτροπία διολισθαίνει πρός ἕναν ἄτυπο μονοφυσιτισμό, τελικό θῦμα τοῦ ὁποίου εἶναι τόσο ὁ κληρικός ὅσο καί ὁ λαϊκός ὁ ὁποῖος ποιμαίνεται ἀπό αὐτόν. Μερικές φορές, μάλιστα, τά σφάλματα δέν διαπράττονται μόνο ἐξ αἰτίας κάποιας ἐσφαλμένης νοοτροπίας, ἀλλά λόγῳ ἁπλῆς ἀδιαφορίας καί ἀναισθησίας, ὅπως συχνά γίνεται μέ χειροτονίες πρόχειρες καί βεβιασμένες, οἱ ὁποῖες ἰσοδυναμοῦν μέ ἐκκλησιαστικά ἐγκλήματα καί παράγουν δραματικές συνέπειες στό μέλλον.

Τά παραπάνω συνεπάγονται ὅτι ἀπαιτεῖται μία φροντίδα τῆς ἱερατικῆς κλίσης, τῆς ἐπιθυμίας δηλαδή τοῦ ἀνθρώπου νά διακονήσει τήν Ἐκκλησία καί τόν κόσμο ὡς κληρικός, ἀνεξάρτητα ἀπό τήν προσοχή πού ὀφείλει νά δίνεται καί στό σκέλος τῆς κλήσης ἐκ μέρους τοῦ Θεοῦ. Μέ ἄλλα λόγια, δέν εἶναι ἀξιόπιστη κάθε ἱερατική κλίση, δέν ἐκφράζει τό βαθύτερο εἶναι καί τό πραγματικό συμφέρον τοῦ ἀνθρώπου. Μερικές φορές ἐνδέχεται νά πρόκειται γιά ἁπλό ἐνθουσιασμό, διάθεση γιά μίμηση ἑνός κληρικοῦ-προτύπου, ἐπιθυμία γιά ναρκισσιστική ἐξύψωση ὑπεράνω τῶν λαϊκῶν καί ἀπόλαυση τοῦ σεβασμοῦ τους, ἀπόδραση ἀπό εὐθύνες τῆς ζωῆς καί καταφυγή σέ ἕνα «προστατευμένο» μέρος, φιλοδοξία ἀναρριχήσεως τύπου «καριέρας» καί πολλά ἄλλα. Ἐξ ἄλλου, ἀκόμη καί ὅταν πρόκειται γιά γνήσια ἀνιδιοτελῆ ἐπιθυμία διακονίας, δέν προετοιμάζεται πάντοτε ὁ ὑποψήφιος ὅπως πρέπει,

(συνέχεια ἀπό τήν προηγούμενη σελίδα)

φάσεως. Προτιμοῦν νά τρέχουν πίσω ἀπό κάποιον ἐπίσκοπο ἤ πρεσβύτερο καί νά μένουν ἀμέτοχοι στό μυστήριο τῆς ἱερωσύνης. Φοιτοῦν στίς ἐκκλησιαστικές σχολές καί προετοιμάζονται, ἀκαδημαϊκά τουλάχιστον, γιά τήν ἱερωσύνη. Ὅμως ἐπειδή ἡ ἱερωσύνη δέν εἶναι ἡ πρώτη καί ἡ βασική ἐπιλογή τους, οὔτε βέβαια καί ἡ τελευταία, περιμένουν ψάχνοντας κάτι ἄλλο γι' αὐτό πού λέγεται ἐπαγγελματική ἀποκατάσταση. Τά χρόνια ὅμως περνοῦν καί ὁ καιρός χάνεται. Καί ὅταν τελικά δέν βροῦν νά κάμουν τίποτα ἄλλο στή ζωή τους, ἴσως τότε, μιά πού πέρασαν ἀπό τήν ἐκκλησιαστική σχολή, ἀποφασίζουν νά ἱερωθοῦν, ὄχι ἐξ ἀγάπης πρός τήν ἱερωσύνη, ἀλλά ἐξ ἀνάγκης καί γιά βιοπορισμό.

Δέν ἔχουμε καταλάβει τελικά ὅτι τό κάλεσμα τοῦ Θεοῦ πραγματώνεται καί μετουσιώνεται σέ θεῖο μυστήριο, μέσα ἀπό τή δική μας ἐλεύθερη βούληση καί ἀπόφαση. Δέν μπορεῖ νά ὑπάρξει ἱερωσύνη δίχως ἐλεύθερη ἐπιλογή, διότι πολύ ἁπλά τό μυστήριο τῆς ἱερωσύνης ἀναδεικνύει τήν ὑπόσταση τοῦ ἀνθρώπου, σάν ἐλεύθερο κατά Θεόν «ὄν». Καί ὁ ἱερέας δέν εἶναι τίποτε ἄλλο παρά ὁ υἱός, ὁ φίλος, ὁ μαθητής καί ὁ μάρτυρας τοῦ Χριστοῦ, πού ἀπό ἀγάπη πρός τό πρόσωπο Ἐκείνου ἀποδέχεται νά γίνει Κυρηναῖος καί φυσικά καί «συγκυρηναῖος» μέ τούς ἐν τῇ ἱερωσύνῃ ἀδελφούς του γιά νά συμμετάσχει στό μυστήριο τοῦ Σταυροῦ. Συνεπῶς ἡ ἱερωσύνη εἶναι συνεργασία τῆς κλήσεως καί τῆς κλίσεως. Συνεργασία χάριτος καί ἐλευθερίας. ■

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Παπᾶ Φιλόθεος Φάρος, *«Κλῆρος – Ἡ ἀνεκπλήρωτη ὑπόσχεση τῆς πατρότητας»*, Ἐκδόσεις Ἀκρίτας, Ἔκδοση 1η, Νοέμβριος 1992, σελ. 66.
2. π. Μιχαήλ Καρδαμάκη, *«Ποιμαντική», Ἀνέκδοτες σημειώσεις ἀπό παραδόσεις του στό μάθημα τῆς Ποιμαντικῆς στήν Ἀνωτέρα Ἐκκλησιαστική Σχολή Ἀθηνῶν*, 1993, σελ. 51.
3. Ἑβρ. 5,4.
4. Ἰωάν. 16,16.

ἐννοώντας ἐδῶ τήν ψυχολογική του ὡρίμανση, τήν ὀρθή ἐπιλογή συζύγου, τήν πνευματική πρόοδο.

Οἱ ἑτερόδοξοι χριστιανοί, ρωμαιοκαθολικοί καί προτεστάντες, ἀπό ἀρκετές δεκαετίες ἔχουν ἀσχοληθεῖ συστηματικά μέ τήν μελέτη τῶν ψυχολογικῶν προϋποθέσεων τοῦ ὑποψηφίου ἀλλά καί τοῦ χειροτονημένου κληρικοῦ. Ἄν ὁ κλῆρος τους συνεχίζει νά παρουσιάζει προβλήματα, τά ὁποῖα συχνά ὁδηγοῦν σέ σκάνδαλα, αὐτό ὀφείλεται σέ ἄλλους λόγους, κυρίως θεολογικούς, οἱ ὁποῖοι ἔχουν ὁδηγήσει τόν χριστιανισμό τῆς Δύσης σέ παρακμή. Φρονῶ ὅτι ὁ ὀρθόδοξος κόσμος, μέ τόν πλοῦτο τῆς θεολογίας πού διαθέτει, εἶναι ἀναγκαῖο νά σπουδάσει τά πορίσματα στά ὁποῖα οἱ ἑτερόδοξοι ἀδελφοί μας κατέληξαν καί νά ὠφεληθεῖ ἀπό τόν μόχθο τους, ἐμπλουτίζοντάς τα μέ τήν ὀρθόδοξη σφραγίδα.

Γιά νά ἔχει μία ἱερατική κλίση ὑγιῆ πορεία χρειάζεται νά συνοδεύεται ἀπό διαρκῆ προσπάθεια γιά αὐτογνωσία καί προσωπική ἐξέλιξη, πνευματική καί ψυχολογική, φυσικά καί μετά τήν χειροτονία. Μία ἀφελής ὅσο καί ἐπικίνδυνη ἀντίληψη πού κυριαρχεῖ σέ πολλούς εἶναι ὅτι τό δῶρο τῆς χειροτονίας καλύπτει στή συνέχεια ὅλη τήν ἀνωριμότητα, τήν ἄγνοια, τήν ἀμέλεια, τήν ἀδιαφορία. Ὁ ἅγιος Ἰσίδωρος ὁ Πηλουσιώτης ἐδῶ εἶναι κατηγορηματικός: *«Τούς δέ ἐπιπηδῆσαι αὐτῇ τολμήσαντας... αἰτιατέον... ὅτι τήν φέρουσαν ὁδόν ἐπί τήν λειτουργίαν παριδόντες, καί τήν ὁσιωτάτην καί εὐαγεστάτην ἐν πολλῷ χρόνῳ φιλαρέτων πόνων ὑπομονήν ἀτιμάσαντες, θεσμούς τε καί τάς ἄλλας ἁγιαστείας τάς ὑπό τῆς ὀρθῆς πολιτείας παρωσάμενοι, ἀποχρῶσαν ἐνόμισαν ἑαυτοῖς τήν χειροτονίαν· δι' ἥν καί μόνην ἐναβρυνόμενοι, κατά τῶν ὀρθῶς βιούντων ἐπιφύονται»* (ἐπιστολή Δωροθέῳ λαμπροτάτῳ, 5, 379, P.G. 78, 1553).

Σέ αὐτό τό ἀπόσπασμα ὁ ἅγιος Ἰσίδωρος προβαίνει σέ δύο διαπιστώσεις.

Κατ' ἀρχήν ἐπισημαίνει πώς ὑπάρχουν κληρικοί πού ἔφθασαν στήν ἱερωσύνη ὄχι διά τῆς κανονικῆς ὁδοῦ. Ὡς τέτοια ὁρίζει τήν ἐν ὑπομονῇ καί προσωπικῷ ἀγιασμῷ προετοιμασία γιά τό συγκλονιστικό γεγονός τῆς ἱερωσύνης. Δυστυχῶς, λέγει, ὑπάρχουν κάποιοι πού παραμερίζουν ὅλα αὐτά καί χωρίς σεμνότητα καί φόβο Θεοῦ «ἐπιπηδοῦν» στό ἅγιο βῆμα. Αἰσθάνονται ὅτι μόνη ἡ χειροτονία τούς ἀρκεῖ. Κατά κάποιο τρόπο βλέπουν τό γεγονός τῆς ἱερωσύνης μηχανικά καί μαγικά.

Ἡ δεύτερη διαπίστωση εἶναι ἀκόμη πιό θλιβερή. Ὁ ἱερός πατήρ συμπεραίνει ἀπό τήν πεῖρα του, ὅτι ὅσοι συμπεριφέρθηκαν ἔτσι, ὄχι μόνο καμαρώνουν γιά τό ἀξίωμα πού ἔλαβαν, ἀλλά καί στρέφονται μέ τήν συμπεριφορά τους ἐναντίον ὅσων κληρικῶν ζοῦν ὀρθό βίο. Τήν πολιτεία τους τήν διακρίνουν ὑπερηφάνεια καί περιφρόνηση, ἀκόμη καί ἐπιθετικότητα. Φυσικό αὐτό, ἀφοῦ οἱ κληρικοί μέ ἐνάρετη ζωή πού ζοῦν δίπλα τους, ἀποτελοῦν ἕναν διαρκῆ ἔλεγχο γιά τήν συνείδησή τους. Πρέπει, λοιπόν, νά φιμωθεῖ ἡ συνείδηση στό πρόσωπο τῶν ἐναρέτων καί ταπεινῶν κληρικῶν.

Συμπεραίνουμε ἀπό τά παραπάνω ὅτι τό χωρίο αὐτό ἐγγίζει δύο κατηγορίες κληρικῶν. Κατ' ἀρχήν ἔχουμε τούς ἀμιγῶς «ἐπαγγελματίες», ὅσους δηλαδή ἐπεδίωξαν τήν ἱερωσύνη ψυχρά καί ὑπολογιστικά, εἴτε γιά τά χρήματα εἴτε γιά τή δόξα τοῦ ἐπισκοπικοῦ βαθμοῦ. Αὐτοί θεωροῦν περιττή τήν πνευματική ζωή καί μερικές φορές εἰρωνεύονται ὅσους ζοῦν μέ φόβο Θεοῦ. Ἀπό τήν ἄλλη πλευρά ἔχουμε τούς κληρικούς, πού διαθέτουν κάποια ἐσωτερική φλόγα, ἀλλά ὄχι τόση ὥστε νά τούς προφυλάξει ἀπό τό νά θεωρήσουν τή χειροτονία ἀρκετή. Ἔτσι συμπεριφέρονται σάν νά κατέκτησαν τήν πνευματικότητα καί τή σοφία μόλις ἔγιναν κληρικοί, χωρίς διάθεση νά καταβάλουν τόν ἀπαιτούμενο κόπο. Καί στίς δύο περιπτώσεις πρόκειται γιά «ὕβριν» μέ τήν ἔννοια τῆς θρασείας οἰκειοποιήσεως τῶν δωρεῶν τῆς Θείας Χάριτος.

Βέβαια αὐτοί οἱ κληρικοί χειροτονήθηκαν ἀπό κάποιους ἐπισκόπους καί ἔλαβαν συμμαρτυρία ἀπό κάποιους πνευματικούς. Ἀντιλαμβανόμαστε λοιπόν τό μέγεθος τῆς εὐθύνης, τό πόσο φοβερό καί ὑπεύθυνο εἶναι τό ἔργο αὐτό καί πόση λεπτότητα ἀπαιτεῖ, ἔτσι ὥστε οὔτε ὁ κληρικός νά ζημιωθεῖ πνευματικά οὔτε ὁ λαός τοῦ Θεοῦ νά σκανδαλίζεται!

Μία παρατήρηση τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου εἶναι ἀρκετά ἐλπιδοφόρα: *«Ὅταν τις προθυμίαν ἔχῃ καί σπουδήν, δοθήσεται αὐτῷ καί τά παρά τοῦ Θεοῦ ἅπαντα. Ὅταν δέ τούτων κενός ᾖ καί τά παρ' ἑαυτοῦ μή εἰσφέρῃ, οὐδέ τά παρά τοῦ Θεοῦ δίδοται»* (ὁμιλία εἰς τό κατά Ματθαῖον, με΄, 1, P.G. 58, 471). Τό μικρό αὐτό ἀπόσπασμα περικλείει ὁλόκληρο τό σκεπτικό τῆς παραβολῆς τῶν ταλάντων: ἐκεῖνος πού ἐργάσθηκε πνευματικά, θά ἐνισχυθεῖ ἀπό τόν Θεό ἐπί πλέον. Ὅποιος ἀδιαφόρησε, θά μείνει γυμνός τῆς Χάριτος.

Μέ ἄλλα λόγια, τά μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας δέν ἐνεργοῦν μαγικά καί αὐτόματα. Ὑπηρετοῦν τό κυρίως μυστήριο πού εἶναι ἡ σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου, τό ὁποῖο ἀποτελεῖ καρπό συνεργασίας Θεοῦ καί ἀνθρώπου. Ἀπό τήν ἀνθρώπινη πλευρά ἐνεργεῖ ἡ προαίρεση, τό αὐτεξούσιο, αὐτό τό κορυφαῖο δῶρο τοῦ Θεοῦ. Ἔτσι καί ἡ ἱερατική διακονία συνιστᾶ μία ἀπό τίς πιό εὐλογημένες περιοχές συναντήσεως ἀνθρώπινης ἀγαπητικῆς προαιρέσεως καί Θείας Ἀγάπης.

Ὁ καλός Θεός ἀποφάσισε, μέ τήν ἀνεξιχνίαστη σοφία Του, οἱ ἄνθρωποι νά ποιμαίνονται ἀπό ἀνθρώπους. Τό ἔργο αὐτό εἶναι τόσο ἰλιγγιῶδες, ὥστε κάθε ἄνθρωπος ἀναπόφευκτα θά δείλιαζε μπροστά του. Γιά νά ἐνισχύσει τήν ἀδυναμία μας καί νά ἀναθαρρήσουμε στήν ἐξάσκηση αὐτῆς τῆς ἀγάπης, ὁ Κύριος μᾶς ὑπενθυμίζει: *«καί ἰδού ἐγώ μεθ' ὑμῶν εἰμι πάσας τάς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος»* (Ματθ. 28, 20). Δηλαδή, «κάνετε σεῖς αὐτά πού μπορεῖτε κι ἐγώ θά συμπληρώσω τά ὑπόλοιπα πού δέν μπορεῖτε».

> *Ὅταν τις προθυμίαν ἔχῃ καί σπουδήν, δοθήσεται αὐτῷ καί τά παρά τοῦ Θεοῦ ἅπαντα. Ὅταν δέ τούτων κενός ᾖ καί τά παρ' ἑαυτοῦ μή εἰσφέρῃ, οὐδέ τά παρά τοῦ Θεοῦ δίδοται.*

Αὐτό σημαίνει ὅτι ὁ κληρικός ἀγωνίζεται νά παραμερίσει τήν ἐμπαθῆ ἀτομικότητά του καί νά ἐκφράσει τό καθολικό φρόνημα τῆς Ἐκκλησίας. Ἂν δέν τό πράξει, δέν θά παρέμβει γιά νά τόν διορθώσει ἡ Χάρη του Θεοῦ. Γι' αὐτό ἄλλωστε καί βλέπουμε τόσα προβλήματα στήν ποιμαντική καθοδήγηση καί στό κήρυγμα. Διότι ἡ ραθυμία μας ἔγινε αἰτία νά μήν ἀξιοποιήσουμε τή Χάρη τῆς ἱερωσύνης, ἀλλά νά τήν βεβηλώνουμε χρησιμοποιώντας την ὡς πρόσχημα. Ἀντίθετα, συνεργαζόμενοι μέ τήν Θεία Χάρη ἐπιτρέπουμε τήν φανέρωση καί δράση της στόν κόσμο.

Σέ ὅσους ἐπιχειρηματολογοῦν ἐναντίον τῆς συνεχοῦς προσπάθειας αὐτογνωσίας ἀλλά καί ἐπιστημονικῆς διερεύνησης τῆς ἱερατικῆς κλίσης, στό ὄνομα δῆθεν τῆς Θείας Χάριτος, μία ἀπάντηση τοῦ Ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου εἶναι χαρακτηριστική: «Ἀλλά οἱ τελῶνες καί οἱ ψαράδες θά μοῦ ἔλθουν εὐαγγελιστές, πού ἐνῶ ἦταν φτωχοί στίς γνώσεις ψάρεψαν τόν κόσμο μέ τό ἁπλό κήρυγμά τους, καί ἔπιασαν τούς σοφούς μέσα στά δίχτυα τους γιά νά γίνει μεγαλύτερο τό θαῦμα τοῦ λόγου τους. Τό ἔχουν τοῦτο πρόχειρο στό στόμα τους οἱ πολλοί. Σ' αὐτούς θά μιλήσω σύντομα καί μέ πολλή σαφήνεια. Δῶσε μου τήν πίστη ἑνός ἀπό τούς ἀποστόλους· νά μήν ἔχει χρήματα, νά μήν ἔχει κρεμάσει σακίδιο, νά εἶναι χωρίς ραβδί, μισόγυμνος, σχεδόν ξυπόλητος, νά μήν τόν μέλει τό αὔριο,

πλούσιος σ' ἐλπίδες μόνο, μήτε πρόθυμος σ' ὁμιλία κυνηγός δόξας ἀπό λόγους, νά μήν πιστεύει στή δύναμη τῆς κολακείας, μήτε νά ἀσχολῆται μέ λόγους ἄσχετους. Ἄς εἶναι ἕνας ἀπ' αὐτούς καί θά δεχθῶ τά πάντα, τόν ἄτεχνο στή γλῶσσα, τόν ἄξεστο, τόν ταπεινῆς γενιᾶς, τόν βοϊδολάτη· τό ἦθος θά σκεπάζει ὅλα τά ψεγάδια. Ἄς εἶσαι ἕνας ἀπ' αὐτούς καί ἄς ψαρεύεις βατράχους, ἔπειτα θά σέ παραδώσουμε στούς χορούς τῶν ἀγγέλων. Ἕνα λοιπόν δῶσε μου· θέλεις νά καθαρίσεις ἀπό δαιμόνια; ν' ἀπαλλάξεις ἀπό λέπρα; ν' ἀναστήσεις ἀπό τάφο; νά λάβει ὁ παράλυτος τό στέριωμα τῶν μελῶν του; Βάλε τό χέρι σου στόν ἄρρωστο καί πάει ἡ ἀρρώστεια. Ἔτσι θά μέ πείσεις νά καταδικάσω τόν λόγο... Πῶς φθονεῖς, λοιπόν, τόν λόγο σ' αὐτούς πού τόν ἀναζητοῦν; (Ἔπη ἱστορικά, Β΄, Α΄, ιβ΄, ΕΠΕ 10, 182- 186).

Στό χρυσοστομικό πατερικό ἀπόσπασμα εἴδαμε νά ἀπορρίπτεται ὁ ἐφησυχασμός ὁ δῆθεν ἐν ὀνόματι τῆς Θείας Χάριτος, πού ὅλα τά θεραπεύει καί τά συμπληρώνει. Στό θαυμάσιο ποιητικό αὐτό κείμενο παρατηροῦμε τώρα τόν ἅγιο νά ἀπογυμνώνει κάποιους ἀπό τά προσχήματα πού διατύπωναν προκειμένου ν' ἀπορρίψουν τή γνώση, τή σπουδή, τόν λόγο, τήν προετοιμασία.

Τό παράδειγμα τῶν ἁγίων Ἀποστόλων κατά τήν Πεντηκοστή, καθώς και οι χαρισματικές εκφράσεις κάποιων συγχρόνων γεροντάδων, εἶναι πραγματικά ἐντυπωσιακές καί εὔλογα ὠθοῦν κάποιους κληρικούς νά θέλουν νά τούς μοιάσουν. Νά ἀποκτήσουν, δηλαδή, τά χαρίσματα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, τά ὁποῖα θά παραμερίσουν τήν ἄγνοιά τους καί θαυματουργικά θά τούς μετατρέψουν σέ κήρυκες τῆς ἀληθείας. Ὅμως, συχνά ὁ θεάρεστος αὐτός ζῆλος ἐκτρέπεται πρός ἀναζήτηση δικαιολογιῶν γιά τήν ἀποφυγή τῆς ἐπιστημονικῆς μορφώσεως. Οἱ ἅγιοι μετατρέπονται σέ ἄλλοθι τῆς ὀκνηρίας!

Οἱ κληρικοί αὐτοί ξεχνοῦν ὁρισμένα βασικά πράγματα. Κατ' ἀρχήν, δέν ζήτησαν οἱ ἴδιοι οἱ Ἀπόστολοι τά χαρίσματα, ἀλλά τούς τά ἔδωσε ὁ Θεός, ἐπειδή ἔτσι ἔκρινε. Τό ἴδιο συνέβη καί μέ ὅλους τούς χαρισματούχους ἁγίους στήν ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας. Ἔλαβαν τό χάρισμα ὡς εἰδική διακονία καί μέ τή συναίσθηση τῆς ἀναξιότητος, διαφορετικά ἡ ἐκζήτησή του ἀποβαίνει θράσος.

Δεύτερον, ἡ χαρισματική ζωή ἀπαιτεῖ καί ἀνάλογη πνευματική ὑποδομή. Στή συγκεκριμένη περίπτωση ὁ ἅγιος ἀναφέρει τήν πτωχεία, τήν ἐμπιστοσύνη στόν Θεό, τήν ξενιτεία, τήν ταπείνωση. Τίποτε ἀπό αὐτά δέν διαθέτουμε στό βαθμό πού περιγράφονται ἐδῶ. Ἀλλά καί ἄν κάποιος τά διαθέτει, τότε ἀκριβῶς γι' αὐτό τόν λόγο κρίνει τόν ἑαυτό του ἀνάξιο τῶν χαρισμάτων καί ἐργάζεται μέ σπουδή.

Εἰς τί ἔγκειται ἡ ἐργασία αὐτή; Ποιός εἶναι ὁ «λόγος» τοῦ ὁποίου τήν χρησιμότητα ὑποστηρίζει ὁ ἅγιος; Προφανῶς πρόκειται γιά θεολογική σπουδή, γιά πνευματικά ἀναγνώσματα, γιά προετοιμασία τοῦ κηρύγματος, γιά βελτίωση τῆς ὁμιλίας καί ἐπικοινωνίας, γιά μελέτη τῆς ἀνθρωπογνωσίας προκειμένου νά κατανοηθοῦν οἱ ἰδιαιτερότητες τοῦ κάθε πιστοῦ. Εἰδικά στήν μπερδεμένη καί πολύπλοκη ἐποχή μας εἶναι ἀδιανόητο ὁ ποιμένας νά μήν καταρτίζεται καί ψυχολογικά, ὥστε νά γνωρίση καλύτερα ἀθέατες πλευρές τῆς προσωπικότητάς του, καθώς καί τήν ποικιλία τῶν ποιμαινομένων του. Ὁ καλός ποιμένας ἀντλεῖ ἀπό παντοῦ στοιχεῖα πού θά τόν καταστήσουν καλύτερο συνομιλητή καί γνώστη τῆς θείας σοφίας καί τῆς ἀνθρωπίνης πραγματικότητος. Δέν ὑποτιμᾶ τίποτε μέ τήν ὑπεροψία τοῦ δῆθεν ἰσάξιου τῶν Ἀποστόλων, ἀλλά ἐργάζεται ταπεινά καί στόν γνωστικό τομέα προκειμένου νά καταστεῖ εὔχρηστο σκεῦος στά χέρια τοῦ Ἀρχιποίμενος. Διαφορετικά, ἐπικαλεῖται τόν Θεό γιά νά καλύψει τήν ἀδιαφορία του καί τήν ἀπροθυμία του νά γνωρίσει καλύτερα τόν ἑαυτό του.

Ὁ καλός ποιμένας ἀντλεῖ ἀπό παντοῦ στοιχεῖα πού θά τόν καταστήσουν καλύτερο συνομιλητή καί γνώστη τῆς θείας σοφίας καί τῆς ἀνθρωπίνης πραγματικότητος.

Οἱ Πατέρες μας εἶναι τόσο ἰσορροπημένοι, ρεαλιστές, φιλάνθρωποι! Ἀναπνέουν τήν ἀτμόσφαιρα τοῦ οὐρανοῦ, ἀλλά ταυτόχρονα ἀγκαλιάζουν μέ ἀγάπη καί σεβασμό τή γῆ. Αἰσθάνονται τήν ἱερατική κλίση νά κινεῖται στόν χῶρο τοῦ θαύματος, ἀλλά ἐργάζονται σκληρά γιά νά πραγματοποιηθεῖ αὐτό τό θαῦμα μέ τή συνεργασία ὅλων τῶν ἀνθρώπινων δυνάμεων καί προϋποθέσεων.

Ἀπομένει νά μιμηθοῦμε ὅλοι μας -ἐπίσκοποι, κληρικοί, ὑποψήφιοι- τό ἦθος τους καί τή νοοτροπία τους. ■

Ὁ συγγραφέας τῆς Ἀποκάλυψης ὡς πρότυπο προφητικῆς ἱερωσύνης

τοῦ π. Ἰωάννου Γ. Σκιαδαρέση, Ἐπίκ. Καθηγητῆ Α.Π.Θ.

1. Εἰσαγωγικὲς παρατηρήσεις

Τὸ βιβλίο τῆς Ἀποκάλυψης τοῦ Ἰωάννη μᾶς οἰκοδομεῖ πολύπλευρα. Παρὰ τὰ φαινόμενα, δὲν ἀποσκοπεῖ νὰ πανικοβάλλει τὸν κόσμο, ἀλλὰ νὰ τὸν διδάξει καὶ νὰ τὸν παρηγορήσει. Νὰ τοῦ ἀνοίξει πλατεῖς ὁρίζοντες ἐλπίδας καὶ προοπτικῆς. Ἰδιαίτερα προσφέρει πολλὰ στὴν Ἐκκλησία μας ἐντὸς τῆς ὁποίας καὶ γιὰ τὴν ὁποία γράφτηκε. Καταθέτει τὸν προφητικό της λόγο γιὰ μιὰ ἀληθινὴ λατρεία καὶ μιὰ χαρισματικὴ ἱερωσύνη, πράγματα ποὺ ὅλοι ὀνειρευόμαστε. Καὶ ἔχει νὰ πεῖ πολλὰ ἡ Ἀποκάλυψη γιὰ τὰ δυὸ αὐτὰ ἀλληλένδετα θέματα, γιατὶ κυοφορήθηκε μέσα σὲ λατρευτικό –εὐχαριστιακὸ πλαίσιο, ἡμέρα Κυριακή[1].

Στὶς λίγες γραμμὲς αὐτοῦ τοῦ ἄρθρου θὰ δώσουμε βαρύτητα στὸ πῶς κατανοεῖ ἡ Ἀποκάλυψη τὴν ἱερωσύνη. Πρὸς τὸ σκοπὸ αὐτὸ προσφέρουν πολύτιμο ὑλικό α) οἱ ἑπτὰ ἐπιστολές (κεφ. 2 καὶ 3) ποὺ ὁ Ἰησοῦς ἀποστέλλει, μὲ τὴ γραφίδα τοῦ Ἰωάννη, πρὸς τὶς ἑπτὰ ἐκκλησιαστικὲς κοινότητες τῆς Δ. Μ. Ἀσίας (Ἔφεσο, Σμύρνη, Πέργαμο, Θυάτειρα, Σάρδεις, Φιλαδέλφεια, Λαοδίκεια) καὶ ποὺ οὐσιαστικὰ περιγράφονται ἑπτὰ μοντέλα ἐκκλησιαστικῆς-ἱερατικῆς διακονίας[2] β) οἱ ἱερὲς μορφὲς τῶν εἴκοσι τεσσάρων πρεσβυτέρων[3] ποὺ ἐμφανίζονται σὲ στρατηγικὰ σημεῖα μέσα στὸ ἔργο καὶ γ) ἡ προφητική-ἱερατικὴ προσωπικότητα τοῦ ἴδιου τοῦ συγγραφέα τοῦ βιβλίου. Ἂν ὅμως ἐπιχειρήσουμε νὰ ἀναφερθοῦμε σὲ ὅλο αὐτὸ τὸ ὑλικό, τὸ ἄρθρο μας θὰ ἁπλωθεῖ πολὺ πέρα ἀπὸ τὸ χῶρο ποὺ ἔχουμε στὴ διάθεσή μας[4]. Γι' αὐτὸ ἐπιλέγουμε νὰ περιοριστοῦμε στὴν ἀδρομερὴ παρουσίαση τοῦ ἱερατικοῦ πορτραίτου τοῦ Ἰωάννη, συγγραφέα τῆς Ἀποκάλυψης, ὅπως αὐτὸ διαφαίνεται σὲ ὅλη τὴν ἔκταση τοῦ ἔργου του. Νὰ προτάξουμε ὅμως μιὰ σύντομη ἀναφορὰ στὸ πρόσωπο τοῦ Ἰωάννη, ποὺ θὰ μᾶς βοηθήσει σὲ ὅ,τι θὰ ἀκολουθήσει:

Εἴτε εἶναι ὁ ἀπόστολος Ἰωάννης εἴτε εἶναι ἄλλος Ἰωάννης, ὁ πρεσβύτερος[5], αὐτὸς ποὺ συγγράφει τὴν Ἀποκάλυψη ἕνα εἶναι σίγουρο: μέσα σ' αὐτὴν ἐκφράζεται ὡς προφήτης, ἐπιφορτισμένος μὲ εὐρύτερα ποιμαντικὰ καθήκοντα. Δὲν θὰ ἦταν καθόλου ὑπερβολὴ νὰ λέγαμε ὅτι τὸ βιβλίο του εἶναι κατάθεση τῆς προφητικῆς-ἱερατικῆς του καρδιᾶς, ἡ ὁποία ζωογονήθηκε, ὅταν ἔπεσε «πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ (τοῦ Χριστοῦ) ὡς νεκρὸς καὶ (ὁ Χριστός) ἔθηκε τὴν δεξιὰν αὐτοῦ χεῖρα[6]» ἐπ' αὐτόν. Ὁ ἱερὸς συγγραφέας τῆς Ἀποκάλυψης κυριολεκτικὰ βγάζει πρὸς τὰ ἔξω τὰ ἀποθέματα καὶ τὴν ἀγωνία τοῦ προφητικοῦ καὶ ἱερατικοῦ του *«εἶναι»*.

Καὶ νὰ ἀρχίσουμε μὲ τὸ σπουδαιότερο: Θὰ πρέπει ἐδῶ νὰ ὑπογραμμισθεῖ τὸ γεγονὸς ὅτι ὁ Ἰωάννης ἐγένετο «ἐν πνεύματι» (=τοῦ χορηγήθηκε πνευματικὸ χάρισμα) καὶ τοῦ δόθηκε τὸ περιεχόμενο τοῦ βιβλίου του ἡμέρα Κυριακή[7]. Αὐτὴ ἡ ἀλήθεια συνδέει τὸν Ἰωάννη μὲ δύο οὐσιαστικοὺς συντελεστὲς αὐτοῦ ποὺ εἶναι ἡ ἱερωσύνη: πρῶτον μὲ τὴ χάρη τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, τῆς ὁποίας ὁ ἱερεὺς εἶναι δημιούργημα καὶ δεύτερον μὲ ὅ,τι προσδιορίζει τὴν ἡμέρα αὐτὴ ἀλλὰ καὶ τὸν ἴδιο καὶ ἐννοοῦμε τὴν Εὐχαριστία. Ὡς πρὸς τὸ δεύτερο, τὴ θεία Εὐχαριστία, νὰ προσθέσουμε καὶ τὸ ἑξῆς: δὲν ἀποκλείεται ὁ Ἰωάννης νὰ εἶδε τὶς ὁράσεις του ὥρα ποὺ τελοῦσε, μὲ συνεξορίστους, τὴ θεία Εὐχαριστία ἢ ἂν αὐτὴ ἡ ἄποψη φαίνεται κάπως ἀκραία, μποροῦμε νὰ σκεφτοῦμε ἐπίσης τὸ ἐνδεχόμενο ὅτι ὁ Ἰωάννης ἐγένετο *«ἐν πνεύματι»* καὶ εἶδε καὶ ἄκουσε ὅ,τι κατέγραψε στὸ βιβλίο του, ἀκριβῶς τὴν ὥρα πού, ἐκ τοῦ μακρόθεν, ὅπως θὰ ἔλεγε καὶ ὁ Παῦλος, *«ἀπὼν τῷ σώματι παρὼν δὲ τῷ πνεύματι[8]»*, ἐβίωνε τὴν Εὐχαριστία ποὺ τελοῦσαν ἡμέρα Κυριακὴ οἱ κοινότητες στὴ Δ. Μ. Ἀσία. Ἔτσι, τὸ βιβλίο τῆς Ἀποκάλυψης, στὸ ὁποῖο κυριαρχεῖ τὸ «ἐσφαγμένον ἀρνίον» εἶναι ζυμωμένο μὲ τὴ λατρεία καὶ δὴ τὴν Εὐχαριστία, μὲ τὸν οὐράνιο ναὸ ὡς σκηνικὸ χῶρο, μὲ τελούμενα, μὲ ὕμνους, καὶ φυσικὰ μὲ τὴν ἱερωσύνη. Ὁ λατρευτικός-λειτουργικὸς καὶ κυρίως εὐχαριστιακὸς τροπισμὸς εἶναι τὸ πιὸ ἐμφανὲς καὶ χτυπητὸ γνώρισμα τῆς Ἀποκάλυψης. Λειτουργικὲς σκηνές, ὕμνοι καὶ δοξολογίες, λατρευτικὰ ἀντικείμενα, προσκυνήματα, θυμιάματα, λιτανεῖες κ.τ.ὅ.

ἔρχονται καὶ ξανάρχονται στὸ βιβλίο καὶ συνιστοῦν τὴ ραχοκοκαλιά του, τὸ πλαίσιό του ἀλλὰ καὶ τὴν οὐσία του. Αὐτὴ ἡ διαπίστωση ἔκανε ξένους κυρίως ἑρμηνευτὲς νὰ ὑποστηρίζουν ὅτι τῆς Ἀποκάλυψης ὑπόκειται ἡ θεία Λειτουργία καὶ μάλιστα ἡ πασχάλια[9], ὡς ἐκμαγεῖο ἐντός τοῦ ὁποίου ὁ Ἰωάννης ἔριξε τὶς ὁράσεις του.

Σὲ ἁρμονία μὲ τὰ προηγούμενα τελεῖ ὁ ρόλος τοῦ ἰδίου τοῦ Ἰωάννη ὡς φορέα προφητικοῦ κυρίως χαρίσματος, θὰ ἔλεγα προφητικῆς ἱερωσύνης. (Αὐτὸν τὸ χαρακτηρισμὸ θὰ ἦταν καλὰ νὰ υἱοθετήσουμε γιὰ τὴν ἱερωσύνη μας). Καὶ μὲ αὐτὸ τὸ τελευταῖο περνᾶμε στὸ δεύτερο συντελεστή: στὴ χάρη τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ποὺ προχείρισε τὸν Ἰωάννη σὲ ἀπόστολο καὶ μὲ εὐρύτερη ἔννοια σὲ ἱερέα. Τὸ προηγούμενο σημαίνει ὅτι ἡ ἱερωσύνη ἐντός τῆς Ἀποκάλυψης εἶναι θεσμὸς μέν, ἀλλὰ θεσμὸς πού, ὅπως ἀσκεῖται ἀπὸ τὸν ἅγιο Ἰωάννη, δὲν ἐμποδίζει καὶ πολὺ περισσότερο δὲν ἀποκλείει τὴ δράση τοῦ Πνεύματος, τὸ ὁποῖο «βρύει προφητείας, ἱερέας τελειοῖ». Ὁπότε καταλαβαίνουμε ὅτι ἡ ὀρθὴ ἱερωσύνη βιώνεται καὶ ἀσκεῖται ὄχι ὡς διοικητικὸ καὶ μόνο ἢ κυρίως διοικητικὸ λειτούργημα, ἀλλὰ ὡς διεύρυνση τῆς Πεντηκοστῆς καὶ ἐνίσχυση τῆς χαρισματικῆς ἔκχυσης τοῦ Πνεύματος ἐντός τῆς Ἐκκλησίας καὶ κατ᾽ ἐπέκταση τῆς ἱερατικῆς ὕπαρξης.

Σὲ ὅ,τι ἀφορᾶ πάντως τὸ σύνολο τοῦ βιβλίου: Μία ἀτμόσφαιρα ἱερωσύνης (περισσότερο χαρισματικῆς ἢ προφητικῆς ἢ ἂν θέλουμε θυσιαστικῆς ὑφῆς, παρὰ θεσμικῆς) ἀναδύεται ἀπὸ ὅλη τὴν ἔκταση τοῦ βιβλίου τῆς Ἀποκάλυψης, τοῦ βιβλίου αὐτοῦ μὲ τὶς πολλὲς ἰδιαιτερότητες, τοῦ ὄντως δυσπρόσιτου ὄχι ὅμως καὶ ἀπρόσιτου.

Ὕστερα ἀπὸ ὅσα εἰσαγωγικῶς προηγήθηκαν θὰ ἐπιχειρήσουμε νὰ σκιαγραφίσουμε, σὲ ἁδρὲς γραμμές, τὸ προφητικὸ-ἱερατικὸ πορτραῖτο τοῦ συγγραφέα τῆς Ἀποκάλυψης, τοῦ ἁγίου Ἰωάννη:

2. Βασικὲς πτυχὲς τοῦ προφητικοῦ-ἱερατικοῦ πορτραίτου τοῦ συγγραφέα τῆς Ἀποκάλυψης

1) Τὸ πρῶτο ποὺ πρέπει νὰ σημειώσουμε εἶναι ὅτι ὁ Ἰωάννης ἀπὸ τὴν ἀρχὴ κιόλας τοῦ βιβλίου του ἐντάσσει τὸν ἑαυτό του στὴ γραμμὴ τῶν Προφητῶν καθὼς ἐκθέτει τὴν κλήση του, τὴν ὁποία περιγράφει μὲ τὸν ἴδιο τρόπο μὲ τὸν ὁποῖο περιγράφουν στὰ βιβλία τους τὴ δική τους κλήση οἱ Προφῆτες τῆς Π. Διαθήκης. Αὐτὴ ἡ διαπίστωση ἔχει μεγάλη σημασία γιὰ τὴν αὐτοσυνειδησία τοῦ συγγραφέα. Σημαίνει ὅτι ὁ Ἰωάννης δὲν νοιώθει ξεκομμένος ἀπὸ τοὺς πρὶν ἀπὸ αὐτὸν θεόπτες καὶ διακόνους τοῦ λαοῦ, τοὺς Προφῆτες. Ἡ ἱερατικὴ διακονία του εἶναι προφητική. Μιλᾶμε, συνεπῶς, γιὰ μιὰ προφητικὴ ἱερωσύνη τοῦ συγγραφέα τῆς Ἀποκάλυψης, ὁ ὁποῖος ἀποδεικνύεται κρίκος μιᾶς ἀδιάκοπης διαδοχῆς. Μὲ ἄλλα λόγια, ὁ Ἰωάννης ἐντάσσει τὸν ἑαυτό του σὲ μιὰ ἁλυσίδα θεοπτῶν ποὺ καλοῦνται ἀπὸ τὸν ἕνα Θεό, θεῶνται τὸν ἴδιο Θεό, γίνονται στόματα τοῦ ἴδιου Θεοῦ καὶ γι᾽ αὐτὸ καταθέτουν στὰ ἔργα τους κοινὴ ἐμπειρία καὶ κοινὴ θεολογία.

Ἔτσι συμβαίνει γενικὰ μὲ τὴν ἱερωσύνη. Ὡς ἐκ τούτου οἱ ἱερεῖς ὀφείλουμε νὰ μὴ νοιώθουμε ἐντός τῆς ἱστορίας ὡς σκόρπιες μονάδες, ἀλλὰ ὡς κρίκοι μιᾶς ἁλυσίδας ποὺ ξεκινάει ἀπὸ τὸ ἀπώτατο παρελθὸν καὶ πηγαίνει πρὸν τὸ ἀτέρμον μέλλον.

Τὸ νὰ ἐντάσσει βεβαίως ὁ Ἰωάννης τὸν ἑαυτό του καὶ τὸ ἔργο του στὴν ἁλυσίδα τῶν Προφητῶν σημαίνει ἀποδοχὴ καὶ πολλῶν ἄλλων πραγμάτων, στὰ ὁποῖα δὲν μποροῦμε τώρα νὰ ἀναφερθοῦμε. Ἕνα μόνο νὰ σημειώσουμε: τὴν ἀποδοχὴ τῆς ἀλήθειας ὅτι ἡ γνήσια προφητεία συνεπάγεται τὴν πίκρα, τὸ μαρτύριο καὶ τὴ θυσία. Γιὰ νὰ τὸ καταλάβει κανεὶς αὐτό, καλὸ θὰ εἶναι νὰ μελετήσει μὲ προσοχὴ τὸ ἐπεισόδιο τῆς ἐκ μέρους τοῦ προφήτη-ἱερέα Ἰωάννη βιβλιοφαγίας[10], δηλαδὴ τὴ βρώση τοῦ βιβλαριδίου ποὺ τοῦ πρότεινε ὁ ἄγγελος. Τὸ ἐπεισόδιο αὐτό, τὸ ὁποῖο ἐκτίθεται στὸ Ἀποκ. 10,8-11, εἶναι ἀντίστοιχο ἐκείνου ποὺ συνέβη μὲ τὸν προφήτη Ἰεζεκιὴλ (Ἰεζ. 2,8-3,3). Εἶναι σημαντικὸ γιὰ τὸ νόημα τοῦ ἐπεισοδίου τὸ γεγονὸς ὅτι, ἐνόσῳ τὸ βιβλαρίδιο βρίσκεται ἀκόμη στὸ στόμα τοῦ συγγραφέα Ἰωάννη εἶναι γλυκό, ὅταν ὅμως καταπίνεται καὶ κατέρχεται στὸ στομάχι γίνεται πικρό, πρᾶγμα ποὺ ὑποσημαίνει τὴν πίκρα, τὸ μαρτύριο καὶ τὴ θυσία μὲ τὰ ὁποῖα εἶναι συνδεδεμένη ἐν τέλει ἡ προφητικὴ ἱερωσύνη.

2) Εἶναι ἐκτοπισμένος ὄχι ὅμως ἀποστασιοποιημένος ἀπὸ τὶς κοινότητες, τῶν ὁποίων εἶναι πνευματικὸς ἡγέτης. Ἂν καὶ ἐξόριστος, μόνος, στερημένος τὰ δικαιώματά του δὲν κατέχεται ἀπὸ αὐτισμὸ καὶ ἀρρωστημένη ἐσωστρέφεια. Δὲν ἀποδρᾶ ἀπὸ τὸ χρέος ἔναντι τῶν ἀδελφῶν. Δηλώνοντας ὅτι εἶναι μαζί τους *«συγκοινωνὸς ἐν τῇ θλίψει καὶ βασιλείᾳ καὶ ὑπομονῇ ἐν Ἰησοῦ*[11]», οὐσιαστικὰ τοὺς λέει: *«συμμερίζομαι μαζί σας τοὺς κατατρεγμοὺς κι ὑπομονετικὰ προσμένω τὸν ἐρχομὸ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ»*. Ἔχει ἔγνοια, λοιπόν, γιὰ τοὺς ἀδελφούς, ὄντας ὁ ἴδιος ἐξόριστος, στερημένος καὶ ἐν θλίψει. Δὲν κλείνεται στὰ προβλήματά

του. Τὰ δικά του βάσανα στὸ ἀφιλόξενο ξερονῆσι τῆς Πάτμου, μὲ τὴ σκληρὴ δουλειὰ στὰ φημισμένα νταμάρια τῆς περιοχῆς καὶ οἱ ἀπαράδεκτες συνθῆκες, στὶς ὁποῖες διαβιοῦν οἱ ἑκάστοτε ἐκτοπισμένοι, δὲν τὸν κάνουν νὰ ἀδιαφορεῖ γιὰ τὰ βάσανα τῶν ἐκκλησιαστικῶν κοινοτήτων, τῶν ὁποίων εἶναι ὁ πνευματικὸς ἡγέτης. Ἀντίθετα τὰ κουβαλάει ἑκουσίως, ὅπως καὶ πρίν. Τώρα, μάλιστα, τὸ βάρος τους θὰ τοῦ εἶναι μεγαλύτερο.

Ἀξίζει νὰ ὑπογραμμισθεῖ μιὰ λεπτομέρεια τῆς συμπεριφορᾶς τοῦ Ἰωάννη: ὄντας στὸν οὐρανὸ καὶ βλέποντας ὅτι πρὸς στιγμὴν κανεὶς δὲν εἶναι ἄξιος οὔτε νὰ δεῖ οὔτε νὰ παραλάβει καὶ νὰ ἀνοίξει τὸ ἐσφραγισμένο βιβλίο ποὺ κρατοῦσε στὸ δεξί του χέρι ὁ καθήμενος ἐπὶ τοῦ θρόνου, ὁ Ἰωάννης ξεσπάει σὲ πολὺ κλάμα[12]. Τὸ κάνει αὐτὸ ἄραγε, γιατί εἶναι ἁπλὰ συναισθηματικὸς ἢ εὐσυγκίνητος; Κι αὐτὸ ἂν συμβαίνει προδίδει κάτι ἀπὸ τὸν χαρακτῆρα του. Ὅμως, τὸ κλάμα τοῦ Ἰωάννη πάει πιὸ πέρα ἀπὸ τὸ ἁπλὸ συναίσθημα: εἶναι μιὰ ἀντίδραση ὄχι γιὰ κάτι προσωπικὸ καὶ στιγμιαῖο. Εἶναι μιὰ ἀντίδραση ποὺ ἔχει νὰ κάνει μὲ τὸ ἐνδεχόμενο, ἂν δὲν βρεθεῖ ἄξιος, νὰ ματαιωθεῖ τὸ σχέδιο τοῦ Θεοῦ γιὰ ὅλο τὸν κόσμο στὸ διηνεκές. Καὶ σὲ κάθε περίπτωση τὸ κλάμα αὐτὸ εἶναι ἔκφραση πόνου, θλίψης καὶ ἀγωνίας γιὰ τὸν ἄλλον καὶ ἀκόμη καλύτερα γιὰ τὴν καθολικὴ πορεία τοῦ κόσμου. Τὸ ἐπεισόδιο ἀποδεικνύει ὅτι ἡ καρδιὰ τοῦ Ἰωάννη δὲν εἶναι ἀδιαπέραστη. Παρόμοιες συμπεριφορὲς ἀποδεικνύουν ὅτι αὐτὸς ποὺ τὶς δείχνει δὲν εἶναι ἀσφαλισμένος στὴ βολή του. Δὲν εἶναι σφραγισμένος στὸ «φέρετρο τῆς φιλαυτίας του». Ἀγαπάει τὸν ἀδελφὸ καὶ πονάει γιὰ τὴ σωτηρία τοῦ κόσμου καὶ γι' αὐτὸ εἶναι εὐάλωτος. Μόνο μία εὐάλωτη καρδιὰ ἁρμόζει νὰ χτυπάει στὸν ἱερέα-προφήτη!

3) Ἂν καὶ εἶναι ἐξοστρακισμένος δὲν συνθλίβεται ὑπὸ τὸ βάρος τῶν πολλῶν ἀρνητικῶν παραμέτρων τῆς ἐξορίας, ἀλλὰ παραμένει ὁραματιστής. Σημαντικὴ πτυχὴ τῆς προσωπικότητας τοῦ Ἰωάννη, παραπλήσια μὲ τὴν προηγούμενη ἀλλὰ μὲ ἰδιαίτερη δυναμική, εἶναι ἡ ἐλπίδα καὶ ἡ αἰσιοδοξία μέσα στὶς πολλὲς ἀντιξοότητες. Καὶ αὐτὴ ἡ πτυχὴ συνιστᾶ ἐνδιαφέρον πρότυπο ἱερατικοῦ «εἶναι» καὶ ἱερατικῆς συμπεριφορᾶς. Ἡ ἐξορία, ὁ ἐκτοπισμός, ἡ στέρηση τῶν ἀγαπημένων του καὶ οἱ δυσμενεῖς συνθῆκες παραμονῆς στὴν Πάτμο δὲν τὸν συνθλίβουν, οὔτε τὸν ὁδηγοῦν στὴ μιζέρια ἢ τὸν ἀρνητισμό. Δὲν γίνεται γεώτροπος. Δὲν χάνει τὴν ἀξιοπρέπειά του. Δὲν ξεχνᾶ τὸν οὐρανό. Βλέπει *«θύρα ἠνεωγμένη ἐν τῷ οὐρανῷ»*[13]. Ἀνέρχεται σ᾽αὐτὸν τροπικά. Γνωρίζει τὴν ἀπεραντοσύνη του. Θεᾶται τὴν ἄλλη, τὴν ἀθέατη ὄψη τῶν πραγμάτων καὶ τῆς ἱστορίας. Θεολογεῖ καὶ στοχάζεται ὡς πνευματικὸς ἄνθρωπος. Ἔχει ὁραματισμούς.

Διαβάζει κανεὶς ἐπιστολὲς φυλακισμένων ἢ ἐκτοπισμένων τῆς ἐποχῆς τοῦ Ἰωάννη, τὶς ὁποῖες ἀπευθύνουν πρὸς συγγενεῖς καὶ φίλους καὶ αἰσθάνεται μέσα σ' αὐτὲς τὴν ἀπόγνωση, τὴν ἐγωκεντρικότητα, τὴν ἔκφραση ἔντονων παραπόνων, τὴν ἀγανάκτηση, τὴν ἀπελπισία, τὴν αἴσθηση ἀδικίας καὶ ἕνα πλῆθος ἀπὸ ἄλλα ἀρνητικὰ αἰσθήματα τῶν ἀνθρώπων αὐτῶν, ποὺ εὔλογα δημιουργεῖ σ' αὐτοὺς ἡ φυλακὴ καὶ ἡ ἐξορία. Σὲ ἀντίθεση μὲ τοὺς ἀνθρώπους αὐτοὺς ὁ Ἰωάννης, ὅπως πρωτύτερα ὁ φυλακισμένος Παῦλος[14], ξεπερνάει τὶς συνθῆκες τῆς φυλακῆς καὶ αἴρεται πάνω ἀπὸ τὰ συνήθη συναισθήματα ποὺ αὐτὴ προκαλεῖ. Γι᾽ αὐτὸ καὶ ἐλπίζει. Δὲν φοβᾶται. Χαίρεται. Προσεύχεται. Ἄδει. Παραινεῖ. Μὲ ἕνα λόγο ὁραματίζεται. Ἔχει εὐρεῖς καὶ ἀνοιχτοὺς ὁρίζοντες καὶ γι' αὐτὸν τὸν ἴδιο καὶ γιὰ τοὺς ἄλλους.

4) Εἶναι ὑψιπέτης Θεολόγος, ὅμως ὄχι αἰθεροβάμων καὶ ἄνευρος στοχαστής. Ὅπως πρὶν στὸ ὁμώνυμο Εὐαγγέλιό του, ἔτσι καὶ στὴν Ἀποκάλυψη ὁ Ἰωάννης ἀποδεικνύεται θεολόγος μὲ ἰδιαίτερο ὕψος καὶ εὖρος. Ὅμως, ἡ ὑψηλὴ θεολογία του καὶ ὁ στοχασμός του δὲν εἶναι ἀνεδαφικοὶ ρεμβασμοί. Ἡ θεολογία του ἀγκαλιάζει τὸν κόσμο καὶ τὴν ἱστορία του, ἡ ὁποία συχνὰ εἶναι αἱμάτινη. Ἔτσι, ἐνῶ θεολογεῖ ὡς ὑψιπέτης ἀετός, ταυτόχρονα πατάει γερὰ στὴ γῆ ἀσκώντας, ὅπως φαίνεται κυρίως στὰ κεφάλαια 2 καὶ 3, διοίκηση μὲ ὑψηλὴ αἴσθηση εὐθύνης καὶ ὑποδεικνύοντας στάσεις ζωῆς στὰ καθημερινά. Ἡ πνευματικότητά του ἐξάλλου δὲν τὸν καθιστᾶ πλαδαρὸ καὶ ἄνευρο. Τὸ βιβλίο ποὺ γράφει εἶναι στὸ ἔπακρο ἀγωνιστικό. Ἐμπνέει ἀγωνιστικὸ φρόνημα. Ἐναντίον πολλαπλῶν μετώπων: τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας[15], τῆς ἰουδαϊκῆς πολεμικῆς καὶ κατασυκοφάντησης[16], τῆς Γνωστικῆς αἱρετικῆς προπαγάνδας[17], τῆς ἔρπουσας στὶς κοινότητες προφητικῆς κρίσης, σὲ πρακτικὲς μαγείας κ.λ.π.

5) Εἶναι διδάσκαλος τοῦ ἀγῶνα ἀλλὰ καὶ τῆς μετάνοιας. Ὁ Ἰωάννης κι ὅταν ὑποδεικνύει ἀγωνιστικότητα κι ὅταν ἀκόμη ἀπειλεῖ καταστροφὲς κατὰ τῶν ἀσεβῶν ἢ τῶν ἐχθρῶν τῆς Ἐκκλησίας στὸν καιρό του, μένει φιλάδελφος μὲ τὸ νὰ συνιστᾶ κατ' ἐπανάληψη πρὸς ὅλους μετάνοια, ἱκανὴ νὰ μεταβάλλει ἢ καὶ νὰ ἀνατρέψει ἀκόμη καὶ τὸ σχέδιο

(συνέχεια στή σελ. 23)

ΚΑΤΗΧΗΤΗΡΙΟΣ ΛΟΓΟΣ ΤΗΣ Α.Θ.ΠΑΝΑΓΙΟΤΗΤΟΣ ΕΠΙ ΤΗ ΕΝΑΡΞΕΙ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΗΣ ΤΕΣΣΑΡΑΚΟΣΤΗΣ

† Β Α Ρ Θ Ο Λ Ο Μ Α Ι Ο Σ
ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ - ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ

ΠΑΝΤΙ ΤΩ ΠΛΗΡΩΜΑΤΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ,
ΧΑΡΙΣ ΕΙΗ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΗ ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ ΚΑΙ ΚΥΡΙΟΥ ΗΜΩΝ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ, ΠΑΡ' ΗΜΩΝ ΔΕ ΕΥΧΗ, ΕΥΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΣΥΓΧΩΡΗΣΙΣ

«Περιχαρῶς δεξώμεθα πιστοί, τὸ θεόπνευστον διάγγελμα τῆς νηστείας».

Ἀγαπητοὶ ἐν Χριστῷ ἀδελφοὶ καὶ τέκνα ἐν Κυρίῳ,

Κατὰ τὸν τελευταῖον καιρὸν παρατηρεῖται μία ἔξαρσις ἀνησυχιῶν. Πολλὰ προβλήματα ἀναφύονται. Ὁ κόσμος ὑποφέρει καὶ ζητεῖ βοήθειαν. Διερχόμεθα πράγματι μίαν γενικωτέραν δοκιμασίαν. Ἄλλοι τὴν ὀνομάζουν ὕφεσιν οἰκονομικήν, ἄλλοι κρίσιν πολιτικήν. Δι' ἡμᾶς εἶναι ἐκτροπὴ πνευματική. Καὶ ὑπάρχει θεραπεία. Πολλαὶ λύσεις δίδονται καὶ ἀπόψεις ἀκούγονται. Ἀλλὰ τὰ προβλήματα παραμένουν. Ὁ ἄνθρωπος αἰσθάνεται ἐγκαταλελειμμένος καὶ μόνος. Ἀγνοεῖται ἡ βαθυτέρα φύσις του. Παραμένει εἰς τὴν κατήφειαν τῆς ἀσαφείας καὶ τῆς ἀπογνώσεως.

Αἱ προτεινόμεναι λύσεις, ὁποιανδήποτε κατεύθυνσιν ἢ ἔκβασιν καὶ ἂν ἔχουν, δὲν λυτρώνουν τὸν ἄνθρωπον, διότι ἐκ προοιμίου τὸν ἀφήνουν δέσμιον τῆς φθορᾶς καὶ τοῦ θανάτου. Ἡ Ἐκκλησία εἶναι ὁ Θεάνθρωπος Κύριος, ὁ ἐλευθερωτὴς τῶν ψυχῶν ἡμῶν. Εἰσερχόμενος ὁ ἄνθρωπος εἰς τὸν χῶρον τῆς Ἐκκλησίας εἰσέρχεται εἰς τὸ κλῖμα τῆς θείας παρακλήσεως, τῆς συμφιλιώσεως τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς. Ἔρχεται εἰς τὰ ἴδια. Ἠρεμεῖ τὸ πνεῦμα του. Εὑρίσκει ἕν οὐράνιον κάλλος καὶ μίαν ὡριμότητα πνευματικὴν «εὐωδίας ἐνθέου πληροῦσαν πέρατα κόσμου». Ἡ Ἐκκλησία γνωρίζει ὅλα ὅσα ὑποφέρομεν. Καὶ ἔχει τὴν δύναμιν νὰ μᾶς ἐλευθερώσῃ. Μᾶς καλεῖ εἰς μετάνοιαν. Δὲν ὡραιοποιεῖ τὸ ψεῦδος οὔτε ἀποκρύπτει τὰ δεινά. Λέγει ὅλην τὴν ἀλήθειαν. Καὶ προτρέπει τὸν ἄνθρωπον νὰ ἀντικρύσῃ τὴν πραγματικότητα ὡς ἔχει. Νὰ συνειδητοποιήσωμεν ὅτι εἴμεθα γῆ καὶ σποδός.

Εἰς τὸν Μέγαν Κανόνα τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου γίνεται λόγος διὰ τὰ δάκρυα τῆς μετανοίας καὶ τὸν κλαυθμὸν τοῦ πένθους, τὸν πόνον τῶν τραυμάτων. Ἀλλὰ ἀκολουθεῖ ἡ ἀνάπαυσις τῆς ψυχῆς καὶ ἡ ὑγεία τοῦ πνεύματος. Ὑπάρχει ὁ Πλάστης καὶ Σωτὴρ ἡμῶν. Ἐκεῖνος διὰ τὸ πλῆθος τοῦ ἐλέους Του μᾶς ἐτοποθέτησεν εἰς τὸ μεθόριον τῆς ἀφθαρσίας καὶ τῆς θνητότητος. Δὲν μᾶς ἐγκατέλειψεν. Ἦλθε καὶ μᾶς ἔσωσε. Κατέλυσε τῷ Σταυρῷ Του τὸν θάνατον. Ἐχαρίσατο ἡμῖν τὴν ἀφθαρσίαν τῆς σαρκός.

Ἐφ' ὅσον εἴμεθα σύμφυτοι τοῦ Χριστοῦ, διατὶ ταρασσόμεθα ματαίως; Διατὶ δὲν προστρέχομεν εἰς Αὐτόν; Ἡ Ἐκκλησία δὲν σχολιάζει τὴν φθορὰν οὔτε μᾶς ἐγκαταλείπει εἰς αὐτήν. Γνωρίζει τὰς βαθυτέρας ἐφέσεις τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἔρχεται ὡς ἀρωγὸς καὶ λυτρωτὴς ἡμῶν. Ἔχομεν ἀνάγκην τῆς τροφῆς. Ἀλλ' «οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ἄνθρωπος» (Ματθ. δ΄ 4). Ἔχομεν ἀνάγκην τῆς πνευματικῆς κατανοήσεως, ἀλλὰ δὲν εἴμεθα ἀσώματοι. Εἰς τὴν Ἐκκλησίαν εὑρίσκομεν τὸ πλήρωμα τῆς ζωῆς καὶ τῆς κατανοήσεως ὡς θεανθρωπίνην ἰσορροπίαν. Μακρὰν τοῦ Θεοῦ ὁ ἄνθρωπος ἐξαχρειοῦται καὶ διαφθείρεται. Ἐκεῖ ὅπου ἀφθονοῦν τὰ ὑλικὰ ἀγαθὰ καὶ θεοποιεῖται ἡ σπατάλη, εὐδοκιμοῦν οἱ πειρασμοὶ τῶν σκανδάλων καὶ ἡ σύγχυσις τῆς σκοτώσεως.

Ἐκεῖ ὅπου μὲ δέος ζῇ ὁ ἄνθρωπος καὶ δέχεται τὰ πάντα μὲ εὐχαριστίαν καὶ εὐγνωμοσύνην, ὅλα ἁγιάζονται. Τὸ ὀλίγον εὐλογεῖται ὡς ἀρκετόν, καὶ τὸ φθαρτὸν ἐνδύεται τὴν ἀΐγλην τῆς ἀφθαρσίας. Ἀπολαμβάνει ὁ ἄνθρωπος τὸ πρόσκαιρον ὡς δῶρον Θεοῦ. Καὶ τρέφεται μὲ τὸν ἀρραβῶνα τῆς μελλούσης ζωῆς ἀπὸ σήμερον. Ὄχι μόνον λύνονται τὰ προβλήματα, ἀλλὰ καὶ οἱ πόνοι τῶν δοκιμασιῶν μεταβάλλονται εἰς δύναμιν ζωῆς καὶ ἀφορμὴν δοξολογίας. Ὅταν αὐτὸ συμβῇ ἐντὸς ἡμῶν· ὅταν ὁ ἄνθρωπος εὑρίσκῃ τὴν προσωπικήν του ἀνάπαυσιν καὶ σωτηρίαν διὰ τῆς παρακαταθέσεως τῶν πάντων Χριστῷ τῷ Θεῷ, τότε φωτίζεται ὁ νοῦς του. Γνωρίζει τὸν ἑαυτόν του καὶ τὸν κόσμον ὅλον. Ἔχει ἐμπιστοσύνην εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ Δυνατοῦ. Αὐτὸ τὸ γεγονὸς τὸν ἴδιον τὸν πιστὸν

στηρίζει. Καὶ μεταδίδεται δι᾽ ἀοράτου ἀκτινοβολίας ὡς ἐνίσχυσις πρὸς ὅλους τοὺς πεινῶντας καὶ διψῶντας τὴν ἀλήθειαν.

Ὁ κόσμος ὅλος ἔχει ἀνάγκην τῆς σωτηρίας ἀπὸ τὸν Δημιουργὸν καὶ Πλάστην του. Ὁ κόσμος ὅλος ἔχει ἀνάγκην ἀπὸ τὴν παρουσίαν τῆς πίστεως καὶ τὴν κοινωνίαν τῶν Ἁγίων. Ἂς εὐχαριστήσωμεν τὸν Κύριον καὶ Θεὸν ἡμῶν δι᾽ ὅλας τὰς εὐεργεσίας Του, καὶ διὰ τὴν παροῦσαν περίοδον τῆς Ἁγίας Τεσσαρακοστῆς.

Ἰδοὺ καιρὸς εὐπρόσδεκτος, ἰδοὺ καιρὸς μετανοίας.

Εἴθε νὰ διαπλεύσωμεν τὸ τῆς νηστείας πέλαγος διὰ συντριβῆς καὶ ἐξομολογήσεως, ὥστε νὰ φθάσωμεν εἰς τὴν ἄληκτον χαρὰν τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸν Ὁποῖον πρέπει πᾶσα δόξα, τιμὴ καὶ προσκύνησις εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Ἁγία καὶ Μεγάλη Τεσσαρακοστὴ βιβ΄
† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως
διάπυρος πρὸς Θεὸν εὐχέτης πάντων ὑμῶν.

ΚΑΘΑΓΙΑΣΜΟΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΜΥΡΟΥ

† Β Α Ρ Θ Ο Λ Ο Μ Α Ι Ο Σ
ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ
ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΠΑΝΤΙ ΤΩ ΙΕΡΩι ΚΛΗΡΩι ΚΑΙ ΤΩι ΕΥΣΕΒΕΙ ΠΛΗΡΩΜΑΤΙ ΤΗΣ ΚΑΘ᾽ ΗΜΑΣ ΑΓΙΩΤΑΤΗΣ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΙΕΡΩΝ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΝ ΤΟΥ ΚΑΘ᾽ ΗΜΑΣ ΑΓΙΩΤΑΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΥ ΚΑΙ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΘΡΟΝΟΥ

Τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά,

Ἕκαστος ἄνθρωπος, πλασθείς κατ᾽ εἰκόνα καὶ καθ᾽ ὁμοίωσιν Θεοῦ, εἶναι ναός Κυρίου. Πολύ δέ περισσότερον ὅσοι εἰς Χριστόν ἐβαπτίσθημεν καὶ ἐχρίσθημεν διά τοῦ Ἁγίου Μύρου καί ἐνεκεντρίσθημεν εἰς τήν καλλιέλαιον τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας εἴμεθα ναοί τοῦ ἐν ἡμῖν Ἁγίου Πνεύματος, ἀκόμη καί ἐάν διά ποικίλων ἁμαρτιῶν, ἑκουσίων ἤ ἀκουσίων, ἀπομακρυνώμεθα ἀπό τοῦ Κυρίου. *«Εἰ ἡμεῖς ἀπιστοῦμεν, ἐκεῖνος πιστός μένει· ἀρνήσασθαι ἑαυτόν οὐ δύναται»* (Β΄ Τιμ. β΄ 13).

Ταύτην τήν χάριν παρέχει ἡμῖν τό Ἅγιον Μύρον, διότι, καθώς λέγει ὁ Ἅγιος Διονύσιος Ἀρεοπαγίτης, ἡ τοῦ μύρου τελετή τελειωτική τῶν θεουργιῶν γνώσεως καί ἐπιστήμης, διά τῆς ὁποίας ἱερῶς ἡ πρός τήν θεαρχίαν ἀναγωγή καί μακαριωτάτη κοινωνία τελεσιουργεῖται. Τό Μύρον τόν ἁγιασμόν παρέχει τοῦ Πνεύματος, δίδοται δέ πᾶσι τοῖς πιστοῖς ὡς χρίσμα πνευματικόν, χάρισμα βασιλικόν, ἁγιαστικόν ψυχῶν καί σωμάτων.

Δι᾽ αὐτοῦ λαμβάνομεν τήν ἀπαρχήν τοῦ Πνεύματος, παρ᾽ Οὗ πᾶσα δόσις ἀγαθή καί πᾶν δώρημα τέλειον. Ὁ δέ Θεός ἡμῶν, ὁ καί ἐν τῷ νόμῳ δούς τό Πνεῦμα τό Ἅγιον καί τοῖς Ἀποστόλοις Αὐτοῦ, πάντας τούς χριομένους μύρῳ θείῳ ἁγιάζει καί κατατάσσει εἰς τήν χορείαν τῶν χάριτι σεσωσμένων, ἐάν φυλάξωσιν ἄσπιλον μολυσμοῦ τόν χιτῶνα τῆς ἀφθαρσίας αὐτῶν καί ἀγωνίζωνται ὅπως μή λυπήσωσι τό Πνεῦμα τό Ἅγιον, τό Ὁποῖον ἔλαβον διά τοῦ Ἁγίου Χρίσματος. Ὅτι ἐκ τοῦ μύρου ἐστί τό οἰκείους εἶναι Θεῷ καί δούλους γνησίους τούς εὐσεβεῖς, καί διά τῆς ἁγίας ταύτης σημειώσεως ὑπό ἁγίων Ἀγγέλων καί πάσης ἐπουρανίου δυνάμεως ἐπιγινωσκόμεθα, σύμμορφοι αὐτοῖς γινόμενοι.

Τήν ἁγιότητα δέ ἔχοντες ὡς σκοπόν τῆς ὑπάρξεως ἡμῶν εἰς τήν παροῦσαν ζωήν, τηροῦμεν τάς ἐντολάς τοῦ Θεοῦ ἵνα μένῃ μετά πάντων ἡμῶν τό Ἅγιον Πνεῦμα, ὁ ἀγαθός Παράκλητος, καί κληρονομήσωμεν τήν οὐράνιον Βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, κατά τό «ἅγιοι γίνεσθε, ὅτι ἐγώ ἅγιός εἰμι» (Α΄ Πέτρου, α΄ 16).

Πανίερος οὖν θεσμός τῆς Μητρός ἡμῶν Ἐκκλησίας τυγχάνει ὁ καθαγιασμός τοῦ Ἁγίου Μύρου κατά διαστήματα, ἀποφάσει δέ τῆς ἡμετέρας Μετριότητος καί τῆς περί ἡμᾶς Ἁγίας καί Ἱερᾶς Συνόδου θά τελεσθῇ τό ἐνεστώς ἔτος κατά τήν Ἁγίαν καί Μεγάλην Ἑβδομάδα τῶν Παθῶν τοῦ Κυρίου καί θέλει λάβει πέρας κατά τήν προσεχῆ Μεγάλην Πέμπτην. Προηγηθήσεται δέ ἡ ἔψησις τοῦ Ἁγίου Μύρου ἀπό Μεγάλης Δευτέρας ἕως καί τῆς Μεγάλης Τετάρτης, ὅτε καί μνείαν ποιούμεθα τῆς ἀλειψάσης μύρῳ πολυτιμήτῳ τόν Κύριον πόρνης γυναικός, τῆς σωφρονεστέρας πάντων ἀναδειχθείσης, ἐκ τοῦ πολλοῦ πρός τόν Χριστόν αὐτῆς πόθου.

Ὁ διά τῆς παρούσης πατριαρχικῆς ἡμῶν Ἐγκυκλίου ἐξαγγελλόμενος καθαγιασμός ἀποτελεῖ ἰδιαιτέραν εὐλογίαν δι᾽ ἡμᾶς τούς ἐπιτελοῦντας αὐτόν, ἀλλά καί διά πάντας τούς παρισταμένους καί συμμετέχοντας, νεμόμενον δέ τό Ἅγιον Μύρον εἰς τάς ἀνά τήν οἰκουμένην ὀρθοδόξους Ἐκκλησίας, καθίσταται ἀδιάλειπτος πηγή ἁγιασμοῦ, «ἔνδυμα ἀφθαρσίας καί σφραγῖδα τελειοποιόν ἐκτυποῦσα τοῖς τό θεῖον Λουτρόν δεχομένοις τήν ἁγίαν ὀνομασίαν τοῦ Πατρός καί τοῦ μονογενοῦς Υἱοῦ καί τοῦ Ἁγίου Πνεύματος».

Οὕτω καί ὑμεῖς, τέκνα καί ἀδελφοί ἐν Κυρίῳ, μή λησμονῆτε τό εὔσημον τοῦτο γεγονός τοῦ Καθαγιασμοῦ τοῦ Ἁγίου Μύρου ἐν τῷ Ἱερῷ ἡμῶν Κέντρῳ, φιλοτιμίαν δέ ποιήσασθε ἵνα συμμετάσχητε αὐτοῦ εἴτε εὐχετικῶς καί νοερῶς εἴτε συντρέχοντες ποικιλοτρόπως εἴτε προσερχόμενοι εἰς τόν Πάνσεπτον Πατριαρχικόν Ναόν ἀπό Μεγάλης Δευτέρας ἄχρι τῆς Μεγάλης Πέμπτης, ὅτε τέλος λήψονται αἱ κατανυκτικαί τοῦ Καθαγιασμοῦ τελεταί, λαμβάνοντες εὐλογίαν καί χάριν

παρά τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καί γευόμενοι τῶν ἀγαθῶν καί δωρεῶν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

Αὐτοῦ ἡ Θεία χάρις καί τό ἄπειρον ἔλεος εἴησαν μετὰ πάντων ὑμῶν.

βιβ΄ Μ αρτίου ις΄

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗ ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ ΕΠΙ ΤΩ ΑΓΙΩ ΠΑΣΧΑ

† Β Α Ρ Θ Ο Λ Ο Μ Α Ι Ο Σ
ΕΛΕΩι ΘΕΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ - ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΠΑΝΤΙ ΤΩι ΠΛΗΡΩΜΑΤΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΧΑΡΙΝ, ΕΙΡΗΝΗΝ ΚΑΙ ΕΛΕΟΣ ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΕΝΔΟΞΩΣ ΑΝΑΣΤΑΝΤΟΣ ΣΩΤΗΡΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ

Πρωτότοκος τῶν νεκρῶν ἐγένετο (Ἀναστάσιμον ἀπολυτίκιον γ΄ ἤχου).

Τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά,

Ἐὰν ἡ Ἀνάστασις τοῦ Χριστοῦ ἀφεώρα μόνον εἰς Αὐτόν, ἡ σημασία της δι' ἡμᾶς θὰ ἦτο μηδαμινή. Ἀλλὰ ὁ Χριστὸς δὲν ἀνέστη μόνος. Συνανέστησε μεθ' Ἑαυτοῦ καὶ πάντας τοὺς ἀνθρώπους. Βροντοφωνεῖ σχετικῶς ὁ ἐκ τῶν προκατόχων ἡμῶν Ἱερὸς Χρυσόστομος: «Ἀνέστη Χριστός, καὶ νεκρὸς οὐδεὶς ἐν τῷ μνήματι· Χριστὸς γὰρ ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν, ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων ἐγένετο»· ἀπαρχὴ δηλονότι τῆς ἀναστάσεως πάντων τῶν κεκοιμημένων καὶ τῶν ἐφεξῆς κοιμηθησομένων, καὶ τῆς μεταβάσεως αὐτῶν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωήν. Τὸ μήνυμα εἶναι χαροποιὸν δι' ὅλους, διότι ἡ Ἀνάστασις τοῦ Χριστοῦ κατήργησε τὴν δύναμιν τοῦ θανάτου. Οἱ πιστεύοντες εἰς Αὐτὸν προσδοκοῦν ἀνάστασιν νεκρῶν καὶ διὰ τοῦτο βαπτίζονται εἰς τὸν θάνατον Αὐτοῦ, συνανίστανται μετ' Αὐτοῦ, καὶ ζοῦν ζωὴν αἰώνιον.

Ὁ μακρὰν τοῦ Χριστοῦ κόσμος προσπαθεῖ νὰ συσσωρεύσῃ ὑλικὰ ἀγαθά, διότι στηρίζει ἐπ' αὐτῶν τὴν ἐλπίδα τῆς ζωῆς του. Ἐλπίζει ἀκρίτως ὅτι διὰ τοῦ πλούτου θὰ ἀποφύγῃ τὸν θάνατον. Καὶ ὁ πλανώμενος ἄνθρωπος διὰ νὰ συσσωρεύσῃ πλοῦτον, ἐπιμηκύνοντα δῆθεν τὴν ζωήν του, σκορπίζει τὸν θάνατον εἰς τοὺς ἄλλους. Ἀφαιρεῖ ἀπὸ αὐτοὺς τὴν οἰκονομικὴν δυνατότητα τῆς ἐπιβιώσεως, καὶ πολλάκις διακόπτει βιαίως τὸ νῆμα τῆς ζωῆς των, ἐλπίζων ὅτι οὕτω θὰ διασώσῃ τὴν ἰδικήν του ζωήν. Ἀλλά, ἀλλοίμονον! Ἡ πλάνη του εἶναι μεγάλη. Ἡ ζωὴ κερδίζεται μόνον διὰ τῆς πίστεως εἰς τὸν Χριστόν καὶ διὰ τῆς εἰς Αὐτὸν ἐνσωματώσεως.

Ἡ ἐμπειρία τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας βεβαιοῖ ὅτι οἱ ἑνωθέντες μετὰ τοῦ Χριστοῦ ζοῦν καὶ μετὰ θάνατον, συνυπάρχουν μετὰ τῶν ζώντων, συνδιαλέγονται μετ' αὐτῶν, ἀκούουν αὐτοὺς καὶ πολλάκις ἱκανοποιοῦν θαυματουργικῶς τὰ αἰτήματά των.

Δὲν χρειάζεται πλέον ἡ ἀναζήτησις τοῦ μυθολογικοῦ «ἀθανάτου ὕδατος». Ἡ ἀθανασία ὑπάρχει ἐν τῷ Χριστῷ, καὶ προσφέρεται δι' Αὐτοῦ πρὸς ὅλους.

Δὲν χρειάζεται νὰ ἐξολοθρεύωνται λαοὶ διὰ νὰ ἐπιβιώσουν ἄλλοι λαοί. Οὔτε χρειάζεται νὰ ἐξολοθρεύωνται ἀνυπεράσπιστοι ἀνθρώπιναι ὑπάρξεις διὰ νὰ ζήσουν ἀνετώτερον ἄλλαι ἀνθρώπιναι ὑπάρξεις. Εἰς ὅλους ὁ Χριστὸς προσφέρει τὴν ἐπίγειον καὶ τὴν ἐπουράνιον ζωήν. Ἀνέστη, καὶ ὅσοι ἐπιθυμοῦν ἀκολουθοῦν Αὐτὸν εἰς τὸν δρόμον τῆς Ἀναστάσεως. Ἀντιθέτως, ὅσοι ἐμμέσως ἢ ἀμέσως σκορπίζουν τὸν θάνατον, νομίζοντες ὅτι οὕτω θὰ παρατείνουν ἢ θὰ διευκολύνουν τὴν ἰδικήν των ζωήν, καταδικάζουν ἑαυτοὺς εἰς τὸν αἰώνιον θάνατον.

Ὁ Ἀναστὰς Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον ἵνα πάντες οἱ ἄνθρωποι ζωὴν ἔχωσι καὶ περισσὸν ἔχωσιν. Ἀποτελεῖ μεγάλην πλάνην ἐὰν πιστεύωμεν ὅτι θὰ προέλθῃ εὐημερία εἰς τὸ ἀνθρώπινον γένος διὰ τῶν ἀλληλοσπαραγμῶν. Ὁ Χριστὸς ἀνιστᾷ τοὺς νεκροὺς καὶ ἀκυρώνει τὴν θανάτωσιν αὐτῶν. Ἔχει τὴν δύναμιν τῆς ὑπερβάσεως τοῦ θανάτου. Τὸ γεγονὸς δὲ ὅτι ἐνίκησε τὸν θάνατον, ἐπιβεβαιοῖ τὴν ἀπέχθειαν Αὐτοῦ πρὸς αὐτόν. Ὁ Χριστὸς ὁδηγεῖ εἰς τὴν ζωήν, καὶ ἐπαναχορηγεῖ αὐτήν, τυχὸν διακοπεῖσαν, διότι Ἐκεῖνος εἶναι «ἡ Ζωὴ καὶ ἡ Ἀνάστασις ἡμῶν». Διὰ τοῦτο οἱ πιστοὶ δὲν φοβούμεθα τὸν θάνατον. Ἡ δύναμις ἡμῶν δὲν ἔγκειται εἰς τὸ ἄτρωτον τῆς ὑπάρξεώς μας ἀλλὰ εἰς τὸ ἀναστάσιμον αὐτῆς.

Χριστὸς ἀνέστη! Καὶ ἡμεῖς θὰ ἀναστηθῶμεν!

Ἂς ἀκολουθήσωμεν, ἀδελφοὶ καὶ τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά, τὸν Ἀναστάντα Χριστόν, εἰς πάντα τὰ ἔργα Αὐτοῦ. Ἂς βοηθήσωμεν τοὺς στερουμένους τῶν μέσων τῆς ἐπιβιώσεως νὰ συντηρηθοῦν εἰς τὴν ζωήν. Ἂς διακηρύξωμεν εἰς τοὺς ἀγνοοῦντας τὴν Ἀνάστασιν τοῦ Χριστοῦ ὅτι δι' αὐτῆς κατηργήθη ὁ θάνατος καὶ ὅτι συνεπῶς δύνανται καὶ αὐτοὶ νὰ μετάσχουν τῆς Ἀναστάσεως Αὐτοῦ, πιστεύοντες εἰς Αὐτόν καὶ ἀκολουθοῦντες τὰ ἴχνη Του. Ἡ ἰδική μας ἀνάστασις τότε μόνον εἶναι δυνατή, ὅταν προσφέρηται διὰ τὴν ἀνάστασιν τῶν ἄλλων ἀδελφῶν μας. Τότε μόνον ἡ νικητήριος διακήρυξις «Χριστὸς Ἀνέστη» θὰ ἐνεργῇ σωστικῶς δι' ὅλην τὴν ἀνθρωπότητα. Γένοιτο!

Ἅγιον Πάσχα 2012

† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως
διάπυρος πρὸς Χριστὸν Ἀναστάντα
εὐχέτης πάντων ὑμῶν.

ΠΑΣΧΑΛΙΟΝ ΜΗΝΥΜΑ ΣΕΒ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ

ΚΥΡΙΛΛΟΣ

διὰ τῆς χάριτος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ
Μητροπολίτης τῆς Ἁγιωτάτης Μητροπόλεως Ρόδου,
πρὸς τὸν ἱερὸν κλῆρον καὶ τὸν λαὸν τῆς καθ᾽ ἡμᾶς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.

Ἀδελφοὶ καὶ τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά.

ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ

«Σήμερον πᾶσα κτίσις, ἀγάλλεται καὶ χαίρει, ὅτι Χριστὸς ἀνέστη, καὶ Ἅδης ἐσκυλεύθη».

Πρόξενος χαρᾶς καὶ εὐφροσύνης πνευματικῆς ἀνέτειλε ἡ «κλητὴ καὶ ἁγία ἡμέρα, ἡ μία τῶν Σαββάτων», ἡ ἡμέρα τῆς τριημέρου ἐκ τοῦ τάφου Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ. Οἱ ἄνθρωποι κρέμασαν πάνω στόν Σταυρό καί θανάτωσαν τὸν χορηγό τῆς ζωῆς. Ἐκεῖνος ἀνέστη καί θανάτωσε τόν θάνατο. «Ποῦ σου Ἅδη τὸ κέντρον; Ποῦ σου Ἅδη τὸ νῖκος;» ἀναφωνεῖ πανηγυρικά ὁ χρυσολόγος τῆς Ἐκκλησίας πατήρ Ἰωάννης. Ὁ θάνατος νικήθηκε μαζί μέ ὅλους τούς προπομπούς καί συνοδούς του. Τό φῶς τῆς Ἀναστάσεως ξεχύθηκε ἄπλετο ἀπό τό κενό μνημεῖο καί διέλυσε κάθε κοσμικό ἔρεβος. Ἔκτοτε «ζωή πολιτεύεται». Ἡ χαρά καί ἡ εἰρήνη εἶναι τὸ ἀναφαίρετο δῶρο ποὺ ἄφησε ὁ Κύριος μετά τήν Ἀνάσταση στόν ἄνθρωπο. Στίς μαθήτριες καί στούς μαθητές Του, πού ἀπαρτίζουν τό «ἅγιον γένος» τῶν Χριστιανῶν.

Τό κοσμικῶν διαστάσεων γεγονός τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου τέμνει τήν ἱστορία τοῦ ἀνθρώπου, δηλαδή τήν προσωπική καί κοινωνική ἱστορία μας. Ἡ Ἀρχή τῆς ἀλλαγῆς τοῦ ἀνθρώπου ὡς προσώπου καί τῆς κοινωνίας τῶν ἀνθρώπων στηρίζεται στή σχέση ἀνθρώπου-Θεοῦ μετά τήν τριήμερο Ἀνάσταση τοῦ Σωτῆρος. Ἡ ἀλλαγή εἶναι δυνατότητα καί ἄρα ἐλπίδα. Ἡ ὑπαρξιακή, προσωπική συμμετοχή στήν ἐλπίδα ὅτι τά ἀνθρώπινα μποροῦν νά μεταβληθοῦν καί νά ἀναγεννηθοῦν, τὰ κοινωνικά νά ἀνανεωθοῦν καί νά ἀναμορφωθοῦν εἶναι τό νέο μήνυμα καί ἡ βεβαιότητα τῆς ἀλλαγῆς. Ἡ ἐλπίδα φέρνει τήν ἀλλαγή καί ἡ ἀλλαγή δυναμώνει τὴν ἐλπίδα, τήν κάθε ἐλπίδα. Ἡ πραγματοποίησή τους στήν ἀλληλοσυμπλήρωσή τους ὁδηγοῦν τὸν ἄνθρωπο στή γνησιότητά του.

Ποιά ὅμως εἶναι ἡ ἐλπίδα μας; Πολλές ἐλπίδες μποροῦν νά γεμίζουν τήν ζωή μας. Ποιός μπορεῖ νά ἀρνηθεῖ τήν πραγματικότητα τῶν ἐγκόσμιων αἰτημάτων τῆς καθημερινότητας μέσα στήν ὁποία ζοῦμε; Τά αἰτήματα γιά τό ἐγγύς καί ἀπώτερο αὔριο τῆς γενιᾶς μας. Ποιός πάλι μπορεῖ νά ὑποστηρίξει ὅτι ἔπαυσε νά μᾶς συγκινεῖ ἡ ὑπερκόσμια ἐλπίδα γιά τό ἐκτός τοῦ πεπερασμένου χωροχρόνου μέλλον μας; Τό γεγονός τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου διακηρύσσει ὅτι δέν ὑπάρχει μέλλον χωρίς παρόν καί ὅτι πραγμάτωση τῶν ἐγκόσμιων ἐλπίδων δέν μπορεῖ νά ὑπάρξει χωρίς τή μία καί μοναδική ἐλπίδα, τόν Ἀναστάντα Κύριο.

Ἀγαπητοὶ ἀδελφοὶ καὶ τέκνα ἐν Κυρίῳ.

Ὁ κόσμος καί τά ἐν κόσμῳ δὲν ἔχουν τή δύναμη νά ὑποστασιάσουν τήν ἐλπίδα μας καί νά θέσουν τό μέτρο τῆς ἀλλαγῆς στή ζωή μας. Ἡ προσπάθεια ἔγινε καί τό ἀποτέλεσμα ὄχι ἁπλά δέν μᾶς ἱκανοποίησε ἀλλά καὶ μᾶς ἄφησε μία ἀπό τίς πολλές γεύσεις θανάτου στήν ὕπαρξη μας. Ὁ Ἀββᾶς Ἰσαάκ ὁ Σύρος μᾶς εἶπε: «Τά φαινόμενα πάντα χρήζει Σταυροῦ καὶ τά νοούμενα πάντα δεῖται ταφῆς». Ἂς προσπαθήσουμε νά ἀποτελέσει τοῦτο τήν προσωπική μας συμμετοχή στά κοσμοσωτήρια πάθη τοῦ Κυρίου μας. Τότε μόνο μποροῦμε νά ἑορτάσουμε «Πάσχα Κυρίου Πάσχα» καί νά δώσουμε στούς ἑαυτούς μας τὴν εὐκαιρία νά χαροῦμε καί νά εἰρηνεύσουμε πραγματικά, νά κάνουμε τά δῶρα τοῦ Ἀναστάντος Κυρίου, τή χαρά καί τήν εἰρήνη, δῶρα προσωπικά δικά μας, καί ταυτόχρονα κατ᾽ ἐπέκταση, δῶρα τῆς κοινωνίας μέσα στήν ὁποία ζοῦμε.

Χριστὸς ἀνέστη, ἀδελφοὶ καὶ τέκνα ἐν Κυρίῳ.

Εὐχόμαστε τὸ ἀνέσπερο φῶς τῆς Ἀναστάσεως νὰ λάμψει στὶς καρδιὲς ὅλων τῶν ἀνθρώπων. Νά μᾶς γεμίσει ἐλπίδα. Νά ὑποστασιάσει τήν ἐλπίδα μας, τίς ἐλπίδες μας, σέ γνήσια κατά Θεόν ἀλλαγή τῆς ὑπάρξεως μας.

Χρόνια πολλά, εὐλογημένα καί γεμάτα ἀπό τή χάρη τοῦ Ἀναστάντος Σωτῆρος Χριστοῦ.

Ἅγιον Πάσχα τοῦ δισχιλιοστοῦ καὶ δωδεκάτου σωτηρίου ἔτους.

Διάπυρος πρὸς Χριστὸν Ἀναστάντα
εὐχέτης πάντων ὑμῶν
Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ
†Ο ΡΟΔΟΥ ΚΥΡΙΛΛΟΣ

(συνέχεια ἀπό τή σελ. 18)

τοῦ Θεοῦ. Ἐκεῖνοι, ὅμως, τὴν ἀρνοῦνται[18]. Βλασφημοῦν τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ. Καὶ πάλι, ὅμως, ὁ Ἰωάννης χωρὶς ἐκδικητικὲς τάσεις ἐκφράζει τὴ φιλάδελφη διάθεσή του μὲ μιὰ εὐδιάκριτη ἀρχὴ ἤ τακτικὴ, ποὺ ἀκολουθεῖ τρεῖς τουλάχιστον φορὲς στὴν ἔκθεση τῶν γεγονότων ποὺ περιγράφει. Πρόκειται γιὰ τὴν ἀρχὴ τῆς ἐπιβράδυνσης τῆς περιγραφῆς τῆς κρίσης.

Μὲ ἄλλα λόγια, ἐνῶ τρεῖς φορὲς φτάνει ὥς τὰ πρόθυρα τῆς κρίσης, τὴν ὁποία καὶ προαναφέρει[19], τελικὰ δὲν τὴν παρουσιάζει πλήρως. Δὲν τὴν ἐμφανίζει πραγματοποιούμενη. Στὴ θέση, ὅπου ὄφειλε νὰ ἐκτεθεῖ ἡ περιγραφὴ τῆς κρίσης, παρουσιάζονται ἤ λειτουργικές –φωτεινὲς σκηνὲς ἤ γενικὰ σκηνὲς ποὺ δὲν ἀναφέρονται ἀποκλειστικὰ στὴν κρίση.

Ἐνῶ δηλαδὴ εἶναι ἐσχατολογικὰ προσανατολισμένος ἀπωθεῖ ὁλοένα τὴ διήγηση τῆς κρίσης πρὸς τὶς ἐσχατιὲς τοῦ βιβλίου του, υἱοθετώντας, κατὰ κάποιο τρόπο, τὴ φιλάνθρωπη ἐκ μέρους τοῦ Θεοῦ ἀναβολὴ καὶ καθυστέρηση τῆς κρίσης. Θὰ ἔλεγε κανεὶς ὅτι, ὡς προφήτης, ὁ Ἰωάννης ἐνδιαφέρεται νὰ προβάλει τὴν ἀνάγκη γιὰ τὴν ἐν μετανοίᾳ πορεία τοῦ ἀνθρώπου ἐντός της ἱστορίας, παρὰ γιὰ τὴν ἴδια τὴν κρίση.

6) Ἂν καὶ εἶναι ἡγέτης μὲ διοικητικὰ δικαιώματα ἡ ἱερωσύνη του ἔχει κυρίως προφητικὴ καὶ χαρισματικὴ διάσταση. Ὁ Ἰωάννης εἶναι μὲν μιὰ πολυδύναμη ἐκκλησιαστικὴ προσωπικότητα (ἀπόστολος, προφήτης, πνευματικὸς πατέρας, ἡγέτης καὶ ὑπεύθυνος ὅλων τῶν κοινοτήτων) ἡ συμπεριφορὰ του, ὅμως, καὶ ὁ λόγος του δὲν λειτουργοῦν ὡς ἐξουσία καὶ ἰσχὺ ἀλλὰ ὡς λόγος ἀγάπης καὶ δικαιοσύνης, ὡς πράξη διακονίας καὶ προσφορᾶς. Τὸ ἱερατικὸ πρότυπο ποὺ εἰσηγεῖται διαχρονικὰ εἶναι τὸ πρότυπο τῆς προφητικῆς ἱερωσύνης· τὸ δὲ ἔργο του εἶναι ἕνα ὡραῖο καὶ ἐλπιδοφόρο «ὅραμα λατρείας, μάχης καὶ νίκης[20]».

3. Ἐπιλογικὸ συμπέρασμα

Μὲ ὅσα εἴδαμε πιὸ πάνω μιὰ ἀλήθεια ὑπογραμμίζεται: ὅτι ὁ προφήτης καὶ ἀπόστολος Ἰωάννης ἔχει βάλλει πολὺ ψηλὰ τὸν πήχη καὶ τῆς ἱερωσύνης καὶ τῆς χριστιανικῆς ζωῆς. Ἔχει ὁρίσει αὐστηρὰ κριτήρια γιὰ τὴν ἀξιολόγησή τους. Αὐτὸ θὰ πεῖ ὅτι ὁ ἱερέας στὴν Ἀποκάλυψη καλεῖται νὰ ἀνυψωθεῖ σὲ προφήτη. Νὰ γίνει φορέας μιᾶς προφητικῆς ἱερωσύνης. Μὲ προφητικὴ συνείδηση καὶ βιωτή. Μὲ προφητικὴ λαλιά. Μὲ προφητικὸ ὅραμα γιὰ τὸν κόσμο καὶ τὴν πορεία του μέσα στὴν ἱστορία. ■

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Ἀποκ. 1,10.

2. Ἡ προσεκτικὴ μελέτη τῶν ἐπιστολῶν αὐτῶν, σὲ συνδυασμὸ μὲ ἄλλα σημεῖα τῆς Ἀποκάλυψης (π.χ. 1, 5. 5,9), ὑπενθυμίζει μιὰ ξεχασμένη ἀλήθεια τῆς Βίβλου: τὸν ἱερατικὸ χαρακτῆρα τοῦ βαπτισμένου λαοῦ τοῦ Θεοῦ.

3. Τὸ ἔργο τῶν εἴκοσι τεσσάρων πρεσβυτέρων στὴν Ἀποκάλυψη ὑποδεικνύει τὴν κύρια ἀποστολὴ τῆς ἱερωσύνης ποὺ εἶναι ἡ δοξολόγηση τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ σωστὴ ἑρμηνεία τοῦ δημιουργικοῦ ἀλλὰ καὶ ἀναδημιουργικοῦ ἔργου του ποὺ συντελεῖται ἀενάως «ἐν Χριστῷ» στὸν κόσμο.

4. Ὅποιος ἐπιθυμεῖ νὰ δεῖ σφαιρικότερα κάπως τὸ θέμα τῆς ἱερωσύνης στὴν Ἀποκάλυψη μπορεῖ νὰ δεῖ στὴ μελέτη μας *Ἀποκαλύψεως Ἐξηγητικόν. Ἑρμηνευτικὰ καὶ Θεολογικὰ Μελετήματα στὴν Ἀποκάλυψη τοῦ Ἰωάννη*, Θεσσαλονίκη 2011, τὴν ἑνότητα «Πρότυπα ἱερατικῆς διακονίας στὴν Ἀποκάλυψη τοῦ Ἰωάννη» σ. 205-246.

5. Ἐνδεικτικὰ βλ. τὴ σχετικὴ συζήτηση στὸ Ι. Δ. Καραβιδόπουλος, *Εἰσαγωγὴ στὴν Καινὴ Διαθήκη*, Θεσσαλονίκη 2007, 362-364 καὶ U. Schnelle, *Einleitung in das Neue Testament*, Göttingen 20055, 558-562.

6. Ἀποκ. 1,17.

7. Ἀποκ. 1,10.

8. Α΄ Κορ. 5,3.

9. Βλ. M. H. Shefpherd, *The Paschal Liturgy and the Apocalypse*, London and Richmond 1960.

10. Μία ἐνδιαφέρουσα προσέγγιση τοῦ ἐπεισοδίου μπορεῖ νὰ δεῖ κανεὶς στὴν εἰσήγηση τοῦ καθ. Μιλτ. Κωνσταντίνου μὲ τίτλο : «Βιβλιοφαγία στὸν Ἰεζεκιὴλ καὶ τὴν Ἀποκάλυψη» στό: *1900ετηρίς τῆς Ἀποκαλύψεως Ἰωάννου, Πρακτικὰ Διεθνοῦς Διεπιστημονικοῦ Συμποσίου* (Ἀθῆναι–Πάτμος, 17-26 Σεπτεμβρίου 1995, Ἀθῆνα 1999. σ. 701-709 καὶ στὴ μελέτη τοῦ καθ. M. Z. Κοπιδάκη μὲ τίτλο: «Ἡ πικρία τῆς γνώσης (Ἰωάννου, Ἀποκάλυψις 10,8-11)» στὸ συλλογικὸ τόμο: *Τὰ ἐσόμενα, ἡ ἀγωνία τῆς πρόγνωσης τοὺς πρώτους χριστιανικοὺς αἰῶνες*, Ἀθῆνα 1990, σ. 27-41.

11. Ἀποκ. 1,9.

12. Βλ. Ἀποκ. 5,1-5.

13. Ἀποκ. 4,1.

14. Βλ. τὴν ἐνδιαφέρουσα μελέτη τοῦ καθ. Ἰω. Καραβιδόπουλου μὲ τίτλο : «Ἡ πρὸς Φιλιππησίους ἐπιστολὴ τοῦ Ἀπ. Παύλου, μία ἐπιστολὴ ἀπὸ τὰ δεσμὰ» στό: *Βιβλικὲς Μελέτες Β΄*, Θεσσαλονίκη 2000, σ. 239-256.

15. Γιὰ τὸ μέτωπο κατὰ τῆς Ρωμαϊκῆς ἐξουσίας στὴν Ἀποκάλυψη τοῦ Ἰωάννη βλ. στὴ μελέτη μας *Λειτουργικὲς σκηνὲς καὶ ὕμνοι στὴν Ἀποκάλυψη τοῦ Ἰωάννη*, Θεσσαλονίκη 20062, 341-354.

16. Γιὰ τὸ Ἰουδαϊκὸ μέτωπο στὴν Ἀποκάλυψη τοῦ Ἰωάννη βλ. τὴ μελέτη μας μὲ τίτλο. *«Ἡ Ἀποκάλυψη τοῦ Ἰωάννη ἔναντι τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ»* στὸν χαριστήριο τόμο πρὸς τιμὴν τοῦ Παναγιωτάτου Μητροπ. Θεσσαλονίκης Ἀνθίμου μὲ τίτλο: *Κήρυγμα καὶ Εὐχαριστία*, Ἀθῆνα 2009, σ. 77-92.

17. Γιὰ τὸ μέτωπο αὐτὸ βλ. στὴν μνημονευθεῖσα μελέτη μας *Ἀποκαλύψεως Ἐξηγητικόν* …. τὴν ἑνότητα «ὁ ἀντιγνωστικὸς χαρακτῆρας…», σ.103-132..

18. Ἀποκ. 9,20.21.16,8.10.11.21.

19. Μετὰ τὸ Ἀποκ. 6,17 περιμένει κανεὶς στὸ κεφ. 7 τὴν πλήρη περιγραφὴ τῆς μέλλουσας κρίσης. Ἀντὶ αὐτῆς παρακολουθοῦμε τὴ σφράγιση τῶν ἑκατὸν σαράντα χιλιάδων ἐκλεκτῶν, τὶς λειτουργικὲς σκηνὲς καὶ τοὺς ὕμνους ποὺ ἄδονται στὸν οὐρανό. Τὸ ἴδιο ἰσχύει σὲ ὅ,τι ἀκολουθεῖ τὰ Ἀποκ. 9,21 καὶ 16,21.

20. Ἀνάπτυξη αὐτοῦ του τρίπτυχου (μὲ τὸν ἴδιο τίτλο) βλ. στὸ πολὺ ἐνδιαφέρον ἄρθρο τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀμερικῆς κ. Δημητρίου Τρακατέλη στὸ *Τιμητικὸν ἀφιέρωμα εἰς τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Ὕδρας Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης Ἱερόθεον, ἐπὶ τῇ συμπληρώσει τριακονταετοῦς ποιμαντορίας* (1967-1997), Ὕδρα 1997, σ. 145-159.

Λεκτική ἐπιθετικότητα:
Ἡ πιό διαδομένη μορφή ἐκδήλωσης τῆς ἐπιθετικότητας

τῆς Παρασκευῆς Μαντικοῦ, ἐκπαιδευτικοῦ

Ἡ ἐπιθετικότητα μπορεῖ νά διακριθεῖ σέ τρεῖς γενικές κατηγορίες: τήν παρορμητική, τήν ἐχθρική καί τή συντελεστική ἐπιθετικότητα. Ἡ παρορμητική ἤ ἐκφραστική ἐπιθετικότητα ἔχει ἀψιθυμική μορφή, σύντομη διάρκεια καί δέν ἔχει κάποιο συγκεκριμένο στόχο. Ἀπ' αὐτή τή μορφή συμπεριφορᾶς ἀπουσιάζει ἡ σκοπιμότητα τοῦ ἐπιτιθέμενου νά βλάψει τό στόχο. Ἡ ἐχθρική ἐπιθετικότητα ἔχει ὡς στόχο νά προκαλέσει βλάβη στό θύμα, ἀλλά εἶναι φορές πού δέν ἔχει ἐπιθετικό σκοπό. Στοχεύει στήν ἀποκατάσταση τοῦ αὐτοσυναισθήματος, πού ἔχει πληγωθεῖ. Ἡ συντελεστική ἐπιθετικότητα (κοινωνική καί ἀντικοινωνική) δέν ἔχει ἐπιθετικούς στόχους παρόλο πού τό θύμα βλάπτεται[1].

Λεκτική ἐπιθετικότητα

Ἡ λεκτική ἐπιθετικότητα ἀποτελεῖ τήν πιό διαδεδομένη μορφή ἐκδήλωσης τῆς ἐπιθετικότητας. Ὅλα τά παιδιά ἐκφράζουν κάποιο εἶδος ἐπιθετικότητας, πού ἡ μορφή της καί ἡ συχνότητά της καθώς αὐτά μεγαλώνουν, μεταβάλλονται. Ὅταν σέ ἡλικία δυό ἤ τριῶν χρόνων τά παιδιά ἐκνευριστοῦν ἤ νιώσουν ματαίωση, πετοῦν ἀντικείμενα ἤ χτυποῦν τό παιδί μέ τό ὁποῖο συγκρούονται. Μέ τήν ἀνάπτυξη τῶν γλωσσικῶν τους δεξιοτήτων, παρατηροῦμε μία στροφή πρός τή λεκτική ἐπιθετικότητα. Πειράζουν τό ἕνα τό ἄλλο, κοροϊδεύουν ἤ βρίζουν. Μετά τά τέσσερα χρόνια ἡ λεκτική ἐπιθετικότητα αὐξάνεται, ὑπερκαλύπτει τή σωματική στοχεύει νά βλάψει καί τίς περισσότερες φορές νά πληγώσει τά συναισθήματα τοῦ ἄλλου.

Μορφές λεκτικῆς ἐπιθετικότητας

Οἱ ὕβρεις (ἀπρεπεῖς ἐκφράσεις οἱ ὁποῖες προσβάλλουν τήν τιμή καί τήν ἀξιοπρέπεια κάποιου), οἱ κατάρες (εὐχές νά πάθει κανείς κάτι κακό), οἱ διαπληκτισμοί (καβγάδες, φιλονικίες), ὁ σαρκασμός (χαιρέκακη εἰρωνεία, χλευασμός), ἡ περιφρόνηση (ἀπόδοση μειωμένης σημασίας καί ἀξίας σέ κάποιον, καταφρόνηση), ἡ εἰρωνεία, τά ὑπονοούμενα, καί οἱ ψευδεῖς διαδόσεις, ἀποτελοῦν μερικές ἀπό τίς πιό γνωστές μορφές λεκτικῆς ἐπιθετικότητας. Σύμφωνα μέ ψυχαναλυτικές μελέτες ὡς «μεταφρασμένες» μορφές ἐπιθετικότητας λαμβάνονται καί τό «ἀθῶο» πείραγμα ἤ τό ἀνώδυνο ἐπιφανειακά χιοῦμορ. Ἄν καί αὐτή ἡ μορφή ἐπιθετικότητας θεωρεῖται ὡς ἠπιότερη ἔκφραση τῆς ἐπιθετικῆς συμπεριφορᾶς, ἀφοῦ δέ θέτει σέ κίνδυνο τή σωματική ἀκεραιότητα τοῦ ἀτόμου-στόχου, πολύ συχνά προκαλεῖ καί τή φυσική ἐπιθετικότητα. Μία ὕπουλη μορφή λεκτικῆς ἐπιθετικότητας εἶναι ὁ ἔμμεσος ἐκφοβισμός πού χαρακτηρίζεται ἀπό τήν καλυμμένη φύση του, τή χρήση καί ἀνάμειξη τρίτων προσώπων καί περιλαμβάνει τό κουτσομπολιό, τή διαρροή ἄσχημων φημῶν, τήν κοινωνική ἀπομόνωση. Λεκτική ἐπιθετικότητα εἶναι καί ἡ βλασφημία. Εἶναι ἡ ἀνάμειξη τοῦ ἁγίου, τοῦ ἁγιότατου ὀνόματος τοῦ Θεοῦ, τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, τῆς Παναγίας μας, τοῦ Τιμίου Σταυροῦ καί τῶν Ἁγίων της ἐκκλησίας μας μέ βρωμερές λέξεις καί αἰσχρές ἐκφράσεις, πού δέν τολμᾶ ἄνθρωπος νά τίς ξεστομίσει γιά ἕνα κοινό συνάνθρωπό του καί γιά τόν πιό τιποτένιο καί κακό καί ἀνυπόληπτο ἄνθρωπο. Ἡ βλασφημία εἶναι ἔκφραση μίσους κατά τοῦ Θεοῦ, εἶναι ἀποτέλεσμα βρώμικης καρδιᾶς καί χαρακτηρίζει πονηρή ψυχή. Ὁ ἄνθρωπος πού ἐπιτίθεται λεκτικά ἔχει πρόβλημα ἐπικοινωνίας μέ τούς ἀνθρώπους. Ὁ ἄνθρωπος πού βλασφημεῖ ἔχει βαθιά στήν ψυχή του πρόβλημα ἐπικοινωνίας μέ τό Θεό[2].

Λόγοι πού εὐνοοῦν τή λεκτική ἐπιθετικότητα.

Οἰκογενειακές ἐπιδράσεις: γονική ἀπόρριψη, ἐχθρική καί ἀσταθής συμπεριφορά.

Ἐξωοικογενειακές ἐπιδράσεις: ἡ περιφρόνηση πού ὑφίστανται τά παιδιά καί οἱ ἔφηβοι ἀπό τήν παρέα, ἡ ἀνεπαρκής ἐπιχειρηματολογική τους ἱκανότητα, ἡ παρακολούθηση βίαιων προγραμμάτων στήν τηλεόραση.

Τά ἀποτελέσματα τῆς λεκτικῆς ἐπιθετικότητας εἶναι ὅλα ἀρνητικά σύμφωνα μέ ἔρευνες καί ἡ ἴδια εἶναι ἕνα καταστρεπτικό γνώρισμα συμπεριφορᾶς.

Λεκτική ἐπιθετικότητα καί φύλο

Στήν προσχολική ἡλικία τά ἀγόρια ἔχουν περισσότερες πιθανότητες ἐμπλοκῆς σέ περιστατικά

ἐπιθετικότητας (ὡς θύματα καί ὡς θύτες) συγκριτικά μέ τά κορίτσια. Σέ ἔρευνα τῶν Pateraki καί Houndoumadi σέ μαθητές σχολικῆς ἡλικίας τῆς Ἀθήνας βρέθηκε ὅτι τά ἀγόρια δέχτηκαν ἀλλά καί συμμετεῖχαν περισσότερες φορές σέ πράξεις ἐκφοβισμοῦ σέ σχέση μέ τά κορίτσια, χρησιμοποιώντας κυρίως τή σωματική βία, ἐνῶ τά κορίτσια τή λεκτική καί τόν ἔμμεσο ἐκφοβισμό. Παρόμοια ἀποτελέσματα βρέθηκαν σέ ἔρευνα μέ μαθητές δευτεροβάθμιας ἐκπαίδευσης.Τά ἀγόρια στήν ἐφηβεία εἶναι πιό εὐάλωτα στό στρές καί τό ἐξωτερικεύουν ἐπιδεικνύοντας ἐπιθετικότητα ἡ ὁποία στρέφεται κυρίως πρός τά ἄλλα ἀγόρια μέσα ἀπό βίαιες πράξεις. Ἀντίθετα, τά κορίτσια τῆς ἴδιας ἡλικίας ἐσωτερικεύουν τό θυμό τους καί καταφεύγουν στή λεκτική ἐπιθετικότητα λόγω ἔλλειψης σωματικῆς δύναμης. Μέ τήν αὔξηση τῆς ἡλικίας καί τά ἀγόρια καταφεύγουν στή λεκτική καί ἔμμεση ἐπιθετικότητα, ὅπως τά κορίτσια. Οἱ διαφορές ἐκδήλωσης ἐπιθετικότητας μεταξύ ἀγοριῶν καί κοριτσιῶν ὀφείλονται σέ βιολογικούς (γενετικούς) παράγοντες καί σέ πολιτισμικούς-κοινωνικούς (ἐπιδράσεις ἀπό γονεῖς, σχολεῖο, Ἐκκλησία, κοινωνία)[3]. Εἶναι ἀλήθεια ὅτι ἡ κοινωνία ἀποδοκιμάζει λιγότερο τήν ἀντίστοιχη ἐπιθετική συμπεριφορά τῶν ἀγοριῶν ἀπ' ὅτι τῶν κοριτσιῶν. Ὁρισμένοι ἐκπαιδευτικοί διαφοροποιοῦν τή συμπεριφορά τους ἀνάλογα μέ τό φύλο τῶν μαθητῶν. Οἱ μαθητές τοῦ Γυμνασίου δέχονται μεγαλύτερη ἐπιθετικότητα ἀπό τούς καθηγητές, στήν ὁποία ἀντιδροῦν μέ ἀνάλογες συμπεριφορές. Τά κορίτσια, λόγω ὑψηλότερων ἀκαδημαϊκῶν ἐπιδόσεων καί κινήτρων μάθησης, παρουσιάζουν λιγότερα προβλήματα ἀντικοινωνικῆς συμπεριφορᾶς στό σχολεῖο. Προσαρμόζονται εὐκολότερα καί καλύτερα γεγονός πού ἐπηρεάζει καί τή συμπεριφορά τους σέ συμμαθητές καί ἐκπαιδευτικούς.

Συμβουλές γιά ν' ἀντιμετωπίσουμε προσβολές καί κοροϊδίες

Πολλά παιδιά προσβάλλουν ἤ παρενοχλοῦν ἐπειδή ἀποτελοῦν τά ἴδια ἀντικείμενο πειραγμάτων καί κοροϊδιῶν. Αἰσθάνονται ἀνίσχυρα καί ἀναζητοῦν τρόπους γιά νά νιώσουν πιό δυνατά στό σχολεῖο ἤ ὅταν εἶναι μέ τήν παρέα τους. Συχνά ἐπιτίθενται σέ συμμαθητές τους πού εἶναι ἐξυπνότεροι, πλουσιότεροι ἤ ἔχουν ὡραιότερα παιχνίδια, ἐπειδή ζηλεύουν. Τά παιδιά καί οἱ ἔφηβοι πού προσβάλλουν καί κοροϊδεύουν δέν ἀγαποῦν τόν ἑαυτό τους. Ἐκτονώνουν τό θυμό τούς προσβάλλοντας καί παρενοχλώντας συμμαθητές καί φίλους. Οἱ παρακάτω συμβουλές θά μᾶς βοηθήσουν νά ἀντιμετωπίσουμε τό πρόβλημα.

- Φροντίζουμε νά φαινόμαστε ἤρεμοι καί σίγουροι γιά τόν ἑαυτό μας.
- Ἄν μποροῦμε ἀγνοοῦμε αὐτόν πού μας ἐπιτίθεται λεκτικά. Ἄν δείξουμε ὅτι δέν ἀναστατωνόμαστε τό πιθανότερο εἶναι νά μᾶς ἀφήσουν ἥσυχους.
- Ἀπομακρυνόμαστε. Ἄν κάποιοι ἔχουν ὄρεξη γιά καβγά δέ σημαίνει ὅτι εἴμαστε ἀναγκασμένοι νά παραμείνουμε στήν ἴδια θέση ὡς στόχος τοῦ ἐπιτιθέμενου.
- Προσπαθοῦμε νά μή μένουμε μόνοι. Οἱ τύποι πού ἐπιτίθενται λεκτικά εἶναι συνήθως θρασύδειλοι. Κάνουν ἐπιθέσεις μόνο, ὅταν ξέρουν ὅτι θά νικήσουν. Ἄν εἴμαστε μαζί μέ τήν παρέα μας εἶναι πολύ πιθανό νά μή μας ἐνοχλήσουν.
- Ζητοῦμε βοήθεια ἀπό ἕναν ἐνήλικο πού ἐμπιστευόμαστε. Οἱ θρασύδειλοι θύτες μᾶς θέλουν νά κρατᾶμε τό στόμα μας κλειστό. Συζητώντας τό πρόβλημα δηλώνουμε ὅτι ἀρνούμαστε νά παίξουμε τό παιχνίδι τους καί ἀποδεικνύουμε ὅτι εἴμαστε δυνατοί.
- Σημειώνουμε ὅσα μᾶς συμβαίνουν –ἀποφεύγοντας τίς ὑπερβολές– σ' ἕνα ἡμερολόγιο. Ὅταν ἀποφασίσουμε ν' ἀπευθυνθοῦμε σέ ἐνήλικες (γονεῖς, καθηγητές, ἀστυνομία) ν' ἀναφερθοῦμε σέ συγκεκριμένα γεγονότα[4].
- Ὅταν βλέπουμε ἄλλους νά δέχονται προσβολές καί ἐπιθέσεις γινόμαστε φίλοι μέ τά «θύματα» καί τά συμβουλεύουμε ἀνάλογα. Μπορεῖ αὐτά τά παιδιά – στόχοι νά μή σημαίνουν τίποτα γιά μᾶς. Μπορεῖ ὅμως μέ τή δική μας προσπάθεια ν' ἀλλάξει ὁλόκληρη ἡ ζωή παιδιῶν ἤ φίλων πού νιώθουν μόνοι καί φοβισμένοι. ■

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Αἰκατερίνη Σουσαμίδου – Καραμπέρη, Σοφία Βαβέτση – Τσιβίκη, *«Γονεῖς καί ἐκπαιδευτικοί ἀντιμέτωποι μέ τήν ἐπιθετικότητα τῶν παιδιῶν καί τῶν ἐφήβων»*, ἐκδόσεις University Studio Press, Θεσσαλονίκη 2011, σελ. 42, 43.
2. Ἁγίου Νεκταρίου Μητροπολίτου Πενταπόλεως, *«Λόγος περί βλασφημίας»*, ἐκδόσεις Σκοπόν τοῦ Λόγου, Αἴγινα 2010, σελ. 3, 4, 6.
3. Ἄν. Χουντουμάδη, *«Παιδιά καί γονεῖς στό ξεκίνημα μίας σχέσης»*, ἐκδόσεις Ἑλληνικά Γράμματα, Ἀθήνα 1996, σελ. 303-305.
4. Andrew Matthews, *«Ἄκου τήν καρδιά τοῦ ἐφήβου»*, ἐκδόσεις Διόπτρα, Ἀθήνα 2007, σελ.60, 62.

Σχοινιασθήκαμε;

τοῦ Πρωτ. Εὐαγγέλου Παχυγιαννάκη

Σέ ὅλες τίς ἐποχές, ὅσοι συντηροῦμε ἀκόμη βιώματα καί μνῆμες ἀπό ἀναγνώσματα, ὅπως ἐκεῖνα τοῦ Παπαδιαμάντη, ἔρχονται καί μᾶς κρατοῦνε συντροφιά οἱ ἥρωές τους, πού διατηροῦνε ὅλη τή ζωντάνια μιᾶς ἐποχῆς, πού δέν χάθηκε. Μπορεῖ νά ἄλλαξαν τά σκηνικά, ἡ σκηνογραφία, ὅμως συνεχίζει νά τροφοδοτεῖται ὁ στοχασμός μας, ἀφοῦ τά τοπία, ἡ φύση μέ τά μαγευτικά ἀκρογιάλια καί τίς ὄμορφες βουνοκορφές, τά ὄρη τά παραθαλάσσια τ' ἀνερχόμενα ἀποτόμως διά κρημνώδους ἀκτῆς... εἶναι παρόντα, ἔστω καί ἄν λιγοστεύει τό πράσινο κι ἐμεῖς ἀπομακρυνόμαστε ἀπό τίς συνήθειες τῶν ἀγραυλούντων αἰπόλων.

Τώρα, στήν ἀλλαγή τῆς ἐποχῆς, πῆρα πάλι κοντά μου ἕνα ἀπό τούς σκονισμένους τόμους τῶν Ἁπάντων τοῦ κοσμοκαλόγερου καί ξαναδιάβασα τό γνωστό διήγημα: *Ὄνειρο στό κύμα*. Ποιός εἶπε πώς ὁ Παπαδιαμάντης δέν εἶναι σύγχρονος; Συγχρονότατος εἶναι στίς ἠθογραφικές περιγραφές του καί ὠφελιμότατος γι' αὐτούς πού διατηροῦνε ἀκόμη εὐαισθησίες, πού δέν τίς ξέρανε ὁ λίβας τοῦ παγκοσμιοποιημένου ἀλαλούμ, ἤ δέν τούς σάρωσε ὁ ἄμυαλος μοντερνισμός τῶν κουλτουριάρηδων, πού μέ δαιμονική φρενίτιδα προσπαθοῦν νά ἀφανίσουν κάθε πνευματική ἰκμάδα τοῦ νεοέλληνα, ξεκινώντας ἀπό τήν παιδεία καί φθάνοντας ὥς τήν πολιτική καί τή δημοκοπική φλυαρία τοῦ καφενείου καί τῆς πιάτσας.

Ὁ ἥρωας τοῦ διηγήματος ἀναπολεῖ: *«Ἤμην πτωχόν βοσκόπουλο εἰς τά ὄρη. Δεκαοκτώ ἐτῶν καί δέν ἤξευρα ἀκόμη ἄλφα...Ἤμην ὡραῖος ἔφηβος, κι ἔβλεπα τό πρωΐμως στρυφνόν, ἡλιοκαές πρόσωπόν μου νά γυαλίζεται εἰς τά ρυάκια καί εἰς τάς βρύσεις... Χωρίς νά τό ἠξεύρω ἤμην εὐτυχής...»*. Ἀκούοντας κανείς αὐτόν τόν παπαδιαμάντιο ἥρωα αὐτολοιδωρούμενο, βλέπει ἀμέσως ξεκάθαρα τίς γενιές τῆς Μεταπολίτευσης, μεταλλαγμένες, πού ἄφησαν τήν ὁμορφιά τῆς ζωῆς στήν πανώρια φύση, τόν καθαρό ἀέρα, τό δροσερό νερό σέ κάποιο ριζοχώρι κι ἦρθαν νά μάθουν γράμματα ἤ νά δουλέψουν γκαρσόνια σέ κάποια τουριστική μονάδα.

Ἀκόμη κι αὐτοί, πού πέρα ἀπό τήν ἀλφαβήτα σπούδασαν κάποια ἐπιστήμη κι αὐτονομήθηκαν σέ κάποιο ἀξίωμα ἤ δουλεύουν σέ κάνα γραφεῖο, ὅπως ὁ ἥρωας τοῦ διηγήματος πού σπούδασε δικηγόρος, καί ὁ ὁποῖος δέν περιγράφει ἁπλῶς τήν μετεξελικτική του πορεία, ἀλλά νοσταλγεῖ τήν πρωτινή του νεανική ἀθωότητα, τήν ἀνέμελη ζωή τοῦ χωριοῦ, τοῦ εὐγενοῦς καί ἐλεύθερου νέου μέσα στήν ἀμάθεια καί τόν πρωτογονισμό του, κατέληξε ὅμως νά σαρκάζει τήν τωρινή του ζωή καί νά γεύεται «τήν κατήφεια τοῦ ἀποξενωμένου μισθωτοῦ», βλέπουν ὁ καθένας τή διάψευση τῶν προσδοκιῶν του κι αἰσθάνεται φτωχός, ἡττημένος, ἄπραγος, δοῦλος. Ἀκόμη καί στίς δεκαετίες τοῦ '70 καί τοῦ '80 ἡ ἀθωότητα ἔμοιαζε μέ τήν ἐποχή τοῦ Παπαδιαμάντη, ἔτσι, πού μποροῦσε κανείς νά πεῖ: *«Χωρίς νά τό ἠξεύρω ἤμην εὐτυχής...»*.

Τώρα, «Καθώς ὁ σκύλος, ὁ δεμένος μέ πολύ κοντόν σχοινίον εἰς τήν αὐλήν τοῦ αὐθέντου του, δέν ἠμπορεῖ νά γαυγίζῃ οὔτε νά δαγκάσῃ ἔξω ἀπό τήν ἀκτίνα καί τό τόξον τά ὁποῖα διαγράφει τό κοντόν σχοινίον, παρομοίως κι ἐγώ δέν δύναμαι οὔτε νά εἴπω, οὔτε νά πράξω τίποτε περισσότερον παρ' ὅσον μοῦ ἐπιτρέπει ἡ στενή δικαιοδοσία, τήν ὁποίαν ἔχω εἰς τό γραφεῖον τοῦ προϊσταμένου μου», σκέπτεται ὁ ἥρωάς μας καί ἀναπολεῖ: «Ἡ τελευταία χρονιά πού ἤμην ἀκόμη φυσικός ἄνθρωπος ἦτον τό θέρος ἐκεῖνο τοῦ ἔτους 19... Ἤμην ὡραῖος ἔφηβος, καστανόμαλλος βοσκός κι ἔβοσκα τάς αἴγας τῆς Μονῆς τοῦ Εὐαγγελισμοῦ εἰς τά ὄρη τά παραθαλάσσια...».

Ἄλλαξαν οἱ ἄνθρωποι, ἄλλαξαν κι οἱ καιροί. Ξεχάσαμε τό χωριό τῆς καταγωγῆς μας κι ὅταν κάποτε τό θυμόμαστε καί τό ἐπισκεπτόμαστε τό βρίσκομε ἀλλαγμένο κι αὐτό. Δέν τό ἀναγνωρίζομε. Οὔτε τό μικρό λιμανάκι πού τό περνούσαμε μακροβούτι, οὔτε τό καφενεῖο τοῦ Πετρογιώργη, μέ τήν παροιμιώδη ἀνθρώπινη διαχυτικότητα. Ἀκόμη κι οἱ μαγατζέδες πουλήθηκαν στό λιμάνι κι ἔγιναν καφετέριες καί τά παλιά γνώριμα σπίτια στό χωριό ἄλλαξαν νοικοκύρηδες καί δέν βρίσκεις ἄνθρωπο ν' ἀνταλλάξεις μία κουβέντα στή γλώσσα σου.

Καί «ὅταν ἐνθυμοῦμαι τό κοντόν ἐκεῖνο σχοινίον, ἀπό τό ὁποῖον ἐσχοινιάσθη κι ἐπνίγη ἡ Μοσχούλα, ἡ κατσίκα μου, καί ἀναλογίζομαι τό ἄλλον σχοινίον τῆς παραβολῆς, μέ τό ὁποῖον εἶναι δεμένος ὁ σκύλος εἰς τήν αὐλήν τοῦ αὐθέντου του, διαπορῶ μέσα μου, ἄν τά δύο δέν εἶχαν μεγάλην συγγένειαν, καί ἄν δέν ἦσαν ὡς "σχοινίασμα κληρονομίας" δι' ἐμέ...», ἀποφαίνεται ὁ παπαδιαμαντικός ἀφηγητής. Μ' αὐτές τίς σκέψεις μᾶς ὠθεῖ ὁ Παπαδιαμάντης νά νοσταλγήσομε «τόν φυσικόν ἄνθρωπον», μήπως τόν ξαναβροῦμε τουλάχιστον στά πρόσωπα τῶν παιδιῶν μας, γιατί ἐμεῖς μᾶλλον σχοινιασθήκαμε! ■

Τιμήθηκε ἡ μνήμη τοῦ μακαριστοῦ Πρωτοσυγκέλλου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ρόδου κυροῦ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΘΕΟΔΩΡΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

Δισήμερες ἐπετειακές ἐκδηλώσεις στή μνήμη τοῦ ἀειμνήστου σέ κλῆρο καί λαό Πρωτοσυγκέλλου καί Ἀρχιμανδρίτου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου π. Ἀλεξάνδρου Θεοδωρακοπούλου, πραγματοποιήθηκαν στίς 29 & 31 Ἰανουαρίου 2012.

Οἱ ἐκδηλώσεις ἔγιναν γιά τή συμπλήρωση 30 χρόνων ἀπό τήν κοίμηση τοῦ μακαριστοῦ Ἀλεξάνδρου, πρώτου ἐφημέριου καί προϊσταμένου τοῦ καθεδρικοῦ ναοῦ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου. Ὑπεύθυνος τῶν ἐκδηλώσεων ἦταν ὁ πρωτοπρεσβύτερος Κυριάκος Μανέττας, ἐκπαιδευτικός καί ἐφημέριος τοῦ Ἱεροῦ Ναϋδρίου Ἁγίας Εἰρήνης καί Τριῶν Ἱεραρχῶν τοῦ Πανεπιστημίου Αἰγαίου. Ἀρχές, κληρικοί καί πολύς κόσμος τίμησαν μέ τήν παρουσία τους τίς ἐκδηλώσεις.

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ρόδου κ. Κύριλλος χοροστάτησε στό μνημόσυνο πού ἔγινε στό Ναΰδριο τῆς Ἁγίας Εἰρήνης στίς 29 Ἰανουαρίου 2012.

Λόγο ἐκφώνησε ἡ λογοτέχνις-ποιήτρια κ. Γεωργία Καρδούλια-Τσουρουνάκη γιά τήν ζωή καί τό ἔργο τοῦ π. Ἀλεξάνδρου. Τόν παραθέτουμε ὡς δεῖγμα ἀφοσίωσης, τιμῆς καί ἀναγνώρισης:

«Σεβασμιώτατε Δέσποτα Μητροπολίτα Ρόδου, εὐσεβεῖς πατέρες, εὐλαβέστατοι ἱεροψάλτες, ἐπίσημοι τοπικοί φορεῖς, ἀγαπητοί ἐν Χριστῷ ἀδελφοί καί συνδαιτυμόνες τοῦ Δόρατος τῶν Φώτων τῆς σημερινῆς Συνάξεως.

Μέ ἰδιαίτερη συγκίνηση θά ἤθελα νά ἐκφράσω ἐκ βαθέων τίς εὐχαριστίες μου στόν ἀκάματο π. Κυριάκο Μανέττα γιά τήν τιμή στήν μετριότητά μου νά συνοδοιπορήσω μαζί σας στό ὁδοιπορικό μνήμης, τιμῆς καί ὀφειλῆς ἕνεκεν στόν Ἀλέξανδρο Θεοδωρακόπουλο, Ἀρχιμανδρίτη τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, Πρωτοσύγκελλο Ρόδου, γιά τά 30 χρόνια ἀπό τήν κοίμησή του.

Ἴσως δέν εἶναι τυχαῖο τό γεγονός ὅτι συμπίπτει ἡ ἡμερομηνία τῆς ἀποδημίας του (31 Ἰανουαρίου 1982) μέ τήν χειροτονία τοῦ π. Κυριάκου. Ἡ ἀπόδοση τιμῆς στή μνήμη τῶν κεκοιμημένων μας εἶναι χαρακτηριστικό γνώρισμα ἠθικῆς ἀρχῆς καί περίσσευμα ἀρετῆς τῆς ἑλληνορθόδοξης συνείδησης καί παιδείας, δρομοδείκτης ἀκατάλυτης ἀξίας.

Ὁ Ἀλέξανδρος Θεοδωρακόπουλος, γαλουχημένος μέ τά θεῖα καί ὑπερκόσμια νάματα τῆς χριστιανικῆς πίστεως, πίστεψε πώς τό «πῦρ» τῆς ζωῆς εἶναι ἡ προσευχή. *«Ὁ Θεός κατέρχεται εἰς τήν ψυχή ἡ ὁποία προσεύχεται καί ὁ νοῦς ἀνεβαίνει πρός τόν Θεό»* ὅπως λέει ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός.

Πεπυρωμένη ἡ ψυχή του ἀπ' τήν ἄσβεστη δάδα τῆς θείας Χάριτος, ἡ ὁποία ὑπῆρξε ἡ πυξίδα πού τόν ὁδήγησε στή λεωφόρο τῆς ἱερωσύνης καί ὑπηρέτησε μέ πιστή διακονία καί γόνιμο στοχασμό, σεβόμενος τά θέσφατα τῶν θείων ἐντολῶν.

Ἀδιαλείπτως ὁμολογοῦσε ὅτι ἡ πεπιστευμένη διακονία του ἦταν ἔργο τῆς «θείας Πρόνοιας» δεδομένου ὅτι ὅλα συντελοῦνταν κατά τόν ἱερό Χρυσόστομο μέ τήν ἄνωθεν «ροπή» τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, διότι *«Ἄνευ γάρ τῆς θείας ροπῆς οὐκ ἄν τι τῶν ἀγαθῶν εἰς τάς ἡμετέρας ἔλθῃ ψυχάς»*.

Ἕνας ἀκάματος τοῦ Χριστοῦ στρατιώτης, ἄγρυπνος φρουρός στίς ἐπάλξεις τοῦ θεόκτιστου φρουρίου τῆς Ὀρθοδοξίας. Μεστός ἀπό ἀγάπη, ὑπακοή καί ἔφεση πρός τό καλό, χωρίς βλέψεις ἐπιγείου ἀξιώματος ἐπραγματοποίησε τόν «ἀγαθόν ἄνδρα». Μαχόμενος κληρικός μέ ὑψηλό τό φρόνημα τῶν ἀξιῶν καί τῶν παραδόσεων ἔδινε καθημερινά μέ περίσσευμα ψυχῆς τόν εὐγενικό του ἀγώνα στήν ὑπηρεσία τῶν συνανθρώπων του. Ἰδιαίτερα ἐλεήμων, προσπαθοῦσε νά βοηθάει τούς ἀδυνάτους καί νά τούς ἐνισχύει μέ κορυφαία ἀρχή του τή διάκριση. Μειλίχιος μέ εὐγένεια καταφανῆ, ἀξιοσέβαστη μορφή ἱερωμένου.

Ὁ Ἀπόστολος (κατά κόσμο) Θεοδωρακόπουλος γεννήθηκε στήν Ἀθήνα. Ἀπό πολύ νωρίς δοκιμάστηκε μέ τό θάνατο τῆς μητέρας του Ἰφιγένειας (οἰκοκυρά) καί ἀργότερα, ὅταν ὁ πατέρας του ξαναπαντρεύτηκε, ἔζησε κοντά στή θεία του Ἑλένη Γιατραπᾶ στήν Ἀθήνα. Ἤδη φοιτητής τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς καί τῆς Νομικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν, πού ὅμως δέν τελείωσε λόγῳ τῆς ἀσθένειάς του, βοηθοῦσε ὡς «παπαδάκι» τόν ὑπηρετοῦντα τότε στόν Πανεπιστημιακό Ναό τῶν Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου – Καπνικέρα, Ἀρχιμανδρίτη Σπυρίδωνα Συνοδινό (1938-1945) μετέπειτα Μητροπολίτη Ρόδου.

Στίς 4 Ἀπριλίου 1943 χειροτονεῖται διάκονος

ἀπό τόν Μητροπολίτη Βεροίας-Ναούσης Ἀλέξανδρο στήν Ἀθήνα καί παίρνει τό ὄνομα Ἀλέξανδρος.

Τό Νοέμβριο τοῦ 1945 ἀκολουθεῖ τόν Σπυρίδωνα, ὅταν ἔγινε βοηθός ἐπίσκοπος τοῦ Θεσσαλονίκης Γενναδίου, μέ τίτλο «Ἀπαμείας», ὅπου ὑπηρετεῖ καί ἐδῶ τόν Γέροντα Σπυρίδωνα.

Τό 1952 χειροτονεῖται πρεσβύτερος στή Ρόδο ἀπό τό Μητροπολίτη Ρόδου Σπυρίδωνα καί τήν ἴδια ἡμέρα τοῦ ἀπονέμεται τό ὀφίκιο τοῦ Ἀρχιμανδρίτου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου καί τοποθετεῖται ἐπίσημα Πρωτοσύγκελλος Ρόδου ἀπό τό 1956-1982.

Ὑπηρετεῖ ὡς Ἡγούμενος τῆς Μονῆς Φανερωμένης, ὅπου φροντίζει γιά τήν ἀποκατάσταση τῶν κατεστραμμένων κελιῶν καί μέ δικές του ἐνέργειες οἰκοδομεῖται τό αἴθριο. Ἐπιστατεῖ στήν ἐπέκταση τοῦ ναοῦ καί τοῦ Ἁγίου Βήματος (ἀπό τόν Ν. Παπαφίγγο / 1958). Ἐπίσης φροντίζει στήν ἁγιογράφηση τοῦ παλιοῦ ναοῦ καί συντάσσει τό Μοναχολόγιο τῆς Μονῆς, τό ὁποῖο ἔγραψε ὁ Βασίλειος Ἑλένας. Ἀπέθανε στίς 31 Ἰανουαρίου 1982 σέ ἡλικία 59 ἐτῶν ἀπό καρδιακή προσβολή καί τάφηκε στό Νεκροταφεῖο Ρόδου.

Ἕνας ἄξιος σεβασμοῦ ἱερωμένος, ὁ Ἀλέξανδρος Θεοδωρακόπουλος, τίμησε τόν θῶκο τῆς ἱερωσύνης, φύσει καί θέσει, μέ τό ἐκκλησιαστικό του ἦθος καί φρόνημα καί εὐεργέτησε τόν τόπο, πού τόν φιλοξένησε, καί τούς ἀνθρώπους του μέ τό θεάρεστο ἔργο του. Ἡ μνήμη τοῦ μακαριστοῦ Πρωτοσυγκέλλου Ρόδου Ἀλεξάνδρου ἔχει χαραχθεῖ ἀνεξίτηλα στή συνείδηση τοῦ ροδιακοῦ λαοῦ μέ τή σφραγίδα τῆς σεμνῆς του μεγαλοπρέπειας.

Αὐταπόδεικτη μαρτυρία, ἡ συγκινητική ἀθρόα προσέλευσή σας, 30 χρόνια μετά τήν κοίμησή του, πού ἐπισφραγίζει καί τά λόγια τοῦ γέροντα Σπυρίδωνα στήν Νεκρολογία του *«Ὅ,τι ἔπραττε, ἦτο πεντόσταγμα πίστεως εἰς τόν Χριστόν καί τήν Ἐκκλησία …»*.

Ἄς μοῦ ἐπιτραπεῖ νά προσθέσω ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος Θεοδωρακόπουλος ἀνῆκε στούς ἀνθρώπους, πού ὅσο ζοῦν θεμελιώνουν ἦθος κι ὅταν φεύγουν ἀπό τή ζωή συντηροῦν τήν ὡραιότητα τῆς ἀρετῆς!».

Ἀκολούθησε μία σύντομη ἀναφορά ἀπό τόν π. Κυριάκο καί στή συνέχεια ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ρόδου κ. Κύριλλος συνεχάρη μεταξύ ἄλλων τόν π. Κυριάκο γιά τήν πρωτοβουλία αὐτή.

Ὑπῆρχε ἐπίσης ταμπλό μέ φωτογραφικό ὑλικό, κείμενα καί ἐπιστολές ἀπό τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο, καθώς καί τό ὀφίκιο τοῦ Ἀρχιμανδρίτη τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου πού δόθηκε στόν ἀείμνηστο Πρωτοσύγκελο. Προσφέρθηκαν γλυκά καί κόλλυβα στή μνήμη του.

Συγκίνηση ἰδιαίτερη προκάλεσε τό ἄκουσμα τῆς γλυκύτατης φωνῆς τοῦ π. Ἀλεξάνδρου στό τέλος τῆς τελετῆς.

Τήν Τρίτη 31-01-2012, ἡμέρα τῆς κοιμήσεώς του, ἔγινε Τρισάγιο στόν τάφο του ἀπό τόν π. Κυριάκο Μανέττα καί ἄλλους ἱερεῖς μέ τήν παρουσία δεκάδων φίλων καί πιστῶν. Στή συνέχεια, στήν αἴθουσα ἐκδηλώσεων τοῦ «Ἀκταῖον» πραγματοποιήθηκε φιλολογικό μνημόσυνο, στό ὁποῖο κύριοι ὁμιλητές ἦταν οἱ ἀξιότιμοι θεολόγοι-γυμνασιάρχες κ. Μπάρδος Γεώργιος καί Μελεούνης Χαράλαμπος, πού ἔζησαν προσωπικά τή μεγάλη μορφή τοῦ π. Ἀλεξάνδρου. Χαιρετισμό ἀπηύθυναν καί ἡ πρόεδρος τοῦ συλλόγου Γυναικῶν Ἰαλυσοῦ κ. Ἑλένη Τσίκη καί τοῦ συλλόγου «Γυναῖκες χωρίς σύνορα» κ. Χαρούλα Γιασιράνη – Βασιλειάδη.

Ὁ κ. Μπάρδος μετά τήν ἐκτενῆ ἀναφορά του στή μεγάλη προσωπικότητα τοῦ Πρωτοσυγκέλλου Ἀλεξάνδρου παρέθεσε καί ἀποσπάσματα ἀπό ἐφημερίδες τῆς ἐποχῆς, οἱ ὁποῖες ἐγκωμίαζαν μέ τήν εὐκαιρία τοῦ θανάτου του τή μεγάλη ἐκκλησιαστική παρουσία του στό νησί μας καί δημοσίευσαν εὐμενῆ σχόλια, ὅπως ἡ Ροδιακή μέ κείμενο τοῦ τότε Μητροπολίτη Κάσου – Καρπάθου Νεκταρίου στίς 05-02-1982, ὅπου ἔγραφε: *«Μνήμη Ἀλεξάνδρου… Καί ὁ βετεράνος τῆς ἱερωσύνης, ὁ γλυκύς τήν ὄψιν καί πρᾶος τόν χαρακτῆρα ἀείμνηστος Ἀρχιμανδρίτης Ἀλέξανδρος Θεοδωρακόπουλος ἐκοιμήθη…. Τρία ἦσαν τά κύρια χαρακτηριστικά τῆς προσωπικότητός του: τό πρῶτον καί σπουδαιότερον ἦταν ἡ ὁσιότης τοῦ βίου του. Εἰς τήν πίστην χαλκέντερος, εἰς τήν ἀγάπην ἀσυναγώνιστος, εἰς τήν ἐλπίδα τῶν μελλόντων ἀγαθῶν ἐραστής, εἰς τήν μαρτυρίαν τοῦ ὀρθόδοξου φρονήματος γενναῖος καί ἀήττητος ἐκφραστής. Ὁ π. Ἀλέξανδρος ὑπῆρξε δένδρο τῆς πίστεως εὐσκιόφυλλον, ἐλαία τῆς ἀγάπης κατάκαρπος, ὅρος λελατωμημένον διά τῶν νυχθημερόν προσευχῶν καί δεήσεων… Δεύτερον… ἦτο καί ἄριστος λειτουργός, ἀσκητικός, εὐθυτενής, κατανυκτικός… Τρίτον χαρακτηριστικόν του ὑπῆρξε τό ἐκκλησιαστικόν του ἦθος. Εἶχεν ὁ ἀείμνηστος τελείαν ἐκκλησιαστικήν συνείδησιν. Ἐνῶ εἰργάσθη ἀνυστάκτως ἐπί ὁλοκλήρους δεκαετηρίδας, οὐδέποτε ἐδημιούργησε πράγματα εἰς τήν Ἐκκλησίαν, οὐδέποτε ἀπέβλεψεν εἰς ἀξιώματα, οὐδέποτε ἀπειθάρχησεν εἰς τά κελεύσματά της, διακριθείς διά τήν ἀφοσίωσιν, ὑπακοήν καί πιστήν διακονίαν. Ὅ,τι ἔπραττε, ἦτο πεντόσταγμα πίστεως εἰς τόν Χριστόν καί τήν Ἐκκλησίαν…»*.

Μεγάλη αἴσθηση ἔκανε τό ρεπορτάζ ἀπό κληρικούς, συνεργάτες, ἐπιτρόπους τοῦ μακαριστοῦ

«Ἔψησις» καί καθαγιασμός τοῦ Ἁγίου Μύρου

τοῦ Ἀρχιμ. Μαξίμου Παναγιώτου

Σέ κατανυκτικό κλῖμα ὁλοκληρώθηκε κατά τήν παρελθοῦσα Μεγάλη Ἑβδομάδα ἡ «ἕψησις» δηλ. ἡ διαδικασία παρασκευῆς καί ὁ καθαγιασμός τοῦ Ἁγίου Μύρου στό Σεπτό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο, στήν Κωνσταντινούπολη, ἀπό τήν Αὐτοῦ Θειοτάτη Παναγιότητα, τόν Οἰκουμενικό Πατριάρχη κ.κ. Βαρθολομαῖο.

Τό Ἅγιο Μύρο χρησιμοποιεῖται στήν Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία στό μυστήριο τοῦ Χρίσματος ὡς ὁρατό σημεῖο τῆς μετάδοσης τῶν χαρισμάτων τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Τό Ἅγιο Πνεῦμα ἐνισχύει τόν νέο χριστιανό στόν ἀγώνα του κατά τῆς ἁμαρτίας καί στόν ἁγιασμό του. Στούς πρώτους χρόνους τῆς ἀνάπτυξης τῆς Ἐκκλησίας ἡ μετάδοση τῶν χαρισμάτων τοῦ Ἁγίου Πνεύματος γινόταν μέ τήν «ἐπίθεση τῶν χειρῶν», δηλ. μέ τό ἀκούμπισμα τῶν χεριῶν τῶν Ἀποστόλων στό κεφάλι τῶν νεοφώτιστων (Πράξ. 8,17). Σύντομα λόγω τῆς ταχείας ἐξάπλωσης τῆς Ἐκκλησίας ἀπό ποικίλους ἱεραποστόλους στήν οἰκουμένη ἦταν ἀδύνατη ἡ μετάβαση τῶν Ἀποστόλων στίς νέες περιοχές διάδοσης τῆς πίστης γιά τήν εὐλογία αὐτή. Γι' αὐτό ἀντικαταστάθηκε ἡ «ἐπίθεση τῶν χειρῶν» μέ τήν χρίση τοῦ Μύρου. Ὑπῆρχε ἀνάλογη πράξη καί στήν Παλαιά Διαθήκη (Ἔξ. 30,22-25).

Το Ἅγιο Μύρο παρασκευάζεται ἀπό πενήντα ἑπτά ὑλικά, ὅπως λάδι, ἀρωματικά φυτά, δρόγες (φυτά μέ φαρμακευτικές ἰδιότητες) καί αἰθέρια ἔλαια. Τά συστατικά αὐτά μέ διάφορες παραλλαγές καί προσθῆκες περιγράφονται σέ εἰδικούς καταλόγους ἀπό τόν 8ο αἰώνα μέχρι καί τό τέλος τοῦ 19ου αἰώνα. Ἐνδεικτικά ἀναφέρουμε κάποια ὑλικά: κιννάμωμο (κανέλα), ἴριδα, μαστίχη Χίου, ἀγγελική, σάψιχο (μαντζουράνα), μύρα, μυροβάλανο, ζιγγίβερη (πιπερόριζα), νάρδο καί φύλλα ἰνδικοῦ. Οἱ ποικίλες αὐτές εὐώδεις οὐσίες συμβολίζουν τά ποικίλα χαρίσματα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

Τήν Κυριακή τῶν Βαΐων ὁ Πατριάρχης εὐλογεῖ τόν Ἄρχοντα Μυρεψό καί τούς βοηθούς του, ντυμένους μέ ποδήρεις λευκούς χιτῶνες. Σέ ὅλη τη διάρκεια τῆς παρασκευῆς οἱ ἐντεταλμένοι γιά τήν «ἕψηση» τοῦ Ἁγίου Μύρου ἐλέγχουν τή σύνθεση καί τήν πυκνότητά του ἀναδεύοντας τούς λέβητες.

Τήν Ἁγία καί Μεγάλη Δευτέρα, μετά τή Θεία Λειτουργία τῶν Προηγιασμένων, ὁ Πατριάρχης προσέρχεται στό ἱερό Κουβούκλιο, ὅπου θά γίνει ἡ

(συνέχεια ἀπό τήν προηγούμενη σελίδα)

Πρωτοσυγκέλου Ἀλεξάνδρου, πού λόγῳ ἡλικίας καί προβλημάτων ὑγείας δέν μποροῦσαν νά ἦταν παρόντες. Ὁμίλησαν ὅμως γιά τό ἔργο, τή στάση καί τό ἦθος τῆς ἱερατικῆς, ἀνιδιοτελοῦς, ἀξιοπρεποῦς καί εὐγενοῦς προσφορᾶς τοῦ ἀειμνήστου, πού ὑπηρετοῦσε ἐπί 30 χρόνια τή μακρά ποιμαντορία τοῦ μεγαλοπρεποῦς ἱεράρχου Μητροπολίτου Ρόδου κυροῦ Σπυρίδωνα Συνοδινοῦ.

Ὁ ἀξιότιμος κ. Μελεούνης κατέθεσε προσωπικές ἐμπειρίες καί ἀκούσματα ἀπό τήν καθολικά ἀναγνωρισμένη προσωπικότητα τοῦ ἀειμνήστου Ἀρχιμανδρίτου μέ γλαφυρό καί συγκινητικό τρόπο.

Κατάθεση ψυχῆς ἀκολούθησε ἀπό τόν διοργανωτή τῶν ἐκδηλώσεων τιμῆς π. Κυριάκο Μανέττα, πού συγκίνησε ὅσους παρευρέθησαν στήν αἴθουσα μέ τόν συναισθηματικά πάντα φορτισμένο λόγο, πού τόν χαρακτηρίζει.

Στήν συνέχεια ὁ Δομέστιχος τοῦ καθεδρικοῦ ναοῦ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ Ρόδου, ἐκπαιδευτικός κ. Δανιήλ Συρόπουλος, μέ χορωδία πνευματικῶν του παιδιῶν, ἀπέδωσαν ὡραίους ὕμνους, πού ὁ ἴδιος ὁ ἀείμνηστος ἔψελνε καί ἔγραψε στόν Εὐαγγελισμό.

Ἀκούστηκε τέλος καί πάλι ἡ φωνή τοῦ μακαριστοῦ καί παρουσιάστηκε ταμπλό μέ φωτογραφικό ὑλικό στήν αἴθουσα. Χαιρετισμούς τέλος ἀπηύθυναν ὁ π. Νεκτάριος Πόκκιας καί ὁ ἀξιότιμος δικηγόρος κ. Γιάννης Χάριτος.

Ἀξίζει νά τιμοῦμε καί νά μνημονεύουμε προσωπικότητες, πού ἄφησαν ἀνεξίτηλα τά σημάδια τους στήν ἐκκλησιαστική ἱστορία τοῦ τόπου μας. Ἔτσι ἐξασφαλίζουμε τή συνέχεια γιά μίμηση καί πρόοδο στή ἐκκλησιαστική μας πορεία.

Ἡ εὐχή τοῦ μακαριστοῦ πρωτοσυγκέλου Ἀλεξάνδρου Θεοδωρακόπουλου μαζί μας. ■

«ἔψησις», τό ψήσιμο, ἡ παρασκευή τοῦ Μύρου, καί τελεῖ ἁγιασμό. Ἀφοῦ ραντίσει μέ τό νερό τοῦ ἁγιασμοῦ τά ἀρωματικά ὑλικά, τά σκεύη καί τούς λέβητες, ἀνάβει τή φωτιά κάτω ἀπό τούς λέβητες. Στή συνέχεια ὁ Πατριάρχης διαβάζει κάποιες περικοπές ἀπό τό Εὐαγγέλιο. Ἡ ἀνάγνωση ἀποσπασμάτων ἀπό τό Εὐαγγέλιο συνεχίζεται ἀπό τούς παρισταμένους ἀρχιερεῖς καί ἱερεῖς καθ' ὅλη τή διάρκεια τῆς Μεγάλης Δευτέρας, Μεγάλης Τρίτης καί Μεγάλης Τετάρτης.

Τήν Ἁγία καί Μεγάλη Τρίτη ὁ Πατριάρχης μετά τή Θεία Λειτουργία τῶν Προηγιασμένων τελεῖ στό ἱερό Κουβούκλιο Παράκληση τῆς Παναγίας καί μνημονεύει ὅλους ἐκείνους, πού πρόσφεραν γιά τήν παρασκευή τοῦ Ἁγίου Μύρου.

Τήν Ἁγία καί Μεγάλη Τετάρτη, μετά τή Θεία Λειτουργία τῶν Προηγιασμένων, ὁ Πατριάρχης στό ἱερό Κουβούκλιο μετά ἀπό μικρή ἱεροτελεστία βάζει στούς λέβητες τά εὐώδη ἔλαια. Ἡ διαδικασία τῆς «ἐψήσεως» τοῦ Ἁγίου Μύρου ὁλοκληρώνεται τό μεσημέρι τῆς Μεγάλης Τετάρτης ὁπότε καί μεταγγίζεται σέ μεγάλους ἀργυρούς ἀμφορεῖς, πού φέρουν τήν σφραγίδα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, καί σέ μικρά ἀργυρά καί ἀλαβάστρινα δοχεῖα. Μετά τή μετάγγιση τοῦ Ἁγίου Μύρου στούς ἀμφορεῖς ἀπό τούς Ἄρχοντες Μυρεψούς τά κατάλοιπα τῶν 57 συστατικῶν πού χρησιμοποιήθηκαν γιά τήν παρασκευή του μεταφέρθηκαν σέ εἰδικό χῶρο τοῦ Πατριαρχείου, ὅπου μέ τήν καθοδήγηση τοῦ Ἁγιορείτου Μοναχοῦ Σπυρίδωνα Μικραγιαννανίτη καί τή βοήθεια τοῦ Ἀρχιμανδρίτη π. Κυρίλλου Συκῆ, τῶν μοναχῶν τῆς Σκήτης τῆς Μικρᾶς Ἁγίας Ἄννης Ἁγίου Ὄρους, π. Παντελεήμονα, π. Γρηγορίου, π. Παντελεήμονα, ἀλλά καί λαϊκῶν παρασκευάστηκε μυροβόλο θυμίαμα, γιά νά τό μοιράσει ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης ὡς εὐλογία στούς πιστούς.

Τήν Ἁγία καί Μεγάλη Πέμπτη μέ ἰδιαίτερη λαμπρότητα μεταφέρθηκε τό Ἅγιο Μύρο στόν Πατριαρχικό Ναό τοῦ Ἁγίου Γεωργίου ἀπό 24 ἱερεῖς, πού κρατοῦσαν τούς 12 ἀμφορεῖς, καί ἀρχιερεῖς, πού κρατοῦσαν τά ἀλαβάστρινα δοχεῖα, καί τόν Πατριάρχη, πού κρατοῦσε τό ἀργυρό δοχεῖο. Οἱ 24 ἱερεῖς μᾶς ὑπενθυμίζουν τούς 24 πρεσβυτέρους τῆς Ἀποκαλύψεως, οἱ ὁποῖοι κρατοῦν ἐνώπιον τοῦ θρόνου τοῦ Κυρίου φιάλες χρυσές γεμάτες ἀπό θυμιάματα, τά ὁποῖα εἶναι οἱ προσευχές τῶν χριστιανῶν (Ἀποκ. 5,8). Οἱ ἀμφορεῖς καί τά ὑπόλοιπα δοχεῖα τοποθετοῦνται γύρω καί ἐπάνω στήν Ἁγία Τράπεζα. Ὁ Καθαγιασμός τοῦ Μύρου πραγματοποιήθηκε πρός τό τέλος τῆς Θείας Λειτουργίας μέ τήν εἰδική εὐχή, πού ἀναγνώστηκε ἀπό τόν προεξάρχοντα Οἰκουμενικό Πατριάρχη κ.κ. Βαρθολομαῖο. Ἀμέσως μέ πομπή μεταφέρονται τά δοχεῖα στό Μυροφυλάκιο τοῦ Πατριαρχείου, ὅπου γίνεται καί ἡ Ἀπόλυση τῆς Θείας Λειτουργίας.

Μετά τή Θεία Λειτουργία ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης καί οἱ ἐκπρόσωποι τῶν Ἐκκλησιῶν καθώς καί οἱ Ἱεράρχες τοῦ Θρόνου, πού συλλειτούργησαν, ἔβγαλαν ἀναμνηστική φωτογραφία μπροστά ἀπό τόν Πύργο, στήν αὐλή τοῦ Πατριαρχείου, ὅπου βρίσκεται τό Μυροφυλάκιο. Ὁ κάθε ἕνας κρατοῦσε ἀπό ἕνα μικρό μυροδοχεῖο, πού κατασκευάστηκε εἰδικά γιά τήν φετινή τελετή τοῦ Ἁγίου Μύρου στήν πόλη τῶν Ἰωαννίνων, μέ τήν φροντίδα τοῦ ἐπιχωρίου Μητροπολίτου κ. Θεοκλήτου.

Στή Θεία Λειτουργία συμμετεῖχαν ἐκπρόσωποι τῶν Πατριαρχείων Ἀλεξανδρείας, Ἀντιοχείας, Ἱεροσολύμων, Σερβίας, τῶν Ἐκκλησιῶν Κύπρου, Ἑλλάδος, Ἀλβανίας, Πολωνίας καί Τσεχίας, οἱ Ἀρχιεπίσκοποι Φινλανδίας καί Ἐσθονίας καθώς καί περισσότεροι ἀπό 40 Ἱεράρχες τοῦ Θρόνου ἀπό κάθε γωνιά τοῦ πλανήτη.

Τήν Ἑλληνική Κυβέρνηση ἐκπροσώπησε ὁ Ὑφυπουργός Ἐξωτερικῶν κ. Δημήτρης Δόλλης, ἐνῶ παρέστη ὁ Ἄρχων Μέγας Λογοθέτης Θεόδωρος Ἀγγελόπουλος, ὁ Γενικός Πρόξενος τῶν ΗΠΑ, ἀλλά καί ὁ Πρόξενος τῆς Ἑλλάδος στήν Πόλη, Ἄρχοντες τοῦ Θρόνου, Κληρικοί καί Μοναχοί καθώς καί πλῆθος πιστῶν ἀπό κάθε γωνιά τοῦ πλανήτη.

Ὁ καθαγιασμός τοῦ Ἁγίου Μύρου ἀπό τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο ἀποτελεῖ ἀπτό σημεῖο ἑνότητας ὅλων τῶν κατά τόπους ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν. ■

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟ

ΧΡΟΝΙΚΑ - ΕΙΔΗΣΕΙΣ

τοῦ κ. Ἐλευθερίου Χρυσοχόου, Γραμματέως τοῦ Γραφείου ἐκπροσωπήσεως τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου στήν Ἀθήνα

➤ Μέ ἱεροπρέπεια καί σέ ἑορταστική ἀτμόσφαιρα ἑορτάσθηκε ἡ ἀνατολή τοῦ νέου ἔτους 2012 εἰς τά Πατριαρχεῖα. Ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαῖος χοροστάτησε εἰς τόν Ἑσπερινό τῆς ἑορτῆς σέ συγχοροστασία μέ ἄλλους ἀρχιερεῖς. Μετά τό πέρας τοῦ Ἑσπερινοῦ, ὁ Πατριάρχης ἐδέχθη τούς ἁγίους Ἀρχιερεῖς, μετά τῶν ὁποίων ἀντάλλαξε τόν ἑόρτιο ἀσπασμό καί εὐλογήσας ἔκοψε καί διένειμε τήν Ἁγιοβασιλόπιτα. Ἀκολούθησε εἰς τό Πατριαρχικό Γραφεῖο ἡ ἐπίσημη ἀκρόαση τῆς Πατριαρχικῆς Αὐλῆς, κατά τήν ὁποία, ἐξ ὀνόματος τῶν κληρικῶν καί λαϊκῶν ὑπαλλήλων, προσεφώνησε τόν Πατριάρχη ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Καλλιουπόλεως καί Μαδύτου κ. Στέφανος, Πρωτοσυγκελλεύων, καί ἀντεφώνησε ὁ Πατριάρχης. Στήν συνέχεια εἰς τήν Αἴθουσα τοῦ Θρόνου πραγματοποιήθηκε ἡ τελετή τῆς κοπῆς τῆς πίτας τῆς Πατριαρχικῆς Αὐλῆς, ἐνῶ στή συνέχεια οἱ μαθητές τῆς Πατριαρχικῆς Μεγάλης τοῦ Γένους Σχολῆς ἔψαλαν τά πατροπαράδοτα κάλαντα καί ἄλλα ἑόρτια ἄσματα. Τήν ἑπομένη, πρώτη τοῦ ἔτους, ὁ Πατριάρχης χοροστάτησε κατά τήν Θεία Λειτουργία, μετά τό τέλος τῆς ὁποίας πραγματοποιήθηκε ἡ καθιερωμένη δεξίωση εἰς τήν Αἴθουσα τοῦ Θρόνου, κατά τήν ὁποίαν τόν Πατριάρχη προσεφώνησαν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Γέρων Νικαίας κ. Κωνσταντῖνος, ἐκ μέρους τῆς Ἱεραρχίας τοῦ Θρόνου, ὁ Ἐντιμολ. κ. Παντελεήμων Βίγκας, Ἄρχων Μ. Χαρτοφύλαξ τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μ. Ἐκκλησίας, ἐξ ὀνόματος τῶν Ὀφφικιάλων καί τῆς Ὁμογενείας. Τήν ἐκδήλωση ἔκλεισε ὁ Πατριάρχης ὁ ὁποῖος εὐχήθηκε διά τό νέον ἔτος καί ἀναφέρθηκε εἰς τά πεπραγμένα τοῦ παρελθόντος ἔτους.

➤ Μέ λαμπρότητα καί ἐκκλησιαστική τάξη ἑορτάσθηκαν εἰς τά Πατριαρχεῖα τά Θεοφάνεια. Ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης προέστη τῆς Πατριαρχικῆς καί Συνοδικῆς Θείας Λειτουργίας. Ἐτέλεσε, εἰς τό τέλος τῆς Δοξολογίας τοῦ Ὄρθρου, τόν Μέγαν Ἁγιασμό, ἐνῶ μετά τήν Ἀπόλυση, περιστοιχούμενος ὑπό τῶν Σεβ. Ἀρχιερέων καί τῶν κωδώνων κρουομένων χαρμοσύνως, μετέβη ἐν πομπῇ εἰς τήν ἀποβάθρα τοῦ Φαναρίου, ἐκ τῆς ὁποίας προέστη τῆς τελετῆς τῆς Καταδύσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ εἰς τόν Κεράτειον καί εὐλόγησε τό μέγα πλῆθος τῶν πιστῶν. Τόν Σταυρό ἀνέσυρε ἐκ τῆς θαλάσσης ὁ κ. Ἀπόστολος Οἰκονόμου, ἐκ Δράμας, εἰς τόν ὁποῖον ὁ Πατριάρχης ἀπένειμε ἐπιστήθιο χρυσό σταυρό, καθώς καί ἐνθύμια εἰς τούς ὑπολοίπους κολυμβητάς.

➤ Ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαῖος, ἐπισκέφθηκε τήν ἰδιαιτέραν πατρίδα του νῆσον Ἴμβρον, μεταξύ 16ης καί 19ης Ἰανουαρίου 2012, μέ τήν εὐκαιρία τῶν ὀνομαστηρίων τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἴμβρου καί Τενέδου κ. Κυρίλλου. Κατά τήν παραμονή του εἰς τήν χιονισμένη Ἴμβρο ὁ Πατριάρχης, μεταξύ ἄλλων πραγματοποίησε ἐθιμοτυπική ἐπίσκεψη εἰς τόν Ἔπαρχον τῆς νήσου, πραγματοποίησε προσκυνήματα σέ ἐξωκκλήσια τοῦ νησιοῦ, ἐπισκέφθηκε τήν λειτουργοῦσα ὡς Μουσεῖο οἰκία τοῦ ἀειμνήστου Ἀρχιεπισκόπου πρῴην Βορείου καί Νοτίου Ἀμερικῆς κυροῦ Ἰακώβου, καθώς καί τό «Μουσεῖον Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Βαρθολομαίου». Τήν 17η Ἰανουαρίου, ἐπί τῇ μνήμῃ τοῦ Ἁγίου Ἀντωνίου, ὁ Πατριάρχης ἐχοροστάτησε κατά τήν Θεία Λειτουργία εἰς τήν ἐνορία τοῦ χωρίου του. Ἀπευθυνόμενος πρός τό ἐκκλησίασμα ἐξέφρασε τά κατακλύζοντα αἰσθήματα χαρᾶς καί συγκινήσεώς του διά τήν νέα ἐπίσκεψή του εἰς τήν ἰδιαιτέραν πατρίδα του καί ὡμίλησε διά τόν βίο καί τίς ἀρετές τῶν τιμωμένων τήν ἡμέρα ἐκείνη Ἁγίων. Τήν ἑπομένη, ἑορτή τῶν Ἁγίων Ἀθανασίου καί Κυρίλλου Πατριαρχῶν Ἀλεξανδρείας, ὁ Πατριάρχης παρέστη συμπροσευχόμενος ἀπό τοῦ Ἱεροῦ Βήματος κατά τήν τέλεση τῆς Θείας Λειτουργίας ὑπό τοῦ ἑορτά-

ξοντος Μητροπολίτου Ἴμβρου καί Τενέδου κ. Κυρίλλου, εἰς τόν Μητροπολιτικόν Ναόν τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου. Ὁ Πατριάρχης μετά συγκινήσεως ἀναφέρθηκε, μεταξύ ἄλλων, εἰς τήν ἐπικειμένη ἐπαναλειτουργία –μετά 48 ἔτη- Μειονοτικῆς Σχολῆς Πρωτοβαθμίου Ἐκπαιδεύσεως εἰς τό νησί κατόπιν χορηγήσεως τῆς σχετικῆς ἀδείας ὑπό τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας τῆς Τουρκίας.

➤ Τήν 30ή Ἰανουαρίου ἑορτάσθηκε εἰς τά Πατριαρχεῖα ἡ ἐκ παλαιοῦ καθιερωμένη ἑορτή τῶν Γραμμάτων, ἐπί τῇ ἱερᾷ μνήμῃ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν. Ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης ἐχοροστάτησε εἰς τόν Πάνσεπτο Πατριαρχικό Ναό κατά τήν Θεία Λειτουργία τῆς ἑορτῆς σέ συγχοροστασία μέ ἄλλους ἀρχιερεῖς. Τόν Θεῖον Λόγον ἐκήρυξε ὁ Πανοσιολ. Ἀρχιμανδρίτης κ. Ναθαναήλ, Ἡγούμενος τῆς ἐν Ἁγίῳ Ὄρει Ἱ. Μονῆς Ἰβήρων. Μετά τό πέρας τῆς Θείας Λειτουργίας, ὁ Πατριάρχης ἐτέλεσε τό εἰδισμένο Τρισάγιο ὑπέρ ἀναπαύσεως τῶν ψυχῶν τῶν μακαρίων καί ἀειμνήστων Ἱδρυτῶν, Εὐεργετῶν, Ἐφόρων, Σχολαρχῶν, Καθηγητῶν, Διδασκάλων, Ἐπιμελητῶν καί μαθητῶν τῆς Πατριαρχικῆς Μεγάλης τοῦ Γένους Σχολῆς, εἰς τό τέλος τοῦ ὁποίου εὐλόγησε, τά ὑπό μαθητῶν τῆς Σχολῆς, προσφερθέντα κόλλυβα. Ἀκολούθησε ἡ ἐπίσημος δεξίωση εἰς τήν Αἴθουσα τοῦ Θρόνου.

➤ Ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαῖος, τήν 6η Φεβρουαρίου, ἐπί τῇ ἱερᾷ μνήμῃ τοῦ Ἁγίου Φωτίου, Ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως, ἀνιδρυτοῦ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἁγίας Τριάδος Χάλκης, ἐχοροστάτησεν κατά τήν Θείαν Λειτουργίαν εἰς τό Καθολικόν τῆς Ἱ. Μονῆς. Εἰς τό τέλος τῆς Θείας Λειτουργίας πραγματοποιήθηκε ἡ ἐγκαθίδρυσις τοῦ νέου Ἡγουμένου τῆς Ἱ. Μονῆς, Σεβ. Μητροπολίτου Προύσης κ. Ἐλπιδοφόρου, διά τῆς ἐνεχειρίσεως ὑπό τοῦ Πατριάρχου τῆς ἡγουμενικῆς βακτηρίας. Ἀκολούθησε δεξίωση εἰς τήν Αἴθουσα Τελετῶν τῆς Ἱ. Μονῆς, κατά τήν ὁποία ὡμίλησε ὁ νέος Ἡγούμενος, ἐκφράζοντας τίς υἱϊκές εὐχαριστίες καί τήν εὐγνωμοσύνην του διά τήν προσγενομένη εἰς αὐτόν τιμήν, καί ἀπήντησε ὁ Πατριάρχης. Τήν μεσημβρίαν παρετέθη Μοναστηριακή Τράπεζα.

➤ Τό Σάββατο 18η Φεβρουαρίου διεξήχθη στό Φανάρι σύσκεψη Πνευματικῶν Ἡγετῶν καί ἐκπροσώπων Χριστιανικῶν Κοινοτήτων ὑπό τήν προεδρεία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. κ. Βαρθολομαίου ἐν ὄψει τῆς μεταβάσεώς του εἰς τήν Ἄγκυραν, πρός συνάντηση τῆς ἁρμοδίας Ἐπιτροπῆς τῆς Μεγάλης Τουρκικῆς Ἐθνοσυνελεύσεως γιά τή Συνταγματική Ἀναθεώρηση, μέ σκοπό τήν διατύπωση ἀπόψεων καί ἐκτιμήσεων γιά τή σχεδιαζόμενη, κατά τό ἀμέσως προσεχές χρονικόν διάστημα, ἀναθεώρηση τοῦ Συντάγματος τῆς Τουρκικῆς Δημοκρατίας. Τήν 20η Φεβρουαρίου ὁ Πατριάρχης μετέβη εἰς Ἄγκυρα καί συνεργάσθηκε μετά τῆς Διακομματικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπί τῆς ἀναθεωρήσεως τοῦ Συντάγματος τῆς Χώρας. Σύμφωνα μέ Ἀνακοινωθέν τῆς Μητρός Ἐκκλησίας σχετικά μέ τήν συνάντηση αὐτή: «Ὁ Πατριάρχης μετέφερε τόν χαιρετισμόν καί τάς εὐχαριστίας διά τήν πρόσκλησιν τόσον τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ὅσον καί τῆς περί αὐτό ἐν Τουρκίᾳ Ὁμογενείας, τῶν ὁποίων ἀνέπτυξε τά προβλήματα καί τά αἰτήματα εἰς τόν χῶρον τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων, ἰδιαιτέρως τῆς ἐλευθερίας θρησκείας καί συνειδήσεως, παιδείας, συμπεριλαμβανομένης καί τῆς θρησκευτικῆς, ἰδιοκτησίας κλπ., ἐπέδωσε δέ καί 18σέλιδον κείμενον, συνταχθέν ὑπό πασῶν τῶν ἐν Τουρκίᾳ Μειονοτήτων, περιλαμβάνον τά κοινά αἰτήματα αὐτῶν μέ ἐπισήμανσιν τῆς ἰσότητος αὐτῶν ὡς πολιτῶν τῆς Χώρας, ἄνευ τῶν εἰς βάρος των διακρίσεων καί ἀδικιῶν τοῦ παρελθόντος».

➤ Ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης ἐχοροστάτησε κατά τήν Θείαν Λειτουργίαν τῆς Κυριακῆς τῆς Τυρινῆς, 26ης Φεβρουαρίου, κατά τήν ὁποίαν ἀνεγνώσθη ὑπό τοῦ Πανοσιολ. Ἀρχιμανδρίτου κ. Βαρθολομαίου, Ἀρχιγραμματέως τῆς Ἁγίας καί Ἱερᾶς Συνόδου, ὁ Κατηχητήριος Λόγος ἐπί τῇ εἰσόδῳ εἰς τήν Ἁγίαν καί Μεγάλην Τεσσαρακοστήν. Τό ἀπόγευμα ἐχοροστάτησε εἰς τόν Α΄ Κατανυκτικόν Ἑσπερινόν εἰς τό τέλος τοῦ ὁποίου ἅπαντες οἱ Κληρικοί τῆς Πατριαρχικῆς Αὐλῆς, οἱ λαϊκοί ὑπάλληλοι τῶν Πατριαρχείων καί οἱ ἐκκλησιασθέντες προσκυνηταί ἀσπάσθησαν τήν δεξιάν τοῦ Πατριάρχου πρός ἐκζήτηση συγχωρήσεως διά τήν εἴσοδο εἰς τήν Ἁγίαν καί Μεγάλην Τεσσαρακοστήν.

➤ Πραγματοποιήθηκε ἡ τακτική ἀνασυγκρότηση τῆς Ἁγίας καί Ἱερᾶς Συνόδου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἡ ὁποία, ὑπό τήν προεδρίαν τῆς Α.Θ. Παναγιότητος, διά τό ἑξάμηνον 01.03.2012 – 31.08.2012, θά ἀποτελεῖται ἐκ τῶν Σεβ. Ἱεραρχῶν: Γέροντος Νικαίας κ. Κωνσταντίνου, Ἰταλίας καί Μελίτης κ. Γενναδίου, Σύμης κ. Χρυσοστόμου, Μιλήτου κ. Ἀποστόλου, Πριγκηπονήσων κ. Ἰακώβου, Φιλαδελφείας κ. Μελίτωνος, Σεβαστείας κ. Δημητρίου, Πιττσβούργου κ. Σάββα, Κισάμου καί Σελίνου κ. Ἀμφιλοχίου, Χόνγκ-Κόνγκ κ. Νεκταρίου, Καλλιουπόλεως καί Μαδύτου κ. Στεφάνου καί Προύσης κ. Ἐλπιδοφόρου.

➤ Τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο καί τόν σεπτό αὐτοῦ Προκαθήμενο ἐπισκέφθηκε τό ἀπόγευμα τῆς 3ης Μαρτίου, ὁ Ἐξοχ. κ. Ahmet Davutoğlu, Ὑπουργός Ἐξωτερικῶν τῆς Τουρκίας, συνοδευόμενος ἀπό κυ-

βερνητικούς παράγοντες. Κατά τήν ἄφιξή του ὁ κ. Ὑπουργός ὁδηγήθηκε εἰς τό Πατριαρχικό Γραφεῖο, ὅπου ἐπί μία ὥρα εἶχε ἐγκάρδιο συνομιλία μετά τοῦ Πατριάρχου. Στή συνέχεια οἱ δύο ἄνδρες μετέβησαν εἰς τήν Αἴθουσα τοῦ Θρόνου, ὅπου προέβησαν σέ δηλώσεις πρός τά Μέσα Γενικῆς Ἐνημερώσεως, κατά τίς ὁποῖες ὁ Παναγιώτατος εὐχαρίστησε τόν κ. Davutoğlu διά τήν τιμητική παρουσία του εἰς τήν ἕδρα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἐνῷ ὁ κ. Ὑπουργός διεβίβασε τούς θερμούς χαιρετισμούς τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ καί ἐτόνισε τήν ἀνάγκη τῆς εἰρηνικῆς συνυπάρξεως μεταξύ λαῶν καί θρησκειῶν εἰς τήν εὐρύτερη περιοχή τῆς Μ. Ἀνατολῆς. Ὁ Παναγιώτατος παρουσίασε στήν συνέχεια εἰς τόν ὑψηλό ἐπισκέπτη τῆς Μητρός Ἐκκλησίας τήν Ἱεραρχία τοῦ Θρόνου καί τούς παρευρεθέντες παράγοντες τῆς Ὁμογένειας. Νά σημειωθεῖ ὅτι γιά πρώτη φορά Ὑπουργός Ἐξωτερικῶν τῆς Τουρκίας ἐπισκέπτεται τό Ἱερόν Κέντρον τῆς Ὀρθοδοξίας.

➤ Μέ λαμπρότητα ἑορτάσθηκε εἰς τά Πατριαρχεῖα ἡ Κυριακή τῆς Ὀρθοδοξίας. Ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης προεξῆρχε τῆς Πατριαρχικῆς καί Συνοδικῆς Θείας Λειτουργίας. Μετά τήν Ἀπόλυση, ὁ Πατριάρχης, ἀπό τοῦ Θρόνου, μετά τῶν συλλειτουργησάντων ἁγίων Ἀρχιερέων, ἐτέλεσεν τό εἰδισμένο Τρισάγιο ὑπέρ ἀναπαύσεως τῶν μακαρίων ψυχῶν πάντων τῶν ὑπέρ τῆς Ὀρθοδόξου ἡμῶν πίστεως ἀγωνισαμένων καί τελειωθέντων ἐν αὐτῇ. Στή συνέχεια πραγματοποιήθηκε ἡ λιτάνευσις τῶν ἱερῶν εἰκόνων, εἰς τό τέλος τῆς ὁποίας ὁ Πατριάρχης εὐλόγησε ἀπό τοῦ ἐξώστου τό πλῆθος τῶν ἐκκλησιασθέντων πιστῶν. Τό ἑσπέρας πραγματοποιήθηκε συναυλία τῶν εὐφήμως γνωστῶν Καλλιτεχνῶν Ἀλκήστιδος Πρωτοψάλτη καί Στεφάνου Κορκολῆ, εἰς τήν ὁποίαν παρέστησαν πλεῖστοι ὅσοι προσκεκλημένοι τοῦ Πατριάρχου καί τῆς Ἁγίας καί Ἱερᾶς Συνόδου, ἐκ τοῦ θρησκευτικοῦ, διπλωματικοῦ, καλλιτεχνικοῦ, δημοσιογραφικοῦ καί ἐπιχειρηματικοῦ κόσμου τῆς Κων/πόλεως, ὡς καί ἐκ τῆς ὁμογενείας καί ἐξ Ἑλλάδος.

➤ Σέ πνεῦμα κατανύξεως καί ἱεροπρεπείας ἐτελέσθησαν εἰς τόν Πάνσεπτον Πατριαρχικόν Ναόν τοῦ Ἁγίου Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου, ὅλες οἱ προβλεπόμενες ἱερές ἀκολουθίες τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Ἑβδομάδος. Ἰδιαίτερο γεγονός ἀπετέλεσε ὁ Καθαγιασμός τοῦ Ἁγίου Μύρου, ὁ ὁποῖος ὡς προβλέπεται ἄρχισε τήν Κυριακή τῶν Βαΐων καί ὁλοκληρώθηκε τήν Μεγάλη Πέμπτη τό μεσημέρι, μέ τή συμμετοχή Ἐκπροσώπων τῶν Ἁγιωτάτων Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν καί πλήθους Ἀρχιερέων, κληρικῶν καί πιστῶν ἀπ' ὅλον τόν κόσμον.

➤ Μέ ἰδιαίτερη λαμπρότητα ἑορτάσθηκε ἡ κοσμοχαρμόσυνος Ἀνάστασις τοῦ Κυρίου. Τήν νύκτα τοῦ Μ. Σαββάτου, ὁ Πατριάρχης προέστη τῆς τελετῆς τῆς Ἀναστάσεως εἰς τόν αὐλόγυρο τῶν Πατριαρχείων, ἀπηύθυνε ἑόρτιο Μήνυμα πρός τό πλῆθος τῶν πιστῶν καί στή συνέχεια προεξῆρχε τῆς πανηγυρικῆς Ἀναστασίμου Θείας Λειτουργίας. Τήν ἐπί τῷ Ἁγίῳ Πάσχα Πατριαρχική Ἀπόδειξη ἀνέγνωσε ἀπό τοῦ Ἱεροῦ Ἄμβωνος ὁ Πανοσιολ. Ἀρχιμανδρίτης κ. Βαρθολομαῖος, Ἀρχιγραμματεύς τῆς Ἁγίας καί Ἱερᾶς Συνόδου. Τήν πρωΐα τῆς Κυριακῆς ἐτελέσθη μέ κάθε μεγαλοπρέπεια, προεξάρχοντος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, ὁ Ἑσπερινός τῆς Ἀγάπης, κατά τόν ὁποῖον τό Εὐαγγελικό ἀνάγνωσμα διαβάστηκε σέ δέκα γλῶσσες. Εἰς τό τέλος τοῦ Ἑσπερινοῦ ὁ Πατριάρχης, ὡς εἴθισται, μοίρασε εἰς ὅλους τούς πιστούς τά πασχαλινά ὠά.

➤ Τήν καθιερωμένη μεταπασχάλια ἐπίσκεψή Του εἰς τήν Σμύρνη πραγματοποίησε ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαῖος, προκειμένου νά εὐλογήσει τό μικρό ποίμνιο καί νά μεταφέρει εἰς αὐτό τόν ἀναστάσιμο ἀσπασμό τῆς Μητρός Ἐκκλησίας. Ὁ Παναγιώτατος ἔφτασε στή Σμύρνη τήν 20η Ἀπριλίου καί ἐπισκέφθηκε κατά σειρά τούς ἀρχαιολογικούς χώρους τῶν Διδύμων, τῆς Μιλήτου καί τῆς Πριήνης. Τήν πρωΐα τῆς Κυριακῆς τοῦ Θωμᾶ ὁ Πατριάρχης ἐχοροστάτησε κατά τήν Θεία Λειτουργία εἰς τόν Ἱερόν Ναόν τῆς Ἁγίας Φωτεινῆς Σμύρνης, εἰς τό τέλος τῆς ὁποίας ἐτέλεσε ἀρτοκλασία καί ὡμίλησε πρός τό πολυπληθές ἐκκλησίασμα. Ἀκολούθησε ἑόρτιος δεξίωσις εἰς τόν κῆπο τοῦ Ναοῦ καί γεῦμα παρατεθέν ὑπό τοῦ Ἕλληνος Γενικοῦ Προξένου εἰς τήν Σμύρνη. Πρό τῆς ἀναχωρήσεώς του ὁ Παναγιώτατος ἐπισκέφθηκε τό ὀρθόδοξο Κοιμητήριο τῆς Σμύρνης καί ἔψαλε Τρισάγιο ὀνομαστικῶς ὑπέρ πάντων τῶν ἐν αὐτῷ ἀναπαυομένων πατέρων καί ἀδελφῶν ἡμῶν.

➤ Ἐπί τῇ ἱερᾷ μνήμῃ τοῦ Ἁγίου ἐνδόξου Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου τοῦ Τροπαιοφόρου, εἰς τόν πανηγυρίζοντα Πάνσεπτον Πατριαρχικόν Ναόν ἐτελέσθη, ὡς προβλέπεται, τρισαρχιερατική Θεία Λειτουργία προεξάρχοντος τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Τρανουπόλεως κ. Γερμανοῦ καί συνιερουργούντων τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Ἰκονίου κ. Θεολήπτου καί Προύσης κ. Ἐλπιδοφόρου, τοῦ Πατριάρχου συμπροσευχομένου εἰς τό Ἅγιον Βῆμα. Ἐτελέσθη, ἐπίσης, ἡ εἰδισμένη ἀρτοκλασία ὑπέρ τῶν ἐν Ἀμερικῇ καί ἁπανταχοῦ τῆς δεσποτείας Κυρίου τέκνων τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μ. Ἐκκλησίας. Μετά τήν Ἀπόλυση, ὁ Πατριάρχης διένειμε εἰς τους πιστούς καί τούς προσκυνητές τά εἰδισμένα πασχαλινά ὠά.

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ

ΧΡΟΝΙΚΑ - ΕΙΔΗΣΕΙΣ

ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑ

Τήν παραμονή τῆς Πρωτοχρονιᾶς (31 Δεκεμβρίου) ὁ Σεβασμιώτατος ἄκουσε στήν Μητροπολιτική κατοικία, κατά τό ἔθος, τά Κάλαντα ἀπό τήν χορωδία τῆς 95 ΑΔΤΕ, τήν φιλαρμονική τοῦ Δήμου Ρόδου (παράρτημα Καλυθιῶν), τήν Ἀδελφότητα Κρητῶν Ρόδου "Ο ΨΗΛΟΡΕΙΤΗΣ", τήν Ἀδελφότητα Ὀλυμπιτῶν Ρόδου "Η ΒΡΥΚΟΥΣ", τό Σύλλογο Αἱμοδοτῶν Ρόδου, τό ΚΑΠΗ τοῦ Δήμου Ρόδου, τήν χορωδία τῆς Ἐνορίας Ἀρχαγγέλου, τό Ἵδρυμα Παιδικῆς Προστασίας Θηλέων Ρόδου, καί τόν Πολιτιστικό Σύλλογο Φανῶν. Ὁ Σεβασμιώτατος συνεχάρη τά μέλη τῶν ὡς ἄνω χορωδιῶν καί εὐχήθηκε αἴσιο, εἰρηνικό καί εὐλογημένο τό νέο ἔτος.

Κατά τόν Ἑσπερινό τῆς Ἑορτῆς χοροστάτησε στόν ἱερό Μητροπολιτικό Ναό τῶν Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου. Μετά τόν Ἑσπερινό πραγματοποιήθηκε στήν Μητροπολιτική κατοικία ἡ κατά τό ἔθος τελετή εὐλογίας καί κοπῆς τῆς βασιλόπιτας, παρουσίᾳ τῶν Βουλευτῶν Δωδεκανήσου κ.κ. Δημητρίου Κρεμαστινοῦ καί Νικολάου Ζωΐδη, τοῦ Περιφερειάρχη Νοτίου Αἰγαίου κ. Ἰωάννου Μαχαιρίδη, τοῦ Δημάρχου Ρόδου κ. Εὐσταθίου Κουσουρνᾶ, τῶν τοπικῶν πολιτικῶν καί στρατιωτικῶν Ἀρχῶν, τοῦ Κλήρου καί τῶν Μοναστικῶν Ἀδελφοτήτων τῆς ἱερᾶς Μητροπόλεως, ἐκπροσώπων τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς καί Εὐαγγελικῆς Κοινότητας καί τῶν μελῶν τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Ἐπιτροπῶν καί Φιλοπτώχων Ταμείων τῶν Ἐνοριῶν. Τούς ὕμνους ἀπέδωσε ἡ χορωδία τοῦ Συλλόγου Ἱεροψαλτῶν Ρόδου καί περιχώρων.

Ὁ Σεβασμιώτατος στήν σύντομη προσφώνησή του ἀναφέρθηκε στίς δυσκολίες τοῦ ἔτους πού πέρασε καί τόνισε ὅτι μέσα στίς ὅποιες προσπάθειες ἀνάκαμψης δέν πρέπει νά ξεχνᾶμε τόν ἄνθρωπο καί τίς ἀνάγκες του. Εὐχήθηκε τήν εὐλογία τοῦ Θεοῦ γιά τό νέο χρόνο καί εὐχαρίστησε τούς ἐκπροσώπους τῶν τοπικῶν Ἀρχῶν, τόν ἱερό Κλῆρο καί τούς συνεργάτες τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἔργου γιά τήν καλή συνεργασία κατά τό παρελθόν ἔτος.

Τήν 1η Ἰανουαρίου χοροστάτησε κατά τόν Ὄρθρο, τέλεσε τήν Θεία Λειτουργία τοῦ Μεγάλου Βασιλείου καί προέστη τῆς Δοξολογίας ἐπί τῇ ἐνάρξει τοῦ νέου ἔτους στόν Μητροπολιτικό ἱερό Ναό Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου, παρουσίᾳ τῶν τοπικῶν πολιτικῶν καί στρατιωτικῶν Ἀρχῶν. Μετά τό πέρας τῆς Θείας Λειτουργίας στήν αἴθουσα τοῦ Ναοῦ εὐλόγησε τήν Βασιλόπιτα, ἐπαίνεσε τό ἔργο τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς στόν τομέα τῆς μερικῆς ἀνακαίνισης τοῦ ἱεροῦ Ναοῦ καί τῶν πέριξ χώρων κατά τό παρελθόν ἔτος καί εὐχήθηκε κατάλληλα.

ΘΕΟΦΑΝΕΙΑ

Ἡ Δεσποτική Ἑορτή τῶν Ἁγίων Θεοφανείων ἑορτάστηκε μέ τήν δέουσα λαμπρότητα καί ἱεροπρέπεια στήν Ἱερά μας Μητρόπολη. Τήν παραμονή ὁ Σεβασμιώτατος τέλεσε τήν Ἀκολουθία τοῦ Μεγάλου Ἁγιασμοῦ στόν ἱερό Ναό Ἁγίας Εἰρήνης τοῦ Κέντρου Παιδικῆς Μέριμνας Ρόδου.

Κατά τήν ἡμέρα τῆς Ἑορτῆς ὁ Σεβασμιώτατος χοροστάτησε κατά τόν Ὄρθρο καί τέλεσε τήν Θεία Λειτουργία στόν Καθεδρικό ἱερό Ναό τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου. Ἀκολούθησε ἡ τελετή τοῦ Μεγάλου Ἁγιασμοῦ, παρουσίᾳ τῶν τοπικῶν καί στρατιωτικῶν Ἀρχῶν καί στή συνέχεια ἡ τελετή καθαγιασμοῦ τῶν Ὑδάτων στό λιμάνι τοῦ Μανδρακίου, παρουσίᾳ πλήθους λαοῦ τῆς πόλης. Τόν τίμιο Σταυρό ἀνέσυρε ἀπό τά παγωμένα νερά ὁ νεαρός Ζάχαρης Κωνσταντῖνος, κάτοικος Ρόδου, στόν ὁποῖο ἐπεδόθη χρυσοῦς Σταυρός.

Μετά τήν Ἀπόλυση ὁ Σεβασμιώτατος μετέβη στίς ἐγκαταστάσεις τοῦ Ναυτικοῦ Ὁμίλου Ρόδου ὅπου εὐλόγησε τήν πρωτοχρονιάτικη Βασιλόπιτα.

ΑΠΟΝΟΜΗ ΟΦΙΚΙΩΝ

Τήν Τετάρτη 18 Ἰανουαρίου κατά τήν Θεία Λειτουργία στόν Μητροπολιτικό Ἱερό Ναό Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου ἀπενεμήθη ἀπό τόν Σεβασμιώτατο τό ὀφίκιο τοῦ Ἀρχιμανδρίτου στούς Ἱερομονάχους, π. Θεωνᾶ Καμπέρη, ἐφημέριο τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου Νεοχωρίου καί π. Ἰωαννίκιο Ἀναγνώστου, ἐφημέριο τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Νικολάου πόλεως Ρόδου.

Ἐπίσης κατά τήν Θεία Λειτουργία τοῦ Μεγάλου Σαββάτου (14 Ἀπριλίου) στόν Καθεδρικό Ἱερό Ναό Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου ἀπενεμήθη τό ὀφίκιο τοῦ Πρωτοπρεσβυτέρου στόν ἐφημέριο τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ καί Γραμματέα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως π. Ἐμμανουήλ Σκληβάκη.

ΜΝΗΜΗ ΟΣΙΟΥ ΜΕΛΕΤΙΟΥ

Μέ λαμπρότητα καί κατά τήν μοναστική τάξη ἡ γυναικεία κοινοβιακή Μονή τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου τῆς Ὑψενῆς πανηγύρισε τήν Μνήμη τοῦ κτίτορά της Ὁσίου Πατρός Μελετίου τοῦ ἐκ Λάρδου τήν Κυριακή 12 Φεβρουαρίου.

Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης μας χοροστάτησε κατά τόν Ὄρθρο καί τέλεσε τήν Θεία Λειτουργία πλαισιούμενος ἀπό τόν Πανοσιολογιώτατο Ἀρχιμανδρίτη Νεκτάριο Πόκια, Ἱεροκήρυκα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, τούς Αἰδεσιμολογιωτάτους Πρωτοπρεσβύτερους π. Νικόλαο Χαμαμτζόγλου, Κληρικό τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης, καί π. Σάββα Παπαδημητρίου, ἐφημέριο Λάρδου, καί τούς Διακόνους π. Θεόδουλο καί π. Ἀγαθάγγελο. Στήν ὁμιλία του ἀναφέρθηκε στόν βίο καί τήν προσφορά τοῦ ὁσίου Μελετίου, ὁ ὁποῖος σέ δύσκολους καιρούς στήριξε μέ τήν χριστομίμητη διαγωγή του, τό κήρυγμα καί τήν ἐν γένει πνευματική καί κοινωνική προσφορά του τόν χριστεπώνυμο ροδιακό λαό καί κατέλιπε ἑαυτόν παράδειγμα ἀληθινῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς.

Παρά τίς ἀντίξοες καιρικές συνθῆκες πλῆθος λαοῦ κατέκλυσε τό Καθολικό καί τόν αὔλειο χῶρο τῆς Ἱερᾶς Μονῆς. Μετά τήν ἀπόλυση ἡ ἀδελφότητα δεξιώθηκε τούς προσκυνητές στό μεγάλο Ἀρχονταρίκι. Στή συνέχεια παρετέθη ἑορταστική τράπεζα.

Ὁ Σεβασμιώτατος συνεχάρη τήν Ἡγουμένη τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Μοναχή Μαριάμ καί τήν ἀδελφότητα γιά τήν ἄριστη διοργάνωση τῆς Ἱερᾶς Πανηγύρεως καί εὐχήθηκε σύντομα νά τεθεῖ ὁ θεμέλιος λίθος τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ Ὁσίου.

ΕΟΡΤΗ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΥ-ΚΟΥΡΑ ΝΕΑΣ ΜΟΝΑΧΗΣ

Μέ λαμπρότητα πραγματοποιήθηκε καί ἐφέτος, Κυριακή 25 Μαρτίου, ἡ πανήγυρις τοῦ Καθεδρικοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου στήν πόλη τῆς Ρόδου.

Τό ἑσπέρας τοῦ Σαββάτου (19.00) ἐψάλη ὁ Μέγας πανηγυρικός Ἑσπερινός χοροστατοῦντος τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου, ὁ ὁποῖος στήν ὁμιλία τοῦ ἀνέλυσε τό Ἀπολυτίκιο τῆς Ἑορτῆς καί ἀναφέρθηκε στή δωρεά τῆς πνευματικῆς ἐλευθερίας πού ἀπορρέει ἀπό τό μοναδικό καί ἀνεπανάληπτο γεγονός τῆς σαρκώσεως τοῦ Θεοῦ Λόγου.

Κατά τήν ἡμέρα τῆς Ἑορτῆς τελέσθηκε ἡ Ἀρχιερατική Θεία Λειτουργία προεξάρχοντος τοῦ Σεβασμιώτατου, ὁ ὁποῖος στή συνέχεια προέστη τῆς Δοξολογίας γιά τήν Ἐθνική Ἐπέτειο, τέλεσε τήν Ἐπιμνημόσυνη Δέηση μπροστά στό βωμό τῆς πατρίδας καί παρακολούθησε τή μαθητική καί στρατιωτική παρέλαση.

Τό ἑσπέρας τῆς Κυριακῆς (18.00) ὁ Σεβασμιώτατος χοροστάτησε κατά τόν μεθέορτο πανηγυρικό Ἑσπερινό στήν Ἱερά Μονή Ὑψενῆς καί τέλεσε τή Μοναχική Κουρά τῆς δοκίμου Χρυσούλας Καραγιάννη, πτυχιούχου τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Κρήτης. Ἡ νέα Μοναχή ἔλαβε τό ὄνομα Κασσιανή. Στήν προσφώνησή του συνεχάρη τήν Ἡγουμένη καί τήν Ἀδελφότητα γιά τό εὐχάριστο γιά τήν Ἱερά Μονή γεγονός καί ἀναφέρθηκε στή διαχρονική προσφορά τοῦ Μοναχισμοῦ στήν Ἐκκλησία καί τό Γένος.

ΚΟΥΡΑ ΝΕΟΥ ΜΟΝΑΧΟΥ

Τήν Τετάρτη 28 Μαρτίου ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης χοροστάτησε κατά τήν Ἀκολουθία

τοῦ Μεγάλου Κανόνος στήν Ἱερά Μονή Σκιαδίου (Παναγίας Σκιαδενῆς), μέ τήν παρουσία πολλῶν προσκυνητῶν ἀπό τήν γύρω περιοχή καί τήν πόλη τῆς Ρόδου.

Πρός τῆς Ἀπολύσεως τέλεσε τέλεσε τή Μοναχική Κουρά τοῦ δοκίμου Ἀναστασίου Μαυρουδῆ, ὁμογενοῦς ροδιακῆς καταγωγῆς ἀπό τήν Ἀμερική, Ἠλεκτρολόγου-Μηχανολόγου, πτυχιούχου τοῦ Πανεπιστημίου Θετικῶν Ἐπιστημῶν τῆς Βοστώνης καί κατόχου δύο μεταπτυχιακῶν διπλωμάτων. Ὁ νέος Μοναχός ἔλαβε τό ὄνομα Ζαχαρίας εἰς μνήμην τοῦ Ἡγουμένου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ζαχαρίου (μέσα 19ου αἰῶνα). Στήν προσφώνησή του ὁ Σεβασμιώτατος ἀναφέρθηκε στό γεγονός τῆς ἀνασυγκρότησης καί τῆς ἐπάνδρωσης τῆς ἱστορικῆς Ἱερᾶς Μονῆς, πού συντελέστηκε κατά τήν τελευταία διετία, συνεχάρη τόν προεστώτα π. Γεννάδιο γιά τόν ζῆλο καί τήν προσπάθεια πού ἐπιδεικνύει, εὐχαρίστησε ὅσους ἦλθαν ἀρωγοί στό ἔργο πού ἔχει ἐπιτελεσθεῖ καί εὐχήθηκε κατάλληλα στό νέο Μοναχό.

ΜΝΗΜΗ ΤΩΝ ΕΝ ΡΟΔΩι ΑΓΙΩΝ

Μέ ἰδιαίτερη λαμπρότητα πραγματοποιήθηκε καί ἐφέτος, Κυριακή 1η Ἀπριλίου, ἡ Σύναξις πάντων των ἐν Ρόδῳ Ἁγίων στόν Καθεδρικό Ἱερό Ναό τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου.

Ὁ Σεβασμιώτατος τέλεσε τήν Θεία Λειτουργία καί μίλησε γιά τήν σημασία τῆς Ἑορτῆς τῶν τοπικῶν Ἁγίων μας. Πρό τῆς Ἀπολύσεως τῆς Θείας Λειτουργίας τελέστηκε τό καθιερωμένο, ἀπό τοῦ ἔτους 2006, μνημόσυνο τῶν ἀοιδίμων Μητροπολιτῶν Ρόδου, τῶν Κληρικῶν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, τῶν ἱδρυτῶν καί εὐεργετῶν τῆς Ὀρθοδόξου Κοινότητος Ρόδου καί τῶν εὐεργετῶν τῆς Ἐκκλησίας, καθώς καί μνημόσυνο τῶν ἀγωνιστῶν καί ἡρώων τοῦ ἀπελευθερωτικοῦ ἀγώνα τῆς Κύπρου (1956-1959) τό ὁποῖο ὀργάνωσε ὁ Σύλλογος Κυπρίων Ρόδου. Γιά τήν ἐθνική κυπριακή ἐπέτειο μίλησε ἐμπνευσμένα ὁ ἰατρός Λουκᾶς Λουκαΐδης.

Παρέστησαν ὁ Δήμαρχος Ρόδου καί οἱ ἐκπρόσωποι τῶν ἄλλων πολιτικῶν καί στρατιωτικῶν Ἀρχῶν.

Τό ἑσπέρας κατά τόν Κατανυκτικό Ἑσπερινό στόν Μητροπολιτικό Ἱερό Ναό τῶν Εἰσοδίων τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου χοροστάτησε ὁ Σεβασμιώτατος καί μίλησε ἐπί τοῦ θέματος: "Ἡ Ὁσία Μαρία ὡς ὑπόδειγμα μετανοίας", τονίσας ὅτι ἡ μετάνοια δέν ἐξαντλεῖται στή μεταμέλεια γιά καθημερινά μικρά ἤ μεγάλα λάθη ἀλλά εἶναι στάση ζωῆς, ἀπάντηση στή τάση νά τοποθετεῖται ὁ ἑαυτός μας καί ὁ ἐγωϊσμός μας πάνω ἀπό τόν Θεό καί ὅτι τρόπος ἀποτελεσματικῆς μετανοίας εἶναι ἡ τήρηση τῶν ἐντολῶν τοῦ Χριστοῦ.

ΕΚΔΗΜΙΑ ΜΟΝΑΧΗΣ

Τό ἀπόγευμα τῆς Κυριακῆς 1η Ἀπριλίου ἐξεδήμησε πρός Κύριον στό Γενικό Νοσοκομεῖο Ρόδου ἡ Μοναχή Σωφρονία, Ἀδελφή τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ὑψενῆς.

Ἡ Μοναχή Σωφρονία γεννήθηκε στήν Ἀμφιλοχία Αἰτωλοακαρνανίας τήν 10 Φεβρουαρίου 1912 καί ἔζησε στήν Ἀθήνα. Ἔγγαμος καί μητέρα 10 παιδιῶν, στήν ἡλικία τῶν 84 ἐτῶν ἦλθε στήν Ἱερά Μονή Ὑψενής, κοντά στή θυγατέρα της Μοναχή

Διασώζουσα, καί ἔλαβε τό ἀγγελικὸ σχῆμα στίς 25 Ἰουλίου 1994.

Ἡ ἐξόδιος εἰς Μοναχούς Ἀκολουθία ἐψάλη τήν ἑπομένη (Δευτέρα 2 Ἀπριλίου) στό Καθολικό τῆς Ἱερᾶς Μονῆς, προεξάρχοντος τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου.

ΚΑΛΑΝΤΑ ΛΑΖΑΡΟΥ

Τό παραδοσιακό ἔθιμο τῶν Καλάντων ἤ τοῦ τραγουδιοῦ τοῦ Λαζάρου ἀναβίωσε καί ἐφέτος στήν πόλη καί τά χωριά τῆς Ρόδου. Τά Κάλαντα ψάλλονται ἀπό ὁμάδες παιδιῶν τά ὁποία ἔχουν στολιστεῖ μέ γιρλάντες ἀπό μαργαρίτες καί κρατοῦν στά χέρια τά "βαΐα", πλεγμένα καί στολισμένα μέ τέχνη κλαδιά φοινίκων.

Τά Κάλαντα τοῦ Λαζάρου ἄκουσε ὁ Σεβασμιώτατος στή Μητροπολιτική κατοικία ἀπό παιδιά τῶν Κατηχητικῶν Συνάξεων τῶν Ἐνορίων Ἀναλήψεως τῆς πόλεως καί Εἰσοδίων Θεοτόκου Κοσκινοῦ καί δέχθηκε ἀπό τά χέρια τους, σύμφωνα μέ τό ἔθιμο, τά παραδοσιακά "Λαζαράκια".

Ὁ Σεβασμιώτατος μίλησε γιά ἕνα τέταρτο περίπου στά παιδιά, τούς ἔδωσε τήν Εἰκόνα τῆς Παναγίας Παραμυθίας, εὐχαρίστησε τίς κατηχήτριές τους καί ὅλους ὅσους συνεργάζονται στό ἔργο τῆς κατηχήσεως στίς ὡς ἄνω Ἐνορίες, καί τούς εὐχήθηκε "Καλή Ἀνάσταση".

ΕΓΚΑΙΝΙΑ ΙΕΡΟΥ ΝΑΟΥ

Τήν Κυριακή 29 Ἀπριλίου (Μυροφόρων) ὁ Σεβασμιώτατος τέλεσε τά ἐγκαίνια τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τῶν Ἁγίων Νεοφανῶν Ὁσιομαρτύρων Ραφαήλ, Νικολάου καί Εἰρήνης, τῶν θαυματουργῶν, μέ λείψανα των Ἁγίων: Ἀπόστολου καί Εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ, Ἱερομάρτυρος Κυρίλλου τοῦ Λουκάρεως καί Ὁσιομαρτύρων Πατέρων τῶν ἀθλησάντων στή Μονή Νταοῦ Πεντέλης. Ὁ Ναός ἀνήκει στήν Ἐνορία Ἀρχαγγέλου καί οἰκοδομήθηκε ἀπο τήν οἰκογένεια Κωνσταντίνου καί Σταματίας Πατσάη. Πρόκειται γιά ἕνα καλαίσθητο, πετρόχτιστο ναό βυζαντινοῦ ρυθμοῦ.

Ὁ Σεβασμιώτατος στήν ὁμιλία τοῦ ἀναφέρθηκε στή σημασία τῆς τελετῆς τῶν Ἐγκαινίων, συνεχάρη τήν οἰκογένεια Πατσάη γιά τήν προσφορά τους στήν Ἐκκλησία καί τόνισε ὅτι ἡ ἀνέγερση νέων Ναῶν ἀπο εὐσεβεῖς Χριστιανούς ἀποτελεῖ ἔκφραση τῆς θρησκευτικῆς καί πολιτισμικῆς μας παράδοσης.

ΕΝΩΣΙΣ ΙΕΡΟΨΑΛΤΩΝ ΡΟΔΟΥ ΚΑΙ ΠΕΡΙΧΩΡΩΝ

ΙΕΡΟΨΑΛΤΙΚΑ ΝΕΑ

www.ieropsaltesrodou.gr

Ἡ Ἕνωσις Ἱεροψαλτῶν Ρόδου καί Περιχώρων, συνεχίζοντας μέ ἀγάπη καί σεβασμό πρός τήν Ἐκκλησία μας τίς ποικίλες δραστηριότητές της, εὐχαριστεῖ τά μέλη της, τούς ἀγαπητούς Ἱεροψάλτες γιά τήν ὑποστήριξη καί τήν ἄμεση ἀνταπόκριση σέ κάθε ἐκδήλωση.

Δραστηριότητες τοῦ Συλλόγου

Ὁ Σύλλογος, πάντα στά πλαίσια τῆς ἐκκλησιαστικῆς μας παράδοσης καί τοῦ ὕψιστου λειτουργήματος τῶν Ἱεροψαλτῶν, συνέχισε ἀκούραστα τίς δραστηριότητές του κατά τό πρῶτο τετράμηνο τοῦ 2012.

Μέ μεγαλοπρέπεια πραγματοποιήθηκε ἡ κοπή τῆς Βασιλόπιτας τοῦ Συλλόγου μας πού συνδυάστηκε μέ τιμητικές διακρίσεις Ἱεροψαλτῶν, οἱ ὁποῖες δόθηκαν ἀπό τόν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη μας κ. Κύριλλο. Ὁ Σύλλογος λοιπόν βασισμένος στήν παρακαταθήκη, πού βρῆκε, θεώρησε ὑποχρέωσή του νά τιμήσει καί νά εὐχαριστήσει τούς παλαιοτέρους Ἱεροψάλτες γιά τήν πολύχρονη ὑπηρεσία καί προσφορά τους στά ἱερά ἀναλόγια τῆς Ἐκκλησίας μας. Τά ὀνόματα τῶν Ἱεροψαλτῶν εἶναι τά ἑξῆς: Διακολαμπριανός Ἐμμανουήλ, Καράκιζας Κωνσταντίνος, Καρπαδάκης Γεώργιος, Κουμέντος Γεώργιος, Λεντάκης Ἠλίας, Μαλαματής Ἐμμανουήλ, Μητσοῦ Εὐστάθιος, Μοσχής Παναγιώτης, Παπαϊγνατίου Δημήτριος, Ρεντόπουλος Ἐμμανουήλ, Σηφόπουλος Τσαμπίκος, Σκουμιός Νικόλαος, Φύλλης Σάββας, Κλαδάς Μιχαήλ καί Ψαράς Στέφανος.

Στήν ἐκδήλωση ἔκαναν γιά δεύτερη φορά ἐπίσημα τήν ἐμφάνισή τους οἱ μαθητές τῆς Σχολῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς τοῦ Συλλόγου πού λειτουργεῖ ὑπό τήν αἰγίδα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ρόδου.

Συμμετοχές τῆς χορωδίας

Πολλές οἱ συμμετοχές τῆς Βυζαντινῆς χορωδίας τοῦ Συλλόγου μας πού λάμπρυναν Ἱερές ἀκολουθίες.

- Στίς 17 καί 18/01, μέλη τοῦ Συλλόγου συμμετεῖχαν στόν Πανηγυρικό Ἀρχιερατικό Ἑσπερινό καί στήν Ἀρχιερατική Θ. Λειτουργία στόν Ἱερό Μητροπολιτικό Ναό γιά τά ὀνομαστήρια τοῦ Μητροπολίτου.
- Στίς 17/01, μετά τόν πανηγυρικό Ἑσπερινό μεταβήκαμε στό Ἐπισκοπεῖο γιά νά εὐχηθοῦμε στόν σεπτό μας ποιμενάρχη μέ τραγούδια καί ὕμνους ὑπό τήν διεύθυνση τοῦ καθηγητῆ καί Πρωτοψάλτη κ. Ἰωάννου Μαυρομάτη.
- Στίς 22 καί 23/01, μέλη τοῦ Συλλόγου συμμετεῖχαν στόν Πανηγυρικό Ἀρχιερατικό Ἑσπερινό καί στήν Ἀρχιερατική Θεία Λειτουργία στόν Ἱερό Ναό Ἁγίου Παντελεήμονος Ρόδου γιά τήν ἑορτή τῶν Προστατῶν τοῦ Συλλόγου μας Ἁγίων Κλήμεντος καί Ἀγαθαγγέλου, ὅπου ἔγινε καί τό ἐτήσιο μνημόσυνο τῶν κεκοιμημένων Ἱεροψαλτῶν.
- Μέλη τοῦ Συλλόγου συμμετεῖχαν σέ ὅλους τούς Κατανυκτικούς Ἑσπερινούς τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς στόν Ἱερό Μητροπολιτικό Ναό.
- Στίς 24/03, μέλη τοῦ Συλλόγου συμμετεῖχαν στόν Ἀρχιερατικό Ἑσπερινό στόν Ἱερό Καθεδρικό Ναό Εὐαγγελισμοῦ Ρόδου.

Ἐκδήλωση Μεγάλης Ἑβδομάδος

Στίς 06/04 πραγματοποιήθηκε ἡ κοινή ἐκδήλωση Συλλόγου Ἱεροψαλτῶν καί τηλεοπτικοῦ σταθμοῦ «Θάρρι», στόν Ἱερό Καθεδρικό Ναό Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου μέ τήν παρουσίαση Ὕμνων τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδος ἀλλά καί τά μοιρολόγια τῆς Παναγίας ἀπό τέσσερις πολιτιστικούς συλλόγους - χορωδίες τοῦ Δήμου Ροδίων. Οἱ χορωδίες ἐκτός τῆς Χορωδίας τῶν Ἱεροψαλτῶν ἦσαν οἱ ἑξῆς:

Χορωδία Ὀλυμπιτῶν Καρπάθου
Χορωδία παραδοσιακῆς μουσικῆς Κρεμαστῆς
Χορωδία πολιτιστικοῦ ὁμίλου Ἀπολλώνων
Χορωδία ἐνορίας Ἀρχαγγέλου.

Ἡ ὅλη προσπάθεια αὐτῆς τῆς ἐκδήλωσης ἔγινε γιά ἐνίσχυση καί βοήθεια πρός τό τοπικό ἐκκλησιαστικό τηλεοπτικό σταθμό «Θάρρι».

Χορωδία Παραδοσιακῆς Μουσικῆς

Προχωρώντας ἀκόμη ἕνα βῆμα μπροστά δημιουργήσαμε χορωδία παραδοσιακῆς μουσικῆς μέ τά μέλη τοῦ Συλλόγου καί ὀργανοπαῖκτες, ἔτσι ὥστε νά μποροῦμε σάν Σύλλογος νά συμμετέχουμε σέ πολιτιστικές ἐκδηλώσεις παραδοσιακοῦ χαρακτήρα. Τήν διεύθυνση ἀνέλαβε ὁ καθηγητής τοῦ Μουσικοῦ Σχολείου Ρόδου καί μέλος τοῦ Συλλόγου Ἰωάννης Μαυρομάτης.

ΤΟ ΜΕΓΑΛΕΙΟ ΤΗΣ ΙΕΡΩΣΥΝΗΣ

Ὁ ἅγιος Κοσμᾶς ὁ Αἰτωλός ἔλεγε σέ μία διδαχή του πώς ἄν στόν δρόμο συναντήσεις ἕναν βασιλιά κι ἕναν ἱερέα, νά χαιρετήσεις πρῶτα τόν ἱερέα καί μετά τόν βασιλιά, γιατί τό ἔργο τοῦ ἱερέα εἶναι ἀνώτερο τοῦ βασιλιᾶ. Ὁ ἱερέας τελεῖ τά Ἄχραντα Μυστήρια ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καί ὁδηγεῖ τούς χριστιανούς στή σωτηρία. Ὁ ἱερέας ὑπηρετεῖ τόν Θεό στή σωτηρία τῶν ψυχῶν τῶν ἀνθρώπων καί βοηθᾶ τούς συνανθρώπους του νά πλησιάσουν τόν Θεό καί νά ἁγιασθοῦν. Γιά νά εἶναι ὅμως σωστός στό ἔργο του χρειάζεται πνευματική καλλιέργεια, κάθαρση ἀπό τά πάθη καί ἐνάρετη ζωή.

Ὁ ἱερέας χρειάζεται νά εἶναι πράος, ἥπιος, ταπεινός, συνετός, γεμάτος ἀγάπη, ἐπιεικής, ἀνεξίκακος, ἐγκρατής στή σάρκα, ἀφιλάργυρος, προσεκτικός στά λόγια, δημιουργικός κι ὄχι ὀκνηρός, μελετητής τῆς Ἁγίας Γραφῆς καί τῶν Πατέρων, δίκαιος στή διαποίμανση τῶν πιστῶν, ἀνδρεῖος στήν ὑπεράσπιση τοῦ Ευαγγελίου. Ἕνας ἐμπαθής, π.χ. ἐγωιστής ἤ φιλάργυρος, ὅταν χειροτονηθεῖ καί λάβει κάποιο ἐκκλησιαστικό ἀξίωμα, ὑπάρχει ὁ κίνδυνος νά γίνει περισσότερο ἐγωιστής καί φιλάργυρος.

Τό ὅτι κάποιος φόρεσε τά ράσα δέν σημαίνει ὅτι ἔφθασε στό τέλος τῆς πνευματικῆς του πορείας, ἀλλά ὅτι τώρα ἀρχίζει ἕνα καινούργιο καί δύσκολο στάδιο. Τό ὅτι φώναξαν οἱ πιστοί «ἄξιος» στή χειροτονία δέν συνεπάγεται ὅτι θά παραμείνει ἄξιος καί στό μέλλον, ἄν δέν προσέξει. Ὁ πονηρός δέν θά τόν ἀφήσει ἀπείραχτο καί οἱ δύστροποι συνάνθρωποί του θά τόν εἰσάγουν ταχτικά σέ δύσκολες καταστάσεις. Χρειάζεται ἔντονη προσευχή, ταπείνωση καί ἀγάπη.

ΜΙΣΘΟΔΟΣΙΑ ΚΛΗΡΙΚΩΝ

Σήμερα λόγω τῆς μεγάλης οἰκονομικῆς κρίσης ἡ πολιτεία δέν ἀναλαμβάνει τή μισθοδοσία νεοχειροτόνητων κληρικῶν. Ἔτσι οἱ χειροτονίες νέων κληρικῶν βρίσκονται σέ σχεδόν μηδενική βάση καί ἄρχισαν νά διαφαίνονται οἱ συνέπειες τῶν ἐλλείψεων. Τό μικρό ποσοστό τῶν ἄμισθων νέων χειροτονιῶν προέρχεται ἀπό ἤδη ἐργαζόμενους σέ τομεῖς, πού δέν ἐμποδίζουν τήν ἱερατική διακονία, ὅπως π. χ. ἐκπαιδευτικοί καί γιατροί. Αὐτοί ἔχοντας ἔσοδα ἀπό τήν ἐργασία τους καλύπτουν τίς οἰκονομικές ἀνάγκες τους.

Τό κράτος μετά τόν Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο ἀνέλαβε τήν μισθοδοσία τοῦ κλήρου ὡς ἀνταπόδοση τῆς ἀναγκαστικῆς ἀπαλλοτρίωσης τῆς ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας. Ἡ ἀπαλλοτρίωση ἔγινε στό παρελθόν πολλές φορές, καθώς εἰσέρχονταν στήν Ἑλλάδα ἀκτήμονες καί πάμφτωχοι πρόσφυγες ἀπό τή Μικρά Ἀσία καί τά Βαλκάνια.

Ἡ Ἐκκλησία ὡς τροφός τοῦ ἔθνους συνεχῶς πρόσφερε ἐκούσια στό δημόσιο ἤ στήν τοπική αὐτοδιοίκηση οἰκόπεδα καί κτήματα γιά τή δημιουργία κοινωφελῶν ὑπηρεσιῶν, ὅπως Σχολεῖα καί Νοσοκομεῖα.

Ἡ Ἐκκλησία μέ τήν ἐναπομείνασα ἐλάχιστη περιουσία της συνεχίζει τό κοινωνικό ἔργο μέ τά πάμπολλα ἱδρύματά της καί τή διενέργεια τῶν καθημερινῶν συσσιτίων.

Εἶναι γνωστό ὅτι σέ πολλές εὐρωπαϊκές χῶρες, ὅπως στό Βέλγιο, στό Λουξεμβοῦργο καί στήν Τσεχία, τά κράτη πληρώνουν τούς θρησκευτικούς λειτουργούς τους.

ΑΝΤΙΚΛΗΡΙΚΑΛΙΣΜΟΣ

Μέσα στά πλαίσια τῆς ποικίλης πολεμικῆς κατά τῆς Ἐκκλησίας ἀναπτύχθηκε καί ὁ ἀντικληρικαλισμός, ἡ ἀπαξίωση καί ἡ ὑποτίμηση τοῦ κλήρου. Αὐτή ἡ τάση παρουσιάσθηκε στήν Εὐρώπη κατά τόν διαφωτισμό (18ος αἰώνας) καί εἰσῆλθε στό χῶρο τῆς Ὀρθόδοξης Ἐκκλησίας ἀπό τούς σπουδαγμένους στά εὐρωπαϊκά Πανεπιστήμια. Σ' αὐτά τά «ἄθεα γράμματα» τῶν δυτικοσπουδαγμένων ἀντιτάχθηκαν πολλοί ἅγιοι ἐπί Τουρκοκρατίας, ὅπως οἱ Κολυβάδες, καί πολλοί ἐκλεκτοί πατριῶτες μετά τήν ἀπελευθέρωση, ὅπως ὁ Μακρυγιάννης, ὁ Παπουλάκος καί ὁ Κωνσταντίνος ὁ Οἰκονόμος. Σήμερα πολλοί ἀδιάφοροι γιά τή θρησκεία καί πολέμιοί της αὐθαίρετα ἰσχυρίζονται ὅτι ὁ κλῆρος δέν προσφέρει κανένα οὐσιαστικό ἔργο στήν κοινωνία. Αὐτοί βαθιά ἐπιθυμοῦν ἡ Ἐκκλησία νά περιθωριοποιηθεί καί νά μή μπορεί νά ἐπηρεάζει τό λαό. Ὁ χωρισμός τῆς Ἐκκλησίας ἀπό τό κράτος, πού προτείνεται ἐπίμονα ἀπό κάποιους τελευταία, ἐμπεριέχει τήν τάση ἀφανισμοῦ τῆς Ἐκκλησίας καί ἐξωβελισμοῦ της ἀπό τό κοινωνικό γίγνεσθαι.

Ὅλη αὐτή ἡ πολεμική ὀφείλεται στήν ἀντιθρησκευτική στάση ζωῆς. Ὅταν κάποιος δέν πιστεύει στόν Θεό, δέν δέχεται καί τό ἔργο τῶν ἀντιπροσώπων Του. Καί μόνο ἡ παρουσία τῶν ρασοφόρων ὑπενθυμίζει στούς ἄπιστους τήν παρουσία τοῦ Θεοῦ καί τούς ἐνοχλεῖ. Οἱ ἄθεοι δέν βλέπουν τή ζωή μέ τό πρίσμα τῆς αἰωνιότητας καί προσδοκοῦν μόνον ἐπίγειες ἀπολαύσεις καί ἡδονές. Ἐγκλωβιζόμενοι στά ἐγκόσμια ξεχνοῦν ὅτι χωρίς τόν Θεό δέν βρίσκει κανείς βαθύ καί οὐσιαστικό νόημα ζωῆς.

Κάποιοι χαρακτηριστικά μεταφέρουν τήν ἀπαξίωση τοῦ κλήρου καί στό παρελθόν. Μέ τίς ἰδεολογικές προκαταλήψεις τους προσπαθοῦν νά ἀποδείξουν ὅτι ὁ κλῆρος ἔπαιξε ἀρνητικό ρόλο στήν ἐπιβίωση τοῦ Βυζαντίου καί στήν στήριξη τοῦ ὑποδούλου ἔθνους ἐπί Τουρκοκρατίας.

Στό Βυζάντιο μπορεῖ νά ἔγιναν διάφορα παρέκτροπα, ὅμως ἔγιναν καί οἱ Οἰκουμενικές Σύνοδοι. Ἀπ' τά σπλάχνα του βγῆκαν οἱ μεγάλοι Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας καί χιλιάδες ἅγιοι. Ἀπ' αὐτό ξεκίνησαν οἱ ἱεραπόστολοι πολλῶν ειδωλολατρικῶν ἐθνῶν. Σ' αὐτό ἡ τέχνη ὑπηρετώντας τήν πνευματικότητα τῆς Ἐκκλησίας ἔφτασε στό ἀπόγειό της.

Ἐπί Τουρκοκρατίας ἄν κάποιος ἄλλαξε θρησκεία, ἄλλαξε καί ἐθνότητα. Ὅλοι οἱ κληρικοί μέ τό πνευματικό ἔργο τους διέσωσαν τό ἔθνος ἀπό τόν πλήρη ἀφανισμό μέ τόν ἐξισλαμισμό. Οἱ μοναχοί καί οἱ κληρικοί στό Κρυφό Σχολειό μέ τά λίγα γράμματα καί τή θρησκευτική διδασκαλία διατήρησαν τό φρόνημα τῶν ὑπόδουλων ἀκμαῖο. Στά μοναστήρια οἱ κατατρεγμένοι καί οἱ πάμφτωχοι ἔβρισκαν παρηγοριά καί καταφύγιο.

Ἡ Ἐκκλησία ἐπειδή ἔχει δημιουργό καί καθοδηγητή της τόν Χριστό, πάντα, ὅταν πολεμεῖται, θά νικᾶ καί δέν θά περιθωριοποιηθεῖ ποτέ. Πανίσχυρες αὐτοκρατορίες χάθηκαν, ἐνῶ ἡ Ἐκκλησία ἐπέζησε καί συνεχίζει το ἔργο της.

Ἀρχιμ. Μαξίμου Παναγιώτου

ΡΟΔΟΣ
8017
ΕΛΤΑ